

Bank of Kazakhstan

Қазақстан Ұлттық Банкінің

Хабаршысы

- 1 Баспасөз релиздері
- 6 Шетел валюталарының ресми бағамдары
- 7 Қазақстан экономикасы қаржы секторының ағымдағы жай-күйі
- 15 Нормативтік құқықтық актілер

«Қазақстан Ұлттық Банкінің Хабаршысы»

редакторы:

Ақышев Д.Т.– Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Төрағасының орынбасары;

редактордың орынбасары:

Терентьев А. Л. – Ұйымдастыру жұмысы, сыртқы және қоғамдық байланыстар департаментінің директоры;

кеңес мүшелері:

Орлов П.Е.– Зерттеулер және стратегия департаментінің кәсіпорындар мониторингі басқармасының бастығы; Мадиярова Ә.Қ. – Төлем жүйелері департаментінің төлем жүйелерін қадағалау басқармасының бастығы; Сарсенова Н.В.- Заң департаменті директорының орынбасары;

Сәрсенбаева А.И. – Қызметкерлермен жұмыс жүргізу департаментінің аударма және мемлекеттік тілді ендіру басқармасының бас маман-аудармашысы;

шығарылымға жауапты:

Шабанова Н.Н. – Ұйымдастыру жұмысы, сыртқы және қоғамдық байланыстар департаментінің қоғамдық байланыстар басқармасының бас маманы.

Тел: 8 (727) 330-24-52

Құрылтайшы – Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі РММ
050040, Алматы қ.,
«Көктем-3» ықшам ауданы, 21

Басылым ҚР Баспасөз және бұқаралық ақпарат істері жөніндегі ұлттық агенттігінде
1997 жылғы 24 ақпанда № 432 тіркелді

Шығарылым кезеңдігі – айына 2 рет
Жылына жалпы шығарылымы – 24 нөмір
Бір шығарылымның таралымы – 100 дана

1995 жылдан бастап шығарылады

“Асыл кітап” Баспа үйі ЖШС
050009, Алматы қаласы
Абай даңғылы, 143
тел. +7 (727) 3 94 41 67

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ
ҰЛТТЫҚ БАНКІ
№ 42 Б А С П А С Ө З Р Е Л И З І
2014 жылғы 2 маусым

*Алматы қаласының қаржы орталығын дамытудың
2020 жылға дейінгі тұжырымдамасы қаралды*

Бүгін ҚР Үкіметінің отырысында Алматы қаласының өңірлік қаржы орталығын дамыту мәселелері қаралды, атап айтқанда Үкімет Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің Алматы қаласының өңірлік қаржы орталығының мәртебесін қайта қарау қажеттілігі туралы бастамасын қолдады.

Алматы қаласын өңірлік қаржы орталығы ретінде дамыту идеясын алғаш рет Мемлекет басшысы 2004 жылы айтқан болатын. Қаржы орталығының халықаралық капитал нарықтарымен ықпалдасуын қамтамасыз ету, бағалы қағаздар нарығы арқылы Қазақстан Республикасының экономикасына инвестициялар тарту және шетелдік эмитенттердің қаржы орталығының арнайы сауда алаңына қолжетімділігін қамтамасыз ету қаржы орталығын құрудың негізгі міндеті болып табылады.

Отырыстың қорытындылары бойынша АӨҚО тұжырымдамасының 2014 жылдың соңына дейін қабылданатыны туралы шешім қабылданатын болады. Ұлттық Банк басшысы Қ.Н. Келімбетовтің айтуынша, «Бұл құжатты дайындауға барлық мемлекеттік органдар тартылатын болады, сондай-ақ Еуропа қайта құру және даму банкінің, Азия даму банкінің, Дүниежүзілік банктің, сондай-ақ Ислам даму банкінің консультанттары қатысады.»

Сондай-ақ 2025 жылы Алматыда ЕАЭО шеңберінде қаржы нарығын реттеу жөніндегі ұлттықтан жоғары органды құруға және Жібек жолы жобасының штаб-пәтерін ауыстыруды ұсынуға байланысты Алматының рөлі өсе түседі.

Бұл үшін ҚР Ұлттық Банкі Алматы қаласының өңірлік қаржы орталығын Лондон халықаралық қаржы орталығын дамыту үлгісі негізінде дамытудың болашақ үлгісін құруды ұсынады. «Аумақтық оқшауланған арнайы қаржы аймағы бар Лондон халықаралық қаржы орталығын дамыту үлгісі, біздің пікірімізше, Алматы қаласының өңірлік қаржы орталығын одан әрі дамыту үшін қолайлы болуы мүмкін», – деп мәлімдеді Ұлттық Банк басшысы.

Сонымен қатар Алматы қаласының өңірлік қаржы орталығы қызметінің басым бағыты ретінде Қайрат Келімбетов исламдық қаржыландыруды қарастыруды ұсынады.

Әлемнің заманауи қаржы картасы үшін географиялық аймақтар бойынша қаржы орталықтарының біркелкі шоғырланбауының өзгеше болуын ескере отырып, Алматы қаласын қаржы капиталдарын тартудың Еуразия орталығы ретінде орнықтыру ТМД шеңберінде елдердің өзара іс-қимыл жасау тетігін реформалау, сондай-ақ Еуропа мен Азия арасындағы «көпір» жасау үшін күшті түрткі болуы мүмкін.

Үкімет отырысында қаржы орталығының бәсекеге қабілеттілігін дамыту жөніндегі Ұлттық Банк ұсынған шараларға қолдау көрсетілді. Атап айтқанда, стратегиялық құжатта Алматы қаласының инфрақұрылымын дамыту, бизнес ортаны, іскерлік ахуалды дамыту мен жақсарту, АӨҚО Академиясының жұмысын жандандыру және тиісті мамандарды даярлау жөніндегі жаңа оқу орталықтарын құру мәселелерін қоса алғанда, тиісті қаржы инфрақұрылымын дамыту мәселелері және т.б. ескерілетін болады.

Үкімет отырысынан кейін Ұлттық Банк басшысы Орталық Коммуникациялар Қызметінің алаңында сөз сөйлеп, қаржы нарығындағы қаржылық ахуал туралы айтып берді. Ағымдағы жылдың 21 мамырындағы жағдай бойынша Ұлттық Банктің жалпы резервтері қайтадан 2012 жылдың деңгейіне келді және 28 млрд. АҚШ долларын құрайды. Елдің, Ұлттық қордың резервтері 103 млрд. АҚШ долларын құрайды. Инфляция жылдық көрсеткіш бойынша 6,9%-ды құрады, төлем балансының оң сальдосы бірінші тоқсанда 5,5 млрд. АҚШ долларын құрайды. «Бүгінгі күні мұнайдың бағасы жоғары, Ресей рублі нығаяуда. Тіпті, белгілі бір деңгейде ол құнсызданса да, бұдан біз қорықпаймыз. Бізде жеткілікті беріктік қоры жасалды деп санаймын», – деп атап өтті ҚР Ұлттық Банкінің Төрағасы.

*Толығырақ ақпаратты +7 (727) 270-46-39, 2704-754 телефондары,
E-mail: press@nationalbank.kz бойынша алуға болады*

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ
ҰЛТТЫҚ БАНКІ
№ 43 Б А С П А С Ө З Р Е Л И З І
2014 жылғы 2 маусым

*Ұлттық валюта – Қазақстан теңгесі банкноттары мен монеталарының
дизайны тұжырымдамасының жаңа ережелері туралы*

Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі «Ұлттық валюта – Қазақстан теңгесі банкноттары мен монеталары дизайнының тұжырымдамасын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 2003 жылғы 25 қыркүйектегі № 1193 Жарлығымен бекітілген банкноттар мен монеталар дизайнына қойылатын жаңа талаптардың мазмұны туралы хабарлайды.

Тұжырымдаманың 13-1-тармағына сәйкес банкноттардың бет немесе сырт жағында банкноттардың дайындалған кезіндегі Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі Төрағасының қойылған қолы болуы тиіс.

Мұндай практика басқа дамыған елдерде кеңінен қолданылады және ақша белгілері қатарының тұрақтылығын қамтамасыз етуге мүмкіндік береді, бұл номиналдардың танымалдығын және олардың айналыста ыңғайлы болуын қамтамасыз етеді, сондай-ақ орталық банктердің ақша белгілерін әзірлеуге, өзгертуге және шығаруға жұмсалатын қаражатын айтарлықтай үнемдейді.

Ағымдағы жылдан бастап мұндай практика Қазақстанда енгізілді. Осыған байланысты ағымдағы жылы және келесі жылдары шығаруға жоспарланған банкноттардың бүкіл қолданыстағы дизайндырында Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің қызмет істеп отырған Төрағасының қолы қойылады.

Сонымен қатар Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі айналыстан алынбаған және айналыстағы барлық банкноттардың заңды төлем құралы болып табылатынын және Қазақстан Республикасының бүкіл аумағында көрсетілген құнымен төлемнің барлық түрлері бойынша, сондай-ақ банк шоттарына есептеу үшін және аудару үшін қабылдануға міндетті екенін, Қазақстан Республикасының барлық банктерінде шектеусіз ұсақталатынын және айырбасталатынын атап өтеді. «Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі туралы» Қазақстан Республикасы Заңының (бұдан әрі – Заң) 41-бабына сәйкес Қазақстан Ұлттық Банкінің банкноттары мен тиындары Қазақстан Ұлттық Банкінің сөзсіз міндеттемелері болып табылады және оның барлық активтерімен қамтамасыз етіледі. Сонымен қатар Заңның 43-бабына сәйкес Қазақстан Ұлттық Банкінен басқа ешкім Қазақстан Ұлттық Банкі шығарған банкноттар мен тиындарды жарамсыз деп жариялай алмайды.

Бұл ретте 2001 жылғы 30 қаңтардағы №155-11 «Әкімшілік құқық бұзушылық туралы Қазақстан Республикасы кодексінің» Ұлттық валюта банкноттары мен монеталарын қабылдаудан бас тарту 166-1-бабының 1, 2-тармақтарына сәйкес:

1. Қазақстан Республикасы аумағында айналымда жүрген және Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің нормативтік құқықтық актілеріне сәйкес қабылдауға жататын ұлттық валюта банкноттары мен монеталарын көрсетулі құны бойынша қабылдаудан бас тарту, - дара кәсіпкерлерге, шағын немесе орта кәсіпкерлік субъектілері немесе коммерциялық емес ұйымдар болып табылатын заңды тұлғаларға - он, ірі кәсіпкерлік субъектілері болып табылатын заңды тұлғаларға жиырма бес айлық есептік көрсеткіш мөлшерінде айыппұл салуға әкеп соғады.

2. Банктер мен банк операцияларының жекелеген түрлерін жүзеге асыратын ұйымдардың Қазақстан Республикасы аумағында айналымда жүрген және Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің нормативтік құқықтық актілеріне сәйкес қабылдауға жататын ұлттық валюта банкноттары мен монеталарын қабылдаудан, ұсақтау мен айырбастаудан бас тартуы, - елу айлық есептік көрсеткіш мөлшерінде айыппұл салуға әкеп соғады.

Айналыстан шығарылғандарын қоспағанда, ұлттық валютаның банкноттарын немесе монеталарын ақы төлеуге қабылдаудан бас тартқан жағдайлар туындаған кезде, Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің филиалына өтінішпен жүгіну қажет.

Сонымен қатар Тұжырымдаманың 19-1-тармағына сәйкес коллекциялық және инвестициялық монеталардың дизайнында ұлттық валютаны шет елдерде танымал ету мақсатында, сондай-ақ жаңа сегментті, жаңа серияларды, тақырыптарды жасау және коллекциялық монеталардың шетелдік нарыққа шығуының жандануы үшін дүниежүзілік тарихпен, жалпыәлемдік мәдениетпен, құндылықтармен және игілікпен байланысты бейнелерді пайдалануға жол беріледі.

Бұл шара жаңадан шығарылатын коллекциялық монеталардың қатарын және көлемін, сондай-ақ осы сегментте әлемдік көшбасшылардың бірі болып табылатын Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің және Қазақстан теңге сарайының экспорттық әлеуетін айтарлықтай кеңейтуге мүмкіндік береді.

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ
ҰЛТТЫҚ БАНКІ
№ 44 Б А С П А С Ө З Р Е Л И З І
2014 жылғы 11 маусым**

Қаржы нарығындағы ахуал туралы

1. Инфляция

Қазақстан Республикасы Статистика агенттігінің ресми деректері бойынша 2014 жылғы мамырда инфляция 0,6% (2013 жылғы мамырда – 0,2%) болды. Бұл ретте азық-түлік тауарларының бағасы 0,8%-ға (0,2%-ға), азық-түлікке жатпайтын тауарлар – 0,6%-ға (0,1%-ға) өсті. Ақылы қызмет көрсету тарифтері 0,3%-ға (0,3%-ға) өсті.

Азық-түлік тауарлары нарығында 2014 жылғы мамырда көбінесе жемістер мен көкөністер 3,5%-ға, оның ішінде пияз – 15,8%-ға, орамжапырақ – 15,1%-ға, картоп – 14,0%-ға, шай – 1,5%-ға, күріш – 1,2%-ға, ұн – 1,0%-ға, қант – 1,2%-ға, макарон өнімдері – 0,8%-ға, балық және теңіз өнімдері – 0,7%-ға, сүт өнімдері – 0,6%-ға, нан – 0,8%-ға қымбаттады. Бұдан басқа, алкогольсіз сусындар бағасы – 1,3%-ға, темекі өнімдері – 1,9%-ға өсті. Жұмыртқаның бағасы 10,1%-ға, арпа жармасы – 0,5%-ға және күнбағыс майы – 0,4%-ға төмендеді.

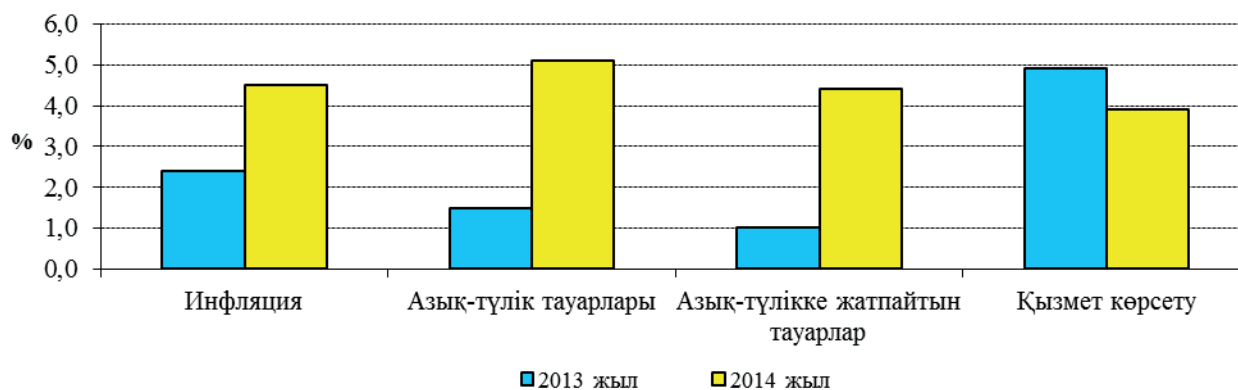
Азық-түлікке жатпайтын тауарлар тобында сыртқы киімнің бағасы 0,6%-ға, аяқ киім – 0,7%-ға, тұрмыстық үй заттары – 0,6%-ға, оның ішінде ыдыс және асхана құралдары – 0,6%-ға, жуу және тазалау құралдары – 0,5%-ға, сондай-ақ дәрі-дәрмектер – 1,4%-ға қымбаттады. Бензиннің құны өзгерген жоқ, дизель отыны – 12,1%-ға өсті.

Ақылы қызмет көрсету тобында тұрғын үй-коммуналдық саладағы қызметке ақы төлеу 0,2%-ға өсті. Бұл ретте тұрғын үйді жалға алғаны үшін тарифтер – 1,0%-ға, қоқыс жинау – 0,7%-ға, кәріз – 0,1%-ға өсті. Бұдан басқа, өткен айда амбулаторлық қызмет көрсету бағасы мен тарифтері – 0,9%-ға, көлік қызметі – 0,3%-ға, мейрамханалар мен қонақүйлер 0,8%-ға көтерілді.

2014 жылғы қаңтар-мамырда инфляция 4,5% (2013 жылғы қаңтар-мамырда – 2,4%) болды. Азық-түлік тауарлары 2014 жылдың басынан бастап 5,1%-ға (1,5%-ға), азық-түлікке жатпайтын тауарлар – 4,4%-ға (1,0%-ға), ақылы қызмет көрсету – 3,9%-ға (4,9%-ға) қымбаттады (1-график).

1-график

2013 және 2014 жж. қаңтар-мамырдағы инфляция және оның құрамдас бөліктері

2014 жылғы мамырда инфляция жылдық көрсетуде 6,9% (2013 жылғы желтоқсанда – 4,8%) болды. Азық-түлік тауарлары соңғы 12 айда 7,0%-ға (3,3%-ға), азық-түлікке жатпайтын тауарлар – 6,8%-ға (3,3%-ға), ақылы қызметтер – 7,0%-ға (8,0%-ға) қымбаттады.

2. Халықаралық резервтер мен ақша агрегаттары

2014 жылғы мамырда Ұлттық Банктің халықаралық резервтері төмендеді. Ұлттық Банктің жалпы халықаралық резервтері 27,6 млрд. АҚШ долларына дейін 3,0%-ға азайды (жыл басынан бері 11,5%-ға ұлғайды). Ұлттық Банктің таза халықаралық резервтері 3,1%-ға төмендеп, 26,8 млрд. АҚШ долларын құрады (жыл басынан бері 10,7%-ға ұлғайды). Ішкі валюта нарығында валютаны сатып алу және Ұлттық Банктегі Үкіметтің шоттарына валютаның түсуі Үкіметтің сыртқы борышына қызмет көрсетумен, Ұлттық

қор активтерін толықтырумен және банктердің Ұлттық Банктегі шетел валютасындағы корреспонденттік шоттарындағы қалдықтардың төмендеуімен ішінара бейтараптандырылды. Нәтижесінде таза валюта қорлары (ЕАВ) 2014 жылғы мамырда 3,6%-ға төмендеді, алтындағы активтер оның әлемдік нарықтардағы бағасы төмендеген кезде жүргізілген операциялар салдарынан 1,2%-ға азайды.

2014 жылғы мамырда елдің халықаралық резервтері, жалпы алғанда, Ұлттық қордың шетел валютасындағы активтерін қоса алғанда (алдын ала деректер бойынша 75,8 млрд. АҚШ долл.) 103,4 млрд. АҚШ долларына дейін 1,3%-ға ұлғайды (жыл басынан бері 8,2%-ға ұлғайды).

2014 жылғы мамырда ақша базасы 1,0%-ға тарылып, 3595,6 млрд. теңге болды (жыл басынан бері 27,2%-ға кеңейді). Тар ақша базасы, яғни банктердің Ұлттық Банктегі мерзімді депозиттерін есептемегендегі ақша базасы 3393,3 млрд. теңгеге дейін 2,0%-ға тарылды.

2014 жылғы сәуірде ақша массасы 12782,1 млрд. теңгеге дейін 0,1%-ға азайды (жыл басынан бастап - 10,2%-ға ұлғайды). Айналыстағы қолма-қол ақшаның көлемі 1359,0 млрд. теңгеге дейін 3,0%-ға өсті (жыл басынан бері - 1,0%-ға төмендеу), банк жүйесіндегі депозиттер 0,5%-ға төмендеп, 11423,1 млрд. теңге болды (жыл басынан бастап - 13,3%-ға ұлғайды). Ақша массасы құрылымындағы депозиттердің үлесі 2014 жылғы қаңтар-сәуірде тіркелген айналыстағы қолма-қол ақша көлемінің қысқаруы аясында депозиттер көлемінің өсуі нәтижесінде 2013 жылғы желтоқсандағы 87,0%-дан 2014 жылғы сәуірде 89,4%-ға дейін өсті.

Ақша мультипликаторы 2014 жылғы қаңтар-сәуірде тіркелген ақша массасының өсу қарқынына қарағанда, ақша базасының кеңею қарқынының асып кетуі салдарынан 2013 жылғы желтоқсандағы 4,10-дан 2014 жылғы сәуірдің қорытындысы бойынша 3,52-ге дейін төмендеді.

3. Валюта нарығы

2014 жылғы мамырда теңгенің АҚШ долларына қатысты бағамы 1 АҚШ доллары үшін 182,01 – 183,96 теңге диапазонында өзгерді. Теңгенің биржалық бағамы айдың аяғында бір АҚШ доллары үшін 183,50 теңге болды.

2014 жылғы мамырда қосымша сауда-саттық мәмілелерін қоса алғанда Қазақстан қор биржасындағы биржалық операциялардың көлемі 2014 жылдың өткен айымен салыстырғанда 26,9%-ға өсіп, 5,07 млрд. АҚШ долларын құрады. Биржадан тыс валюта нарығында операциялардың көлемі 0,7 млрд. АҚШ долларына дейін 12,7%-ға өсті.

Жалпы алғанда ішкі валюта нарығындағы операциялардың көлемі 2014 жылғы сәуірмен салыстырғанда 25,0%-ға өсіп, 5,8 млрд. АҚШ долларын құрады.

4. Мемлекеттік бағалы қағаздар нарығы

2014 жылғы мамырда Қаржы министрлігінің мемлекеттік бағалы қағаздарын орналастыру бойынша 6 аукцион өтті. Онда 12 айлық МЕККАМ (1,1 млрд. теңге), 7 жылдық МЕУКАМ (1,1 млрд. теңге), 13 жылдық МЕУКАМ (19,1 млрд. теңге), 15 жылдық МЕУКАМ (26,6 млрд. теңге), 16 жылдық МЕУКАМ (23,6 млрд. теңге), 20 жылдық МЕУКАМ (55,0 млрд. теңге) орналастырылды.

Орналастырылған бағалы қағаздар бойынша тиімді кірістілік мынадай болды: 12 айлық МЕККАМ бойынша – 4,00%, 7 жылдық МЕУКАМ бойынша – 6,42%, 13 жылдық МЕУКАМ бойынша – 7,09%, 15 жылдық МЕУКАМ бойынша – 7,44%, 16 жылдық МЕУКАМ бойынша – 7,58%, 20 жылдық МЕУКАМ бойынша – 8,07%.

Қаржы министрлігінің айналыстағы бағалы қағаздарының көлемі өткен аймен салыстырғанда 2,7% ұлғая отырып, 2014 жылғы мамырдың аяғында 3793,8 млрд. теңгені құрады.

Қазақстан Ұлттық Банкінің қысқа мерзімді ноттары.

2014 жылғы мамырда Ұлттық Банктің 3 айлық ноттарын орналастыру бойынша 1 аукцион өтті (2,0 млрд. теңге). Орналастырылған ноттар бойынша тиімді кірістілік 3,27% болды.

Айналыстағы ноттардың көлемі 2014 жылғы мамырдың аяғында 2014 жылғы сәуірмен салыстырғанда 22,3% ұлғайып, 10,9 млрд. теңге болды.

5. Банкаралық ақша нарығы

2014 жылғы сәуірде орналастырылған банкаралық депозиттердің жалпы көлемі 2014 жылғы наурызбен салыстырғанда 2843,2 млрд. теңгені құрай отырып, 10,4%-ға қысқарды.

Теңгемен орналастырылған банкаралық депозиттердің көлемі 2,9 есе ұлғайып, 357,1 млрд. теңгені құрады (орналастырылған депозиттердің жалпы көлемінің 12,6%-ы). Бұл ретте теңгемен орналастырылған банкаралық депозиттер бойынша орташа алынған мөлшерлеме 2014 жылғы наурыздағы 5,8%-дан 2014 жылғы сәуірде 2,7%-ға дейін төмендеді.

2014 жылғы сәуірде доллармен орналастырылған банкаралық депозиттердің көлемі 2014 жылғы

наурызбен салыстырғанда 19,3%-ға қысқарып, 13,1 млрд. АҚШ долл. құрады (орналастырылған депозиттердің жалпы көлемінің 84,2%-ы). Доллармен орналастырылған банкаралық депозиттер бойынша орташа алынған мөлшерлемесі 2014 жылғы наурыздағы 0,046%-дан 2014 жылғы сәуірдегі 0,042%-ға дейін төмендеді.

Ресей рублімен және еуромен орналастырылған депозиттердің көлемі шамалы болды – орналастырылған депозиттердің жалпы көлемінің тиісінше 2,4% және 0,9%.

Шетел валютасындағы банкаралық депозиттердің үлесі орналастырылған депозиттердің жалпы көлемінің 2014 жылғы наурыздағы 96,2%-нан 2014 жылғы сәуірдегі 87,2%-ға дейін қысқарды.

Шетел валютасымен резидент емес банктерде орналастырылған депозиттердің үлесі орналастырылған банкаралық депозиттердің жалпы көлемінен 2014 жылғы наурыздағы 95,7%-дан 2014 жылғы сәуірде 87,2%-ға дейін қысқарды.

Банктерден Ұлттық Банк тартқан депозиттердің көлемі 2014 жылғы наурызбен салыстырғанда 3,2 есе ұлғайып, 2014 жылғы сәуірде 302,9 млрд. теңгені құрады.

6. Депозит нарығы

Депозиттік ұйымдардағы резиденттер депозиттерінің жалпы көлемі 2014 жылғы сәуірде 11423,1 млрд. теңгеге дейін 0,5%-ға төмендеді. Заңды тұлғалардың депозиттері бір айда 7228,7 млрд. теңгеге дейін 2,1%-ға төмендеді, жеке тұлғалардың депозиттері 4194,4 млрд. теңгеге дейін 2,4%-ға ұлғайды.

Ұлттық валютамен депозиттердің көлемі 2014 жылғы сәуірде 3,5%-ға 6214,9 млрд. теңгеге дейін (заңды тұлғалар – 3,3%-ға өсу, жеке тұлғалар – 3,7%-ға өсу) ұлғайды, шетел валютасымен – 4,8%-ға 5208,2 млрд. теңгеге дейін (заңды тұлғалар – 8,9% төмендеу, жеке тұлғалар – 1,3% өсу) төмендеді. Теңгемен депозиттердің үлес салмағы бір айда 52,3%-дан 54,4%-ға дейін өсті.

Халықтың (резидент еместерді қоса есептегенде) банктердегі салымдары 2014 жылғы сәуірде 4231,2 млрд. теңгеге дейін 2,4%-ға ұлғайды. Халық салымдарының құрылымында теңгемен депозиттер 1953,9 млрд. теңгеге дейін 3,7%-ға өсті, шетел валютасындағы депозиттер 2277,3 млрд. теңгеге дейін 1,3%-ға ұлғайды. Халық салымдарының құрамында теңгедегі депозиттердің үлес салмағы бір айда 45,6%-дан 46,2%-ға дейін ұлғайды.

2014 жылғы сәуірде мерзімді депозиттер 7837,4 млрд. теңгеге дейін 1,4%-ға ұлғайды. Мерзімді депозиттердің құрамында теңгемен депозиттер 4014,3 млрд. теңгеге дейін 3,8%-ға ұлғайды, шетел валютасымен депозиттер 3823,1 млрд. теңгеге дейін 1,1%-ға төмендеді.

2014 жылғы сәуірде банктік емес заңды тұлғалардың теңгемен мерзімді депозиттері бойынша орташа алынған сыйақы мөлшерлемесі 5,8% (2014 жылғы наурызда – 6,1%), ал жеке тұлғалардың депозиттері бойынша – 8,9% (7,5%) болды.

7. Кредит нарығы

Банктердің экономиканы кредиттеуінің жалпы көлемі 2014 жылғы сәуірде 12229,6 млрд. теңгені құрап, 0,5% өсті.

Ұлттық валютадағы кредиттердің көлемі 7959,4 млрд. теңгеге дейін 0,2%-ға өсті, шетел валютасындағы кредит көлемі 4270,3 млрд. теңгені құрап 1,1%-ға өсті. Теңгедегі кредиттердің үлес салмағы бір айда 65,3%-дан 65,1%-ға дейін қысқарды.

Ұзақмерзімді кредиттеу 2014 жылғы сәуірде 9793,4 млрд. теңгені құрап, 0,2%-ға көтерілді, қысқамерзімді кредиттеу 2436,3 млрд. теңгеге дейін 1,7%-ға ұлғайды. Ұзақмерзімді кредиттердің үлес салмағы бір айда 80,3%-дан 80,1%-ға дейін төмендеді.

Заңды тұлғаларға берілген кредиттердің көлемі 2014 жылғы сәуірде 8319,0 млрд. теңгеге дейін 0,1%-ға ұлғайды, жеке тұлғаларға кредиттер 3910,6 млрд. теңгеге дейін 1,4%-ға ұлғайды. Жеке тұлғаларға берілген кредиттердің үлес салмағы бір айда 31,7%-дан 32,0%-ға дейін ұлғайды.

Шағын кәсіпкерлік субъектілерін кредиттеу 2014 жылғы сәуірде 1463,0 млрд. теңгеге дейін 4,9%-ға өсті, бұл экономикаға берілген кредиттердің жалпы көлемінің 12,0%-ын құрайды.

Салалар бойынша банктердің экономикаға берілген кредиттерінің анағұрлым айтарлықтай сомасы сауда (жалпы көлемдегі үлесі – 19,3%), құрылыс (12,0%), өнеркәсіп (10,8%), көлік (3,6%) және ауыл шаруашылығы (3,6%) сияқты салаларға тиесілі.

2014 жылғы сәуірде банктік емес заңды тұлғаларға ұлттық валютада берілген кредиттер бойынша орташа алынған сыйақы мөлшерлемесі 10,8% (2013 жылғы наурызда – 10,7%), жеке тұлғаларға – 18,0% (19,7%) болды.

2014 жылғы шетел валюталарының ресми айырбастау бағамдары

	31.05-02.06	03.06	04.06	05.06	06.06	07-09.06	10.06	11.06	12.06	13.06	14-16.06
Австралия доллары	170,91	169,75	170,3	170,13	170,37	171,66	171,78	171,67	172,37	172,32	172,66
Әзірбайжан манаты	234,53	234,55	234,52	234,55	234,55	234,58	234,58	234,61	234,61	234,61	234,61
Ағылшын фунт стерл.	307	307,09	307,66	307,01	307,53	308,39	308,54	308,37	308,19	308,9	311,54
Белорусь рублі	1,83	1,82	1,81	1,82	1,82	1,81	1,81	1,81	1,82	1,81	1,81
БРАЗИЛИЯ РЕАЛЫ	82,45	81,91	80,62	80,54	80,55	81,16	81,72	82,37	82,6	82,2	82,31
Венгер форингі	8,25	8,25	8,22	8,16	8,2	8,25	8,27	8,18	8,13	8,11	8,12
1 Гонконг доллары	23,67	23,67	23,67	23,67	23,67	23,67	23,67	23,68	23,67	23,67	23,68
Дат кронасы	33,46	33,43	33,45	33,47	33,47	33,54	33,54	33,35	33,27	33,29	33,39
БАӘ дирхамы	49,96	49,96	49,96	49,96	49,96	49,96	49,96	49,96	49,96	49,96	49,96
АҚШ доллары	183,5	183,51	183,49	183,51	183,51	183,51	183,51	183,51	183,51	183,51	183,51
Еуро	249,73	249,48	249,56	249,72	249,76	250,2	250,27	248,77	248,23	248,27	249,06
Үнді рупиясы	3,11	3,1	3,09	3,09	3,1	3,1	3,11	3,1	3,09	3,09	3,08
Канада доллары	169,48	169,01	168,35	167,86	167,83	168,17	168	168,22	168,47	168,99	169,15
Қытай юані	29,37	29,38	29,34	29,36	29,34	29,36	29,41	29,48	29,47	29,52	29,56
Қырғыз сомы	3,51	3,53	3,53	3,5	3,51	3,5	3,51	3,52	3,53	3,54	3,53
100 Оңтүстік Корея вонасы	17,99	17,92	17,94	17,94	18	18	18,06	18,04	18,07	18,03	18,03
Кувейт динары	651,17	650,98	650,67	650,74	650,74	650,98	650,98	650,74	650,28	650,51	651,21
Литва литі	72,33	72,29	72,32	72,36	72,37	72,5	72,5	72,09	71,92	71,93	72,16
Малайзия ринггиті	57,13	56,87	56,84	56,69	56,86	57,16	57,4	57,24	57,15	57,22	57,03
Молдова лейі	13,32	13,28	13,3	13,28	13,29	13,32	13,25	13,28	13,29	13,3	13,32
Норвег кронасы	30,75	30,59	30,58	30,57	30,62	30,72	30,86	30,78	30,68	30,59	30,61
Польша злотыйы	60,3	60,35	60,31	60,18	60,65	60,78	61,07	60,55	60,34	60,44	60,41
Ресей рублі	5,28	5,26	5,25	5,22	5,26	5,3	5,35	5,34	5,34	5,34	5,33
Сауд Аравиясының риялы	48,93	48,93	48,92	48,93	48,93	48,93	48,93	48,93	48,93	48,93	48,93
СДР	282,74	282,7	282,63	282,51	282,57	282,57	282,86	282,79	282,13	282,11	282,11
Сингапур доллары	146,41	146,04	146,06	145,91	146,08	146,54	146,73	146,68	146,77	146,97	147,03
Тәжік сомониі	37,75	37,76	36,37	37,75	36,01	37,2	37,23	37,13	36,99	36,99	36,99
Тайланд баты	5,6	5,58	5,61	5,62	5,62	5,64	5,66	5,64	5,65	5,65	5,67
1 түрік лирасы	87,67	87,55	87,38	86,33	86,94	87,85	88,37	87,88	87,96	86,97	86,62
Өзбек сумы	7,99	7,99	7,99	7,99	7,99	7,99	7,99	7,99	7,99	7,99	7,99
Украин гривнасы	15,68	15,59	15,42	15,45	15,49	15,51	15,67	15,62	15,85	15,75	15,62
Чех кронасы	9,1	9,09	9,09	9,1	9,1	9,11	9,12	9,07	9,06	9,06	9,08
Швед кронасы	27,53	27,42	27,41	27,52	27,62	27,59	27,59	27,46	27,46	27,39	27,6
Швейцар франкі	204,59	204,29	204,22	204,6	204,92	205,64	205,31	204,1	203,76	203,88	204,79
Оңтүстік Африка ранды	17,58	17,36	17,2	17	17,11	17,23	17,36	17,11	17,05	17,09	17,08
1 жапон йенасы	1,81	1,8	1,79	1,79	1,79	1,79	1,79	1,79	1,8	1,8	1,8

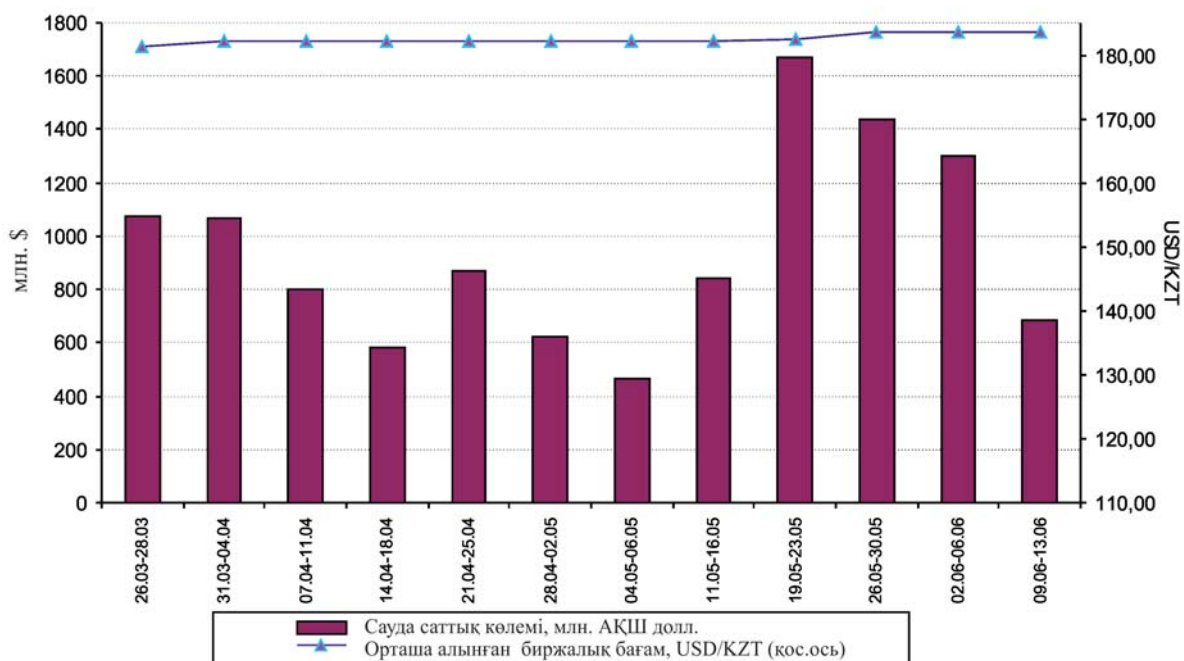

ҚАЗАҚСТАН ЭКОНОМИКАСЫНДАҒЫ ҚАРЖЫ СЕКТОРЫНЫҢ АҒЫМДАҒЫ ЖАЙ-КҮЙІ

1. ВАЛЮТА НАРЫҒЫ

	Кезең соңындағы ресми бағам	Кезеңдегі орташа алынған биржалық бағам, кезең үшін		Қазақстан қор биржасының сауда- саттық көлемі
	USD/KZT	USD/KZT	%*	млн. \$
19.05-23.05	182,20	182,36	0,17	1 668,20
26.05-30.05	183,46	183,60	0,87	1 435,10
02.06-06.06	183,51	183,51	-0,05	1 300,00
02.06.2014	183,50	183,51	0,01	228,70
03.06.2014	183,51	183,49	-0,01	143,80
04.06.2014	183,49	183,51	0,01	352,40
05.06.2014	183,51	183,51	0,00	342,35
06.06.2014	183,51	183,51	0,00	232,75
09.06-13.06	183,51	183,51	0,00	686,65
09.06.2014	183,51	183,51	0,00	124,80
10.06.2014	183,51	183,51	0,00	169,25
11.06.2014	183,51	183,51	0,00	104,50
12.06.2014	183,51	183,51	0,00	192,10
13.06.2014	183,51	183,51	0,00	96,00

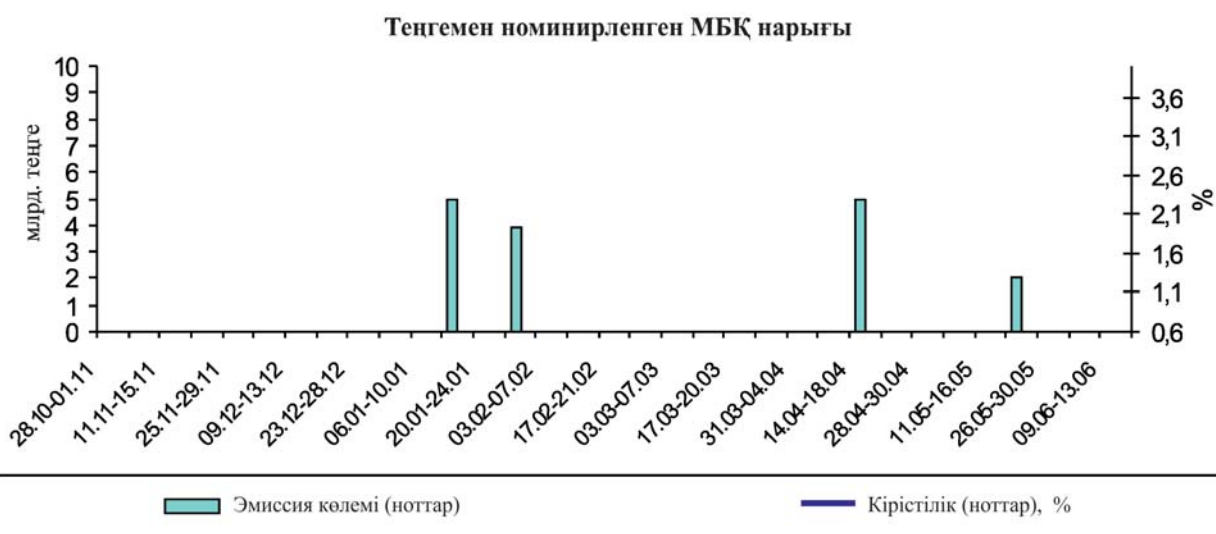
* - өткен кезеңге өзгерістер

2. МЕМЛЕКЕТТІК БАҒАЛЫ ҚАҒАЗДАР НАРЫҒЫ

Мемлекеттік бағалы қағаздардың бастапқы нарығы

	сұраныстың ұсыныстан артуы, есе	сұраныстың қанағаттандырылуы, %	кезеңдегі орташа алынған тиімді кірістілік, %	қанағаттандырылған сұраныс көлемі млрд. теңге
Қаржы министрлігінің МБҚ				
07.04-11.04	1,36	82,66	6,65	22,4
14.04-18.04	0,29	99,43	7,47	6,3
21.04-25.04	0,12	91,34	7,41	3,2
28.04-30.04	0,22	24,26	6,42	1,1
04.05-06.05	0,28	100,0	7,10	8,0
11.05-16.05	1,50	71,06	7,94	79,7
19.05-23.05	1,34	94,74	7,09	19,1
26.05-30.05	1,29	94,15	7,44	26,6
02.06-06.06	-	-	-	-
09.06-13.06	3,44	57,89	6,78	19,9
Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің ноттары				
07.04-11.04	-	-	-	-
14.04-18.04	0,50	100,0	3,27	5,0
21.04-25.04	-	-	-	-
28.04-30.04	-	-	-	-
04.05-06.05	-	-	-	-
11.05-16.05	-	-	-	-
19.05-23.05	0,20	100,0	3,27	2,0
26.05-30.05	-	-	-	-
02.06-06.06	-	-	-	-
09.06-13.06	-	-	-	-

Айналыстағы мемлекеттік бағалы қағаздар (дисконтталған құны бойынша)

	Көлемі млн.теңге				
	Барлығы	оның ішінде Қаржы министрлігінің МБҚ			оның ішінде ҚҰБ ноттары
		ұзақмерзімді	орташамерзімді	қысқамерзімді	
28.03.14	3 705 308,20	3 055 935,67	573 390,85	67 062,19	8 919,50
04.04.14	3 664 317,52	3 034 428,67	573 390,85	47 578,50	8 919,50
11.04.14	3 686 717,52	3 056 828,67	573 390,85	47 578,50	8 919,50
18.04.14	3 692 993,46	3 063 118,11	573 390,85	47 578,50	8 906,00
25.04.14	3 696 173,90	3 066 298,55	573 390,85	47 578,50	8 906,00
30.04.14	3 704 176,86	3 074 301,51	573 390,85	47 578,50	8 906,00
06.05.14	3 691 630,17	3 075 358,07	573 390,85	33 975,25	8 906,00
16.05.14	3 756 945,11	3 153 952,07	558 967,85	35 119,19	8 906,00
23.05.14	3 778 030,16	3 173 053,12	558 967,85	35 119,19	10 890,00
30.05.14	3 804 658,04	3 199 681,00	558 967,85	35 119,19	10 890,00
06.06.14	3 797 693,16	3 199 681,00	558 967,85	28 154,31	10 890,00
13.06.14	3 817 623,51	3 219 611,35	558 967,85	28 154,31	10 890,00

3. ҚАЗАҚСТАНДЫҚ ЕУРОНОТТАР НАРЫҒЫ

	2005 ж. шығарылым
Шығару кезіндегі кірістілік	6,691
09.06.2014	5,207
10.06.2014	5,146
11.06.2014	5,129
12.06.2014	5,103
13.06.2014	5,128
<i>эмиссия басынан бері</i>	<i>-1,563</i>
<i>апта үшін</i>	<i>-0,079</i>

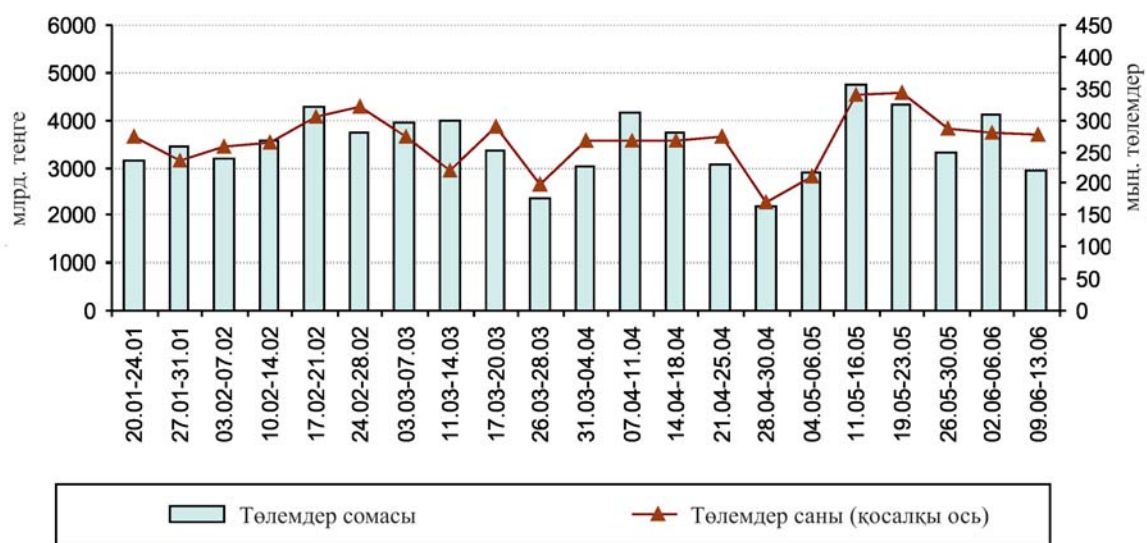

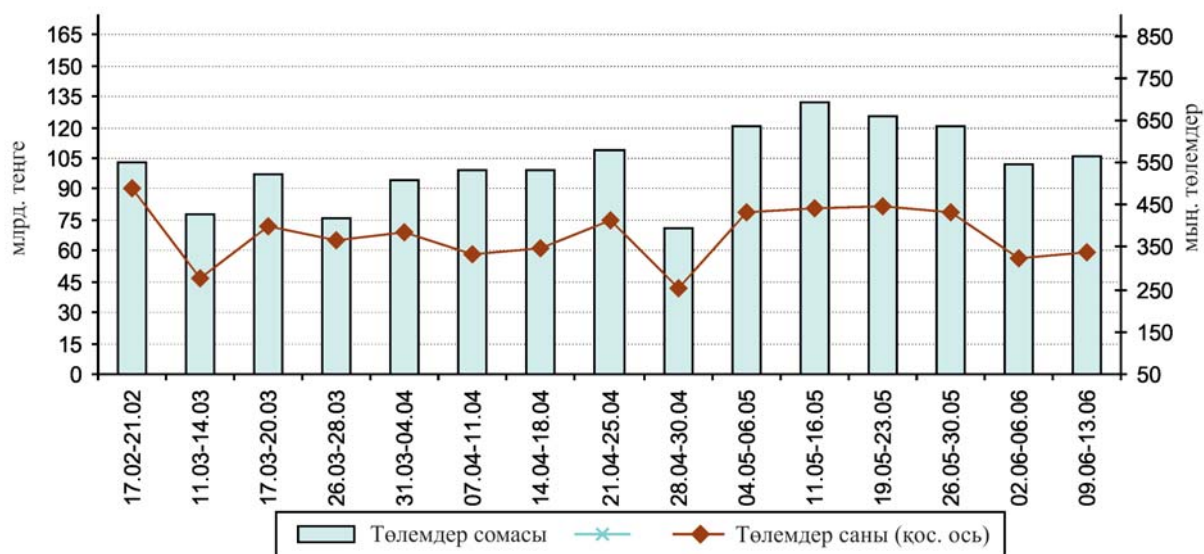
4. ТӨЛЕМ ЖҮЙЕЛЕРІ

	БААЖ			БТЖ		
	Саны, мың	Көлемі, млрд. теңге	Көлемнің өзгеруі %,	Саны, мың	Көлемі, млрд. теңге	Көлемнің өзгеруі %,
02.06-06.06	281,5	4 120,8	24,3	325,0	102,3	-15,4
09.06-13.06	276,8	2 934,8	-28,8	337,1	105,7	3,3

Банкаралық ақша аудару жүйесі

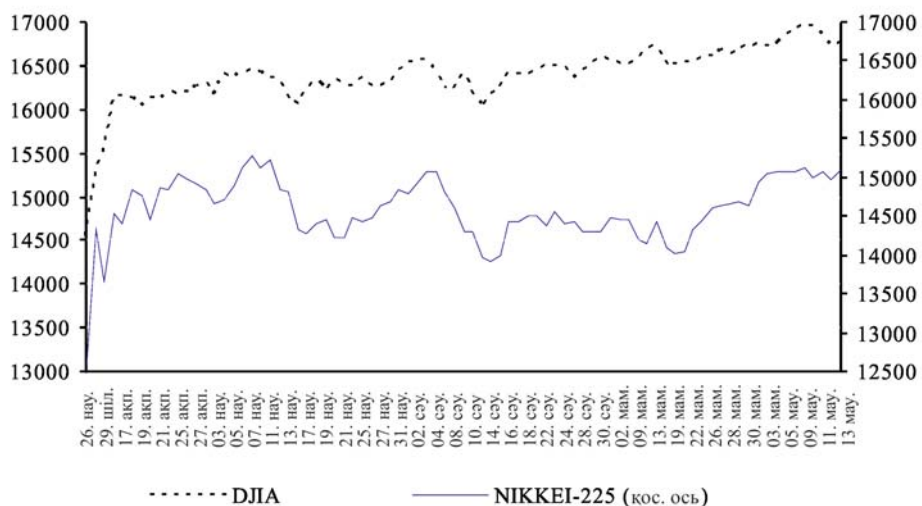
Бөлшек төлемдер жүйесі

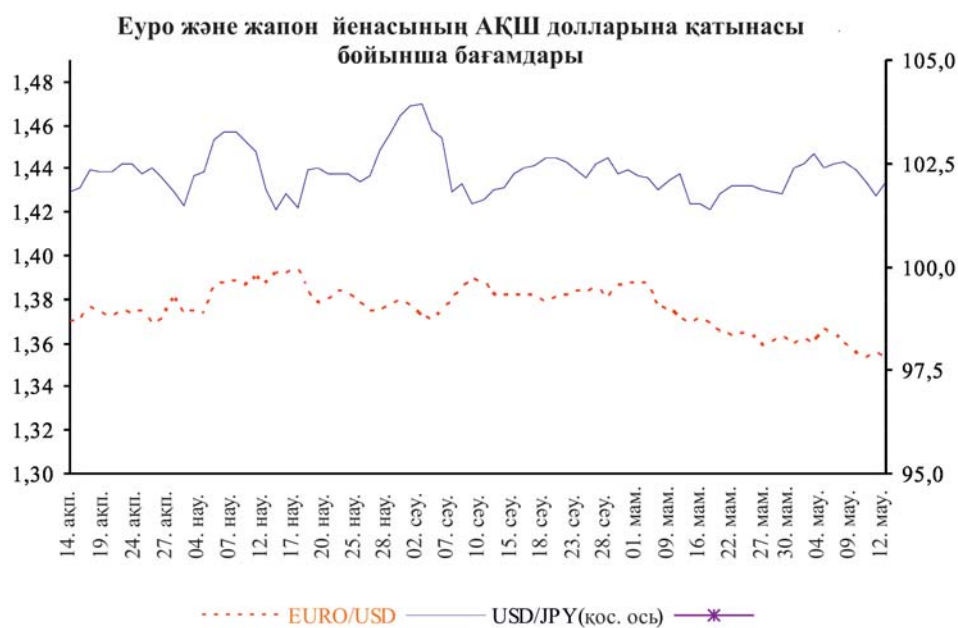
5. ӘЛЕМДІК ҚАРЖЫ ЖӘНЕ ТАУАР НАРЫҚТАРЫ

Индекс	Тармақтардағы мәні		Өзгеруі	
	06.06.2014	13.06.2014	кезең үшін	2001ж. желт.бастап
Dow Jones	16 924,28	16 775,74	-0,88%	65,49%
Nikkei 225	15 077,24	15 097,84	0,14%	43,21%
DAX	9 987,19	9 912,87	-0,74%	92,11%
FTSE	6 858,21	6 777,85	-1,17%	30,38%
Hang Seng	22 951,00	23 319,17	1,60%	103,99%

Dow Jones және Nikkei 225 индекстерінің динамикасы

Бағамы	Мәні		Өзгеруі	
	06.06.2014	13.06.2014	кезең үшін	2001ж. желт.бастап
USD/JPY	102,48	102,04	-0,43%	-22,17%
GBP/USD	1,6802	1,6968	0,99%	16,92%
EUR/USD	1,3643	1,3540	-0,75%	52,91%
USD/RUR	34,90	34,32	-1,67%	12,55%

Тауарлар	Өлшем бірлігі	Бағасы, АҚШ долл		Өзгеруі	
		06.06.2014	13.06.2014	кезең үшін	2001ж. желт.бастап
алтын	тр.ун.	1253,3	1276,9	1,89%	361,55%
мыс	метр.тонна	6 696,0	6 679,5	-0,25%	357,36%
мырыш	метр.тонна	2 103,3	2 075,0	-1,34%	168,96%
мұнай	баррель	109,10	112,66	3,26%	454,98%
астық	тонна	227,07	214,58	-5,50%	112,75%

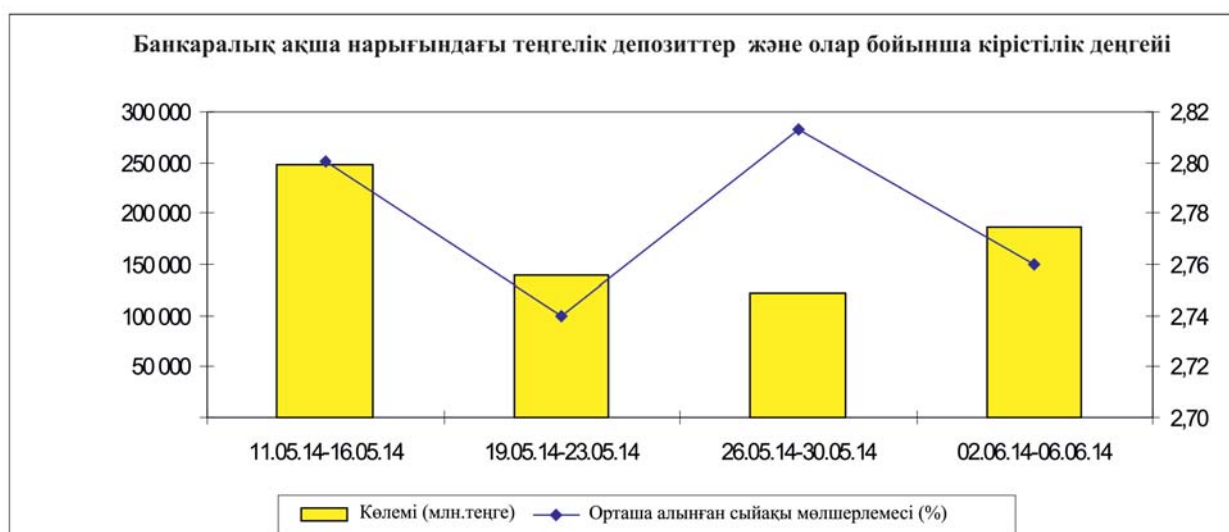

6. БАНКАРАЛЫҚ АҚША НАРЫҒЫ

Екінші деңгейдегі банктердің банкаралық қысқа мерзімді депозиттері бойынша мәліметтер

	Резидент банктер				Резидент емес банктер			
	1 айға дейін		1 айдан астам		1 айға дейін		1 айдан астам	
	Орналас- тыр- ылған депозиттер көлемі *	Орташа алынған сыйақы ставкасы (%)	Орналас- тыр- ылған депозиттер көлемі *	Орташа алынған сыйақы ставкасы (%)	Орналас- тыр- ылған депозиттер көлемі *	Орташа алынған сыйақы ставкасы (%)	Орналас- тыр- ылған депозиттер көлемі *	Орташа алынған сыйақы ставкасы (%)
11.05.14-16.05.14								
KZT	238 950 000	2,70	2 730 300	6,00	1 230 000	2	5 000 000	6,25
USD	4 000	0,60	15 000	0,20	5 124 831	0,04	368	6,82
EURO	7 300	0,03	0	0,00	1 000	0,40	0	0,00
RUR	80 000	5,00	0	0,00	4 148 190	7,70	300 000	9,24
19.05.14-23.05.14								
KZT	138 250 000	2,75	0	0,00	902 000	1	0	0,00
USD	7 000	0,60	6 000	1,00	4 736 121	0,05	7 000	3,14
EURO	9 600	0,01	0	0,00	1 000	0,40	0	0,00
RUR	90 000	8,00	0	0,00	4 308 380	7,31	0	0,00
26.05.14-30.05.14								
KZT	118 300 000	2,75	1 200 000	8,00	2 338 000	3	0	0,00
USD	0	0,00	0	0,00	3 076 613	0,04	105 170	0,47
EURO	11 800	0,01	2 000	1,50	517 000	0,18	2 000	2,00
RUR	0	0,00	0	0,00	4 421 200	7,14	0	0,00
02.06.14-06.06.14								
KZT	183 150 000	2,70	2 000 000	8,20	1 217 000	3	0	0,00
USD	0	0,00	0	0,00	4 027 551	0,05	150 412	0,17
EURO	6 500	0,01	0	0,00	201 000	0,09	0	0,00
RUR	0	0,00	0	0,00	4 716 000	7,01	0	0,00

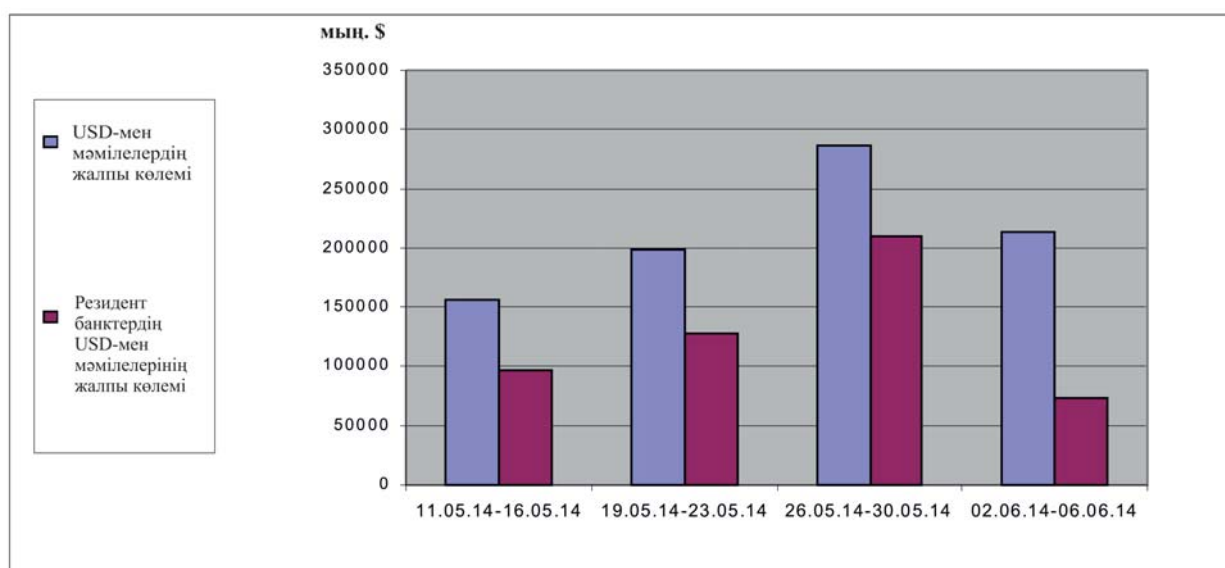
*- мың валюта бірлігі

Биржадан тыс банкаралық валюта операциялары (сату)

Кезеңдер, валюталардың түрлері	Мәмілелердің жалпы көлемі (мың валюта бірлігі)	оның ішінде резидент банктер		Орташа алынған мәміле бағамы, бір валюта үшін теңгемен	оның ішінде: резидент банктер
		(мың валюта бірлігі)	% *		
11.05.14-16.05.14 USD RUB EUR	155 861 84 595 935	97 240 84 595 935	62,4 100,0 100,0	182,06 5,20 250,54	182,07 5,20 250,54
19.05.14-23.05.14 USD RUB EUR	199 044 43 876 1 215	127 462 43 876 1 215	64,0 100,0 100,0	182,41 5,29 249,80	182,33 5,29 249,87
26.05.14-30.05.14 USD RUB EUR	286 427 123 779 10 146	210 355 119 500 10 146	73,4 96,5 100,0	184,06 5,33 250,26	184,07 5,32 250,27
02.06.14-06.06.14 USD RUB EUR	213 524 25 000 6 305	72 950 25 000 6 155	34,2 100,0 97,6	183,52 5,26 250,08	183,51 5,26 250,07

* резидент банктер мәмілелерінің жалпы мәмілелер көлеміне үлес салмағы

8. Пайдалылықты басқару ерекшеліктері				
8.1	<p>Банк ағымдағы нарықтық жағдайға, банк операциясының стратегиясына, көлеміне және қиындық деңгейіне сәйкес келетін рентабельділікті басқару жүйесінің болуын қамтамасыз етеді, капиталды өтеу үшін оның жеткіліктілігін қамтамасыз ету мақсатында топ ішілік операцияларды ескере отырып банктің пайдалылығын анықтау, өлшеу, бақылау және оның мониторингін қамтамасыз етеді.</p> <p>Пайдалылықты басқару жүйесі:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) пайдалылықты басқару саясатынан; 2) пайдалылық деңгейін анықтау, өлшеу, бақылау және оның мониторингін рәсімдерінен; 3) басқарушылық ақпарат жүйесінен; 4) ішкі бақылаудан; 5) ішкі аудит басқармасының пайдалылықты басқару жүйесінің тиімділігін бақылаудан тұрады (бірақ олармен шектелмейді). 	Банктің директорлар кеңесі, УАО, банк басқармасы	<p>Пайдалылықты басқару жүйесін ұйымдастарған кезде, банк ағымдағы нарықтық жағдайды талдайды, банк операциясының стратегиясын қарайды және қиындық мөлшері мен деңгейін ескереді және пайдалылықты басқару жүйесінің құрамдастарын қамтитын ішкі құжаттарды әзірлейді.</p>	-
8.1.1	<p>Банк пайдалылықты басқару саясатын әзірлейді, ол мыналардан тұрады, (бірақ олармен шектелмейді):</p>	Банктің директорлар кеңесі, УАО,	<p>Банк ішкі құжаттарды әзірлейді.</p>	Банктің ішкі құжаттары
				-

	<p>1) пайдалылықты басқару қағидағарынан;</p> <p>2) бюджеттің кірістер мен шығыстар бөлігінде орындалуын бақылау және оның мониторингі рәсімдерінен;</p> <p>3) пайдалылықты талдау үшін қызметтің негізгі көрсеткіштерінің тізбесінен және оларды есептеу тәртібінен;</p> <p>4) пайдалылықты басқару процесінің қатысушыларды, олардың есептілігіндегі құрылымды нақты белгілей отырып олардың өкілдіктерін және жауапкершіліктерін анықтаудан;</p> <p>5) пайдалылық тәуекелін басқару процесі қатысушыларының арасындағы ақпарат алмасу тәртібінен, ақпарат беру түрінмен, нысанымен және мерзімімен қоса.</p>	банк басқармасы		
8.1.2	<p>Банк:</p> <p>1) бюджеттің кірістер мен шығыстар бөлігінде орындалуына талдау жүргізу;</p> <p>2) бюджеттен біршама ауытқу анықтаған жағдайда банктің іс әрекеті тәртібі;</p> <p>3) оның негізінде пайдалылық деңгейін кезең-кезең бойынша бағалау және талдау жүргізілетін есептерді дайындау;</p> <p>4) пайдалылық деңгейі мониторингі үшін уақтылы, нақты, ақпараттық басқарушылық есептілікпен қамтамасыз ету рәсімдері арқылы, (бірақ олармен шектелмейді) пайдалылық деңгейін бақылауды және оның мониторингін</p>	Банктің директорлар кеңесі, УАО, банк басқармасы	Банк ішкі құжаттарды әзірлейді.	Банктің ішкі құжаттары

	жүзеге асырады.					
8.1.3	Банк мыналарды: әртүрлі алушылылар ұсынылатын пайдалылықты басқару жөніндегі есептіліктің критерийлерін, құрамын және жиілігін [^] ақпараттың дайындалуына және тиісті алушыларға дейін жеткізілуіне жауапты банктің тұлғаларын (бөлімшелерін) анықтайтын тәртіпті белгілеуден тұратын, бірақ тәртіпті белгілеумен шектелмейтін басқарушылық есептің болуын қамтамасыз етеді.	Банктің директорлар кеңесі, УАО, банк басқармасы	Банк ішкі құжатты әзірлейді.	Банктің ішкі құжаты	-	
8.1.3.1	Банк басқарушылық есептің нысанын әзірлейді, ол мына: 1) кірістер мен шығыстарды және олардың құрылымын талдау туралы; 2) бюджеттің кірістер мен шығыстар бөлігінде орындалуы туралы; 3) банк қызметі тиімділігінің, оның ішінде активтердің рентабельділігі, сирэд, таза пайыздық маржаның, бір капиталға қайтару нормасының, бір қызметкерге таза кірістің негізгі көрсеткіштері туралы; 4) банк пайдалылық деңгейіне әсерінің нәтижелері туралы; банк белгілеген лимиттер (залалды бақылау лимиттері, өнімдер бойынша лимиттер) сыйлықақы тарифтері мен ставкалары	Банктің директорлар кеңесі, УАО, банк басқармасы	Банк ақпаратты ішкі құжаттарға сәйкес тиісті алушыларға дейін жеткізеді. Ішкі құжатты әзірлеу кезінде банк ақпаратты банктің директорлар кеңесіне, УАО-ға және банктің басқармасына осы тармақтың талаптарына сәйкес толық көлемде жетуін анықтайды.	банктің директорлар кеңесіне, УАО-ға ақпарат ----- банктің басқармасын а ақпарат ----- уәкілетті бөлімшелерге ақпарат	тоқсанына I реттен кем емес ----- айына I реттен кем емес ----- айына I реттен кем емес	

	жаңа банк өнімдерін және қызметтерін енгізу; валюта бағамдарының өзгеруі; стресс-тестілеу нәтижелері; 5) бар болса аудиторлық тексерулердің нәтижелері туралы ақпараттардан тұрады, бірақ бұл ақпараттармен шектелмейді.				
9. Операциялық тәуекелдерді басқару ерекшелігі					
9.1.	Банк сыртқы операциялық ортаға, стратегиясына, банк операциясы күрделілігінің мөлшері мен деңгейіне сәйкес келетін операциялық тәуекелдерді басқару жүйесінің болуын қамтамасыз етеді және меншікті капитал жеткіліктілігін оны жабу үшін қамтамасыз ету мақсатында банктің операциялық тәуекелді тиімді анықтауды, өлшеуді, оған мониторинг жүргізуді және бақылауды қамтамасыз етеді. Операциялық тәуекелдерді басқару жүйесі мыналардан тұрады (бірақ олармен шектелмейді): 1) операциялық тәуекелдерді басқару саясатын; 2) операциялық тәуекелдерді анықтау, өлшеу, мониторинг жүргізу және бақылау рәсімдерін; 3) басқарушылық есепті; 4) ішкі бақылауды; 5) ішкі аудит бөлімшесінің операциялық тәуекелдерді басқару	Банктің директорлар кеңесі, УАО, банк басқармасы	Операциялық тәуекелдерді басқару жүйесін ұйымдастыру кезде банк онда банк жұмыс істейтін сыртқы операциялық ортаны талдайды, стратегияны қарайды, банк операциясы күрделілігінің мөлшері мен деңгейін бағалайды және операциялық тәуекелді басқару жүйесінің компоненттерін қамтитын ішкі құжаттарды әзірлейді.	-	-

	<p>жүйесінің тиімділігін бағалауын қамтиды.</p> <p>Операциялық тәуекелді басқару жүйесі үш қорғау желіде негізделеді: 1) банктің құрылымдық бөлімшелерінің операциялық тәуекелдерді басқаруы; 2) операциялық тәуекелдерді басқару жөніндегі тәуелсіз бөлімшесінің операциялық тәуекелдерді басқаруы; 3) ішкі аудит бөлімшесінің операциялық тәуекелдерді басқару жүйесінің тиімділігін тәуелсіз тексеруі.</p>	<p>Банктің директорлар кеңесі, УАО, банк басқармасы</p>	<p>Банк операциялық тәуекелдерді басқару саясатын әзірлеген кезде кемінде мынадай факторларды:</p> <p>Банктің стратегиясын және банкті операциялық тәуекелге ұшыратағын қызмет түрлерін;</p> <p>банк тәуекелдің шекті деңгейі;</p> <p>банк бизнесінің мөлшері, сипаты және күрделілігі;</p> <p>банктің ұйымдық құрылымының күрделілігі;</p> <p>банк қызметіне тән тәуекелдің деңгейі және түрлері;</p> <p>банктің операциялық тәуекелге ұшырағыштығының мөлшері және оның банктің қаржылық жай-күйіне ықпалын бағалау;</p> <p>банк қолданған бұрын операциялық тәуекелді басқару рәсімдерінің тиімділігі; кез келген әлеуетті ішкі ұйымдық өзгерістерге және/немесе нарық шарттарының сыртқы өзгерістерге қатысты күтулер;</p> <p>Қазақстан Республикасының</p>	<p>Банктің ішкі құжаттары</p>	<p>-</p>
<p>9.1.1</p>	<p>Банк операциялық тәуекелдерді басқару саясатын әзірлейді, олар мынадай компоненттерден тұрады бірақ олармен шектелмейді:</p> <p>1) операциялық тәуекелдерді басқару мақсаты мен міндеттерді;</p> <p>2) операциялық тәуекелдерді басқарудың негізгі принциптері;</p> <p>3) операциялық тәуекел оқиғаларының типтерін жіктеу және операциялық тәуекелдердің негізгі түрлері;</p> <p>4) банктің операциялық тәуекелінің шекті деңгейі;</p> <p>5) үш қорғау желісінің негізінде операциялық тәуекелдерді басқару процессінің қатысушыларын, олардың өкілеттігін, есеп берудің құрылымын нақты анықтаумен жауапкершілігін анықтау;</p> <p>6) операциялық тәуекелді анықтауға өлшеу, мониторингі мен бақылау тәртібі мен рәсімдерін анықтау, оның ішінде:</p>				

	<p>а) операциялық тәуекелдің негізгі индикаторларын анықтау;</p> <p>б) операциялық тәуекелдерді басқару рәсімдері мен механизмдерін анықтау;</p> <p>7) үш қорғау желісі бойынша, ақпарат берудің түрлерін, нысаны мен мерзімдерін қоса алғанда операциялық тәуекелдерді басқару процесінің қатысушылары арасында ақпаратпен алмасу тәртібі;</p> <p>8) талдауды және мониторинг жүргізуді мақылдау, бекіту, саясаттан, рәсімдерден, лимиттерден ауытқу рәсімдері;</p> <p>9) жаңа өнімдерін, қызмет түрлерін, процесстері мен жүйелерін мақұлдау, және/немесе қолданыстағы өнімдерге, қызмет түрлеріне, процесстер мен жүйелеріне маңызды өзгерістер енгізу тәртібі мен рәсімдері;</p> <p>10) ішкі құжаттарға өзгерістер енгізу бойынша талаптар және операциялық тәуекелдерді басқаруында кемшіліктер анықталған және (немесе) банктің операциялық тәуекелдің ұшырағыштығының деңгейіне әсер ететін жағдайлар туындаған жағдайда.</p>	<p>Банктің директорлар кеңесі, УАО, банк басқармасы</p>	<p>Қорғаудың бірінші желісін банктің құрылымдық бөлімшесі өзі қамтамасыз етеді. Бұл құрылымдық бөлімшелерінің басшылары олардың қызметіне тән, оның ішінде қызметкермен, өнімдермен, процесстермен және жүйелермен байланысты операциялық тәуекелдерді</p>	<p>Банктің ішкі құжаттары</p>	<p>-</p>
<p>9.1.2</p>	<p>Банк үш қорғау желісінің негізінде операциялық тәуекелдерді басқару процесінің қатысушыларын анықтайды.</p>				

9.1.2.1	<p>Банк операциялық тәуекел бойынша үйлестіруші тәуекелді тағайындайды, функциясына мыналар кіреді (бірақ олармен шектелмейді):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) операциялық тәуекелдерді басқару бойынша бөлімшемен өзара іс-әрекет жасау; 2) құрылымдық бөлімшесінің басшысына құрылымдық бөлімшесінің операциялық тәуекелдерді басқару бойынша саясатпен және рәсімдерді сақтауы бойынша бақылауды жүзеге асыруына көмек көрсету; 3) құрылымдық бөлімшесінің қызметкерлерін оқыту мәселесін үйлестіру және операциялық тәуекелдерді басқару бойынша саясаттың және рәсімдердің талаптары туралы хабарлауын қамтамасыз ету; 4) құрылымдық бөлімшесінде операциялық тәуекелдерді дайындауды үйлестіру және өзін өзі бағалау жүргізу; 5) операциялық тәуекелдер бойынша деректер базасында өз бөлімшесінің шеңберінде операциялық 	<p>Банктің директорлар кеңесі, УАО, банк басқармасы</p>	<p>анықтауға, өлшеуге, мониторинг жүргізуге және бақылауға жауапкершілік атқаратынын білдіреді.</p> <p>Қорғаудың екінші желісін операциялық тәуекелдерді басқару жөніндегі тәуелсіз бөлімшесі қамтамасыз етеді.</p> <p>Қорғаудың үшінші желісін ішкі аудит бөлімшесі банктің операциялық тәуекелдерді басқару жүйесінің тиімділігін тәуелсіз бағалау арқылы қамтамасыз етеді.</p>	<p>Банктің ішкі құжаттары</p>	-
---------	---	---	---	-------------------------------	---

	<p>тәуекелдің оқиғалары туралы ақпаратты толық және өз уақытында жинауды және беруді қамтамасыз ету;</p> <p>6) тәуекелдің негізгі индикаторларын қалыптастыруға операциялық тәуекелді басқару бойынша бөлімшеге көмек көрсету;</p> <p>7) операциялық тәуекелдерді басқару бойынша бөлімшеде тәуекелдің негізгі индикаторлары туралы ақпаратты толық және өз уақытында жинауды және беруді қамтамасыз ету.</p>				
<p>9.1.2.2</p>	<p>Банк операциялық тәуекелді басқару бойынша тәуелсіз бөлімшені құрады, функциясына мыналар кіреді (бірақ олармен шектелмейді):</p> <p>операциялық тәуекелдерді басқару жүйесін әзірлеу, енгізу және тұрақты дамыту;</p> <p>банкнің операциялық тәуекел деңгейіне, оның ішінде қорғаудың басқа желісінен алынатын ақпараттың негізінде мониторинг жүргізу және бағалау;</p> <p>есептілікті немесе өзге ақпаратты қалыптастыру және банкнің директорлар кеңесіне, УАО және (немесе) операциялық тәуекелді басқару бойынша банкнің басқармасына беру;</p> <p>құрылымдық бөлімшелерінің операциялық тәуекелді басқару мәселесі бойынша өзара іс-әрекет жүргізу және кеңес беру;</p> <p>құрылымдық бөлімшесінің қызметкерлерін оқыту мәселесін үйлестіру және операциялық</p>	<p>Банктің директорлар кеңесі, УАО, банк басқармасы</p>	<p>Банк қорғаудың бірінші желісін құрайтын құрылымдық бөлімшесінен операциялық тәуекелді басқару бойынша бөлімшенің тәуелсіздігін қамтамасыз етеді</p>	<p>Банктің ішкі құжаттары</p>	<p>-</p>

9.1.3	<p>тәуекелдерді басқару бойынша саясаттың және рәсімдердің талаптары туралы хабарлауын қамтамасыз ету;</p> <p>операциялық тәуекелдің оқиғалары туралы жиынтық есептіліктің қалыптастыруын жүзеге асыру және оларды жою бойынша іс-шаралар жоспарының орындалуын бақылау;</p> <p>деректер базасына операциялық тәуекелдер оқиғалары бойынша үйлестіруші тәуекел операциялық тәуекелдер бойынша ақпаратты өз уақытында енгізілуіне бақылауды жүзеге асыру;</p> <p>операциялық тәуекелдерді өзін өзі бағалау нәтижелерін жоспарлау, жүргізуді үйлестіру және талдау;</p> <p>құрылымдық бөлімшелерімен бірге операциялық тәуекелдің негізгі индикаторларын және олар бойынша шекті мәндерін әзірлеу;</p> <p>сценарийлік талдау жүргізу бойынша жұмысты жоспарлау және үйлестіру;</p> <p>тәуекелдер картасын әзірлеу және қалыптастыру;</p> <p>операциялық тәуекелді бағалау құралдарына мерзімділік негізде (жылына кемінде 1 рет) салыстырмалы талдау жүргізу;</p> <p>ішкі аудитпен өзара іс-әрекет жүргізу.</p>	Банктің директорлар кеңесі, УАО, банк	Операциялық тәуекелге мониторинг жүргізуді және бақылауды анықтау, өлшеу рәсімдерін әзірлеген кезде банк мынадай факторларды ескереді, бірақ олармен	Банктің ішкі құжаттары	-
-------	---	---------------------------------------	--	------------------------	---

	<p>жүзеге асырады: операциялық тәуекелді өзін өзі бағалау жүргізу; тәуекелдің негізгі индикаторларын қолдану; сценарийлік талдау жүргізу; тәуекелдер картасын қалыптастыру; шығындар бойынша ішкі деректерді жинауды және талдауды жүзеге асыру; шығындар бойынша сыртқы деректерді жинауды және талдауды жүзеге асыру; бизнес-процесстерді сипаттау/регламенттеу; аудиторлық тексерулер нәтижелерін пайдалану.</p>	<p>басқармасы</p>	<p>шектелмейді: 1) банк бизнесінің мөлшерін, сипаты мен күрделілігін; 2) шығыс ақпараты ретінде пайдалану үшін ішкі және сыртқы деректеріне қол жетімділігі; 3) ақпараттық жүйелерінің жай-күйі және олардың мүмкіндіктері; 4) операциялық тәуекелді басқару барысында тартылған қызметкердің біліктілігі мен тәжірибесі. Тәуекелдің негізгі индикаторлары ретінде: кадрлардың тұрақтамауы, қате операциялардың жиілігі мен күрделілігі, ақпараттық-технологиялық жүйелерінің тұру ұзақтығы болып табылады. Шығындар бойынша ішкі деректерді жинау және талдау (шығындар бойынша деректер базасын енгізу) – операциялық тәуекелдің ұшырағыштығын және операциялық шығындар туралы ақпараттың негізінде ішкі бақылаудың тиімділігін бағалауға мүмкіндік беретін процесс. Шығындар туындаған жағдайларды талдау ірі шығындардың себептері туралы ұғымды және бақылау жүйесіндегі іркілістер эпизодтық және жүйелі болып табылатыны туралы ақпарат береді білдіреді. Шығындар бойынша ішкі деректерді жинау және талдау – басқа ұйымдарында шығындар туындаған жағдайы туралы ақпаратты жинау және талдау негізінде банктің тәуекелге ұшырағыштық дәрежесін бағалау процесі. Банк бақылау немесе тәуекелдер жүйесінде әлсуетті</p>	
--	---	-------------------	--	--

			<p>кемшіліктерді анықтау үшін шығындар туралы ішкі деректермен шығындар туралы сыртқы деректерді салыстыра алады.</p> <p>Бизнес-процесстерді сипаттау/регламенттеу – шеңберінде құрылымдық бөлімшесін қорғаудың бірінші желісін құрайтын процесс бизнес-процесстерінің негізгі кезеңдері, қызмет түрлері, ұйымдық функциялары анықталады. Бизнес-процесстерді сипаттау/регламенттеу жеке тәуекелдерді, тәуекелдер арасындағы өзара тәуелділігін, бақылау және тәуекелдің кемшіліктерін анықтауға мүмкіндік туғызады.</p> <p>Аудиторлық тексеру нәтижелері банктің операциялық тәуекелдерді басқару барысында ақпараттың қосымша дерек көзі болып табылады.</p>	Банктің ішкі құжаттары	
9.1.4	Банк жаңа өнімдерін, қызмет түрлерін мақұлдау процессінің, процесстерінің және жүйелерінің болуын және/немесе қолданыстағы өнімдерге, қызмет түрлеріне, процесстері мен жүйелеріне манызды өзгерістер енгізуін қамтамасыз етеді.	Банктің директорлар кеңесі, УАО, банк басқармасы	<p>Банк құрылымдық бөлімшелері арасындағы міндеттемелерді бөлу арқылы мыналарды:</p> <p>жаңа өнімдеріне, қызмет түрлеріне, процесстеріне және жүйелеріне тән немесе қолданыстағы өнімдерге, қызмет түрлеріне, процесстері мен жүйелеріне манызды өзгерістер енгізілген жағдайда тәуекелдерді бағалауын;</p> <p>шығындарды және енгізуден пайданы талдауды жүзеге асыруын;</p> <p>банктің операциялық тәуекелдің шекті деңгейінің өзгерісін бағалауын;</p> <p>бақылаудың қажетті механизмдерінің, тәуекелді басқару процесінің болуын;</p> <p>қалдық тәуекелдер деңгейі туралы ақпараттың болуы;</p>	Банктің ішкі құжаттары	-

			<p>тәуекелдердің барлық түрлеріне тиісті лимиттерге немесе шектеулерге өзгерістер енгізуін;</p> <p>жаңа өнімдеріне, қызмет түрлеріне, процесстеріне және жүйелеріне тән немесе қолданыстағы өнімдерге, қызмет түрлеріне, процесстері мен жүйелеріне маңызды өзгерістер енгізілген жағдайда тәуекелдерді анықтау, өлшеу, мониторинг жүргізу және бақылау үшін процедуралардың және әдістерінің болуын;</p> <p>жаңа өнімдерін, қызмет түрлерін, процесстерін және жүйелерін енгізу алдында немесе қолданыстағы өнімдерге, қызмет түрлеріне, процесстері мен жүйелеріне маңызды өзгерістер енгізілген жағдайда адам ресурстарына және банктің технологиялық инфрақұрылымына инвестицияларды жүзеге асыру бойынша банктің мүмкіндігін бағалауын қамтамасыз ететін жаңа өнімдерін, қызмет түрлерін мақұлдау рәсімдерінің, процесстерінің және жүйелерінің болуын және/немесе қолданыстағы өнімдерге, қызмет түрлеріне, процесстері мен жүйелеріне маңызды өзгерістер енгізуін қамтамасыз етеді.</p>	Банктің ішкі құжаттары	
9.1.5	Банк мыналардан тұратын бірақ олармен шектелмейтін: түрлі алушыларға ұсынатын операциялық тәуекелдерді басқару бойынша есептіліктің критерийлерін, құрамын және жиілігін, ақпаратты дайындауға және тиісті алушыларға жіберуге жауапты	Банктің директорлар кеңесі, УАО, банк басқармасы	Банк қалыпты сияқты сол сияқты стресстік жағдайда да операциялық мониторингін жүзеге асыру үшін операциялық тәуекелдерді басқару бойынша ақпаратты өз уақытында қалыптастыруды және беруді қамтамасыз ететін ішкі құжатты әзірлейді. Басқарушылық есептілікті мерзімді	-	

9.1.5.1	<p>Банк мынадай: каржылық және операциялық көрсеткіштер туралы; ішкі қағидаларды және Қазақстан Республикасының заңнама талаптарын сақтамауына байланысты операциялық тәуекелдің оқиғалары туралы; ішкі оқиғалары, оның ішінде шешімді қабылдау үшін маңызды әсері бар нарығы және оқиғалары және шарттары туралы; банк тәуекелінің шекті деңгейінің, сондай-ақ банкте белгіленген шектердің және/немесе лимиттердің бұзушылығы туралы; тәуекелдер объектілер бойынша (қызмет бағыты) бөлігінде банкте операциялық тәуекелдер және шығындар туындаған соңғы маңызды жағдайлары туралы, операциялық тәуекелдің себептерін, оқиғалар типтерін, салдарын көрсете отырып, зиян мөлшері туралы; операциялық тәуекел туындаған бар жағдайлары бойынша қабылданатын түзету шаралары туралы және/немесе қабылданған шаралардың тиімділігін бағалау туралы; операциялық тәуекелді өзін өзі бағалау нәтижесі туралы;</p>	Банктің директорлар кеңесі, УАО, банк басқармасы	<p>Банк ішкі құжатқа сәйкес тиісті алушыларға дейін ақпаратты жібереді. Ішкі құжатты әзірлеген кезде банк банктің директорлар кеңесіне, УАО және банк басқармасына ақпаратты осы тармақтың талаптарына сәйкес толық көлемде беруін анықтайды.</p>	банктің директорлар кеңесіне, УАО-ға, ақпарат	тоқсанға кемінде 1 рет
---------	---	--	--	---	------------------------

	<p>тәуекелдің негізгі индикаторлардың мониторингіннің нәтижелері туралы; сценарлық талдау нәтижелері туралы; тәуекел қарғасы және салыстырмалы талдау нәтижелері туралы; аудиторлық тексеру нәтижелері туралы – бар болған жағдайда ақпаратты қамтитын, бірақ олармен шектелмейтін басқарушылық есептіліктің нысандарын әзірлейді.</p>		<p>банкін басқармасын ақпарат мүдделі бөлімшелердің ақпарат</p>	<p>бір айда кемінде 1 рет бір айда кемінде 1 рет</p>
--	--	--	---	--

10. Банк қызметінің үздіксіздігін басқару ерекшеліктері					
10.1	Банк ағымдағы нарықтық жағдайға, стратегияға, мөлшерге, банк операциялар күрделілігінің деңгейіне сәкес келетін банк қызметінің үздіксіздігін басқару жүйесінің болуын қамтамасыз етеді. Қызметтің үздіксіздігін басқару жүйесі мынадай компоненттерді қамтиды, бірақ олармен шектелмейді: 1) банк қызметінің үздіксіздігін басқару саясатын; 2) банк қызметінің үздіксіздігін басқару рәсімдері; 3) басқару ақпаратының жүйесі; 4) ішкі аудит бөлімшілері қызметінің үздіксіздігін басқару жүйесінің тиімділігін бағалау.	Банктің директорлар кеңесі, УАО, банк басқармасы	Банк қызметінің үздіксіздігін басқару жүйесін ұйымдастырған кезде ағымдағы нарықтық жағдайды талдайды, стратегиясын қарайды және банк операциясы күрделілігінің мөлшерін және деңгейін бағалайды және қызмет үздіксіздігін басқару жүйесінің компоненттерін қамтитын ішкі құжаттарын әзірлейді.	-	-
10.1.1	Банк мынадай процесстерін қамтитын, бірақ олармен шектелмейтін банк қызметінің үздіксіздігін басқару саясатын: 1) талаптарды белгілеуді қоса алғанда ұйымдық қызметі және үздіксіз қызметіне банк қабілеттілігін бастапқы тексеруге дейін әзірлеуден қызмет үздіксіздігінің толық циклын; 2) қызмет үздіксіздігін қамтамасыз етуге қабілеттілігін қолдау, олар өзіне мыналарды қамтиды: қызмет үздіксіздігін басқару; қызмет үздіксіздігін қамтамасыз ету жоспарларын қолдану бойынша жиі оқыту жүргізу;	Банктің директорлар кеңесі, УАО, банк басқармасы	Қызмет үздіксіздігін басқару саясатын әзірлеген кезде банк қызметінің сипатын, көлемін, күрделілігін, географиясын және түрлері күрделілігін ескереді өзара байланысты салаларды және іскерлік ортаны ескереді.	Банктің ішкі құжаттары	-

	<p>өндірістік және технологиялық процесстерде, нарықтық/сыртқы жағдайларда маңызды өзгерістер туындаған жағдайда қызметтің үздіксіздігін қамтамасыз ету жоспарын актуалдандыру.</p> <p>Қызметтің үздіксіздігін басқару саясаты кемінде мыналарды қамтиды: үздіксіз қызметін басқару мақсаты мен міндеттері; күрделі бизнес- процесстерді/операцияларды анықтау бойынша банктің тәсілдері және критерийлері; банктің үздіксіз жұмыс істеуіне кедергі келтіретін салдарының туындау қаупіне байланысты күрделі оқиғалардың тізбесі; қызметтің үздіксіздігін басқару процесінің қатысушылары, олардың өкілеттілігін және ; қызмет үздіксіздігін қамтамасыз ету және қолдау бойынша іс-шаралар.</p>			
10.1.2	<p>Банк қызметтің үздіксіздігін мынадай рәсімдерді басқарады, (бірақ олармен шектелмейді):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) банк қызметіне әсер етуін талдау; 2) қызметтің күрделі түрлерін сәйкестендіру; 3) қызметтің күрделі түрлерін қолдау үшін қажетті ресурстарды анықтау; 4) күтпеген жағдайлардың тәуекелдерін талдау; 5) күтпеген жағдайлардың 	Банктің директорлар кеңесі, УАО, банк басқармасы	Банк ішкі құжаттарды әзірлейді.	Банктің ішкі құжаттары
				-

	<p>тәуекелдерін басқару шараларын анықтау; б) қызметтің үздіксіздігін қамтамасыз ету бойынша жоспарды/жоспарларды әзірлеу.</p>	<p>Банктің директорлар кеңесі, УАО, банк басқармасы</p>	<p>Банк қызметіне ықпал етуді талдау қызметтің күрделі түрлерін қалпына келтірудің уақытша шектеулерді анықтау үшін, сондай-ақ күтпеген жағдайда негізгі қызметті жаңартуға және жалғастыруға қажетті ресурстарды анықтау үшін жүргізіледі (күрделі ресурстарды) . Банк қызметіне ықпал етуін талдау жүргізу үшін кемінде: 1) күрделі өнімдерді беру тұруына байланысты ықтимал шығындардың көлемін бағалайды; 2) сәйкестендіру арқылы қызметтің әрбір түрінің тұруының барынша қолайлы кезеңін белгілейді: шегінде қызмет жаңартылатын барынша уақыт кезеңі; шегінде қызметті жүзеге асырудың қалыпты деңгейі жаңартылатын уақыт кезеңі; 3) күрделі өнімдері мен қызметтерді ұсыну үшін белгіленген мерзімде ең аз жұмыс істеу күйінде үздіксіз қолдау және/немесе жаңарту қажет қызметті орындау түрлері мен деңгейін, активтерін немесе өзге де ресурстарын анықтайды; 4) апат режимінде қызметтің күрделі түрлерін қалпына келтіру және одан әрі жүзеге асыру үшін ең қажетті ресурстардың көлемін анықтайды; 5) қызметтің әрбір күрделі түрлерін</p>	<p>Банктің ішкі құжаттары</p>	
<p>10.1.2.1</p>	<p>Банк банктің ішкі құжатында анықталған әдісі бойынша мыналар: бүлінделуіне әсерін қызметкерге кеткен шығындарды, үй-жайларды, банк технологияларын немесе ақпараттың; заңнамалық талаптарының бұзушылығына ықпалын; беделінен айырылуы бағалау арқылы жүзеге асырылатын қызметке әсер етуін талдауды жүзеге асырады.</p>				

			<p>мақсатты қалпына келтіру уақытын белгілейді. Мақсатты қалпына келтіру уақыты тиісті өнімнің немесе қызметтің тұруы барынша шекті уақытынан кем болуы тиіс;</p> <p>6) деректерді резервтеудің соңы және қызметтің күрделі түрінің тұруы басталғаны арасындағы қалпына келтірудің мақсатты нүктесін белгілейді;</p> <p>7) басымдылықты белгілей отырып мақсатты қалпына келтіру уақыты бойынша қызметтің күрделі түрлерін ранжирлейді;</p> <p>8) жеткізушілерді, контрагенттерді, басқа мүдделі тараптарды анықтайды оларға банк қызметінің күрделі түрлері және күтпеген жағдайлар басталған кезде банкке қалай көмек көрсете алатыны тәуелді болады.</p>		
10.1.2.2	Банк қызметтің күрделі түрлерін сәйкестендіреді	Банктің директорлар кеңесі, УАО, банк басқармасы	Талдау барысында қызметке әсері сәйкестендірілген залалы қысқа мерзімді уақыт кезінде банкке жағымсыз әсерін тигізетін және қысқа мерзімде қалпына келтіруге жататын қызметтің күрделі түрі болып табылады.	Банктің ішкі құжаттары	
10.1.2.3	Банк мыналарды қамтитын, бірақ олармен шектелмейтін қызметтің күрделі түрлерін қолдауға қажетті ресурстарды анықтайды: 1) қызметкер; 2) үй-жай; 3) технологиялар; 4) ақпарат; 5) жеткізушілер, сыртқы қызметтер және жабдықтар; 6) қаржылық ресурстар.	Банктің директорлар кеңесі, УАО, банк басқармасы	Қызметтің күрделі түрлерін қолдауға қажетті ресурс ретінде қызметкерді анықтау үшін банк мыналарды: қызметтің күрделі түрлерін қолдауға қажетті қызметкерлер санын; апаттық режимінде жұмыс істейтін үшін осы қызметкерлердің қажетті дағдылары мен міндетін анықтайды. Қызметтің күрделі түрлерін қолдауға қажетті ресурс ретінде үй-жайды анықтау үшін банк мыналарды:	Банктің ішкі құжаттары	

			<p>негізгі және баламалы аландарын; жоғары деңгейде қорғауды талап ететін үй-жайды анықтайды.</p> <p>Қызметтің күрделі түрлерін қолдауға қажетті ресурс ретінде технологияларды анықтау үшін банк мыналарды:</p> <ul style="list-style-type: none"> қызметтің күрделі түрлерін қолдайтын ақпараттық технологиялық қызметтерін; қызметтің күрделі түрлерін қолдайтын телекоммуникациялық қызметтерін; қызметтің күрделі түрлерін қолдайтын басқа да технологияларды, оның ішінде периметрді қорғау, инкассация технологияларын анықтайды. <p>Қызметтің күрделі түрлерін қолдауға қажетті ресурс ретінде ақпаратты анықтау үшін банк мыналарды:</p> <ul style="list-style-type: none"> қызметтің күрделі түрлерін орындауға қажетті, банктің ішкі құжаттарды қоса отырып ақпаратты; қалпына келтіруді талап ететін ақпараттың көлемін (мақсатты қалпына келтіру нүктесі); осы ақпаратты сақтау, қорғау және қалпына келтіру әдістерін анықтайды. <p>Қызметтің күрделі түрлерін қолдауға қажетті ресурс ретінде жеткізушілерді, сыртқы қызметтерді және жабдықтарды анықтау үшін банк жеткізушілерді, сыртқы қызметтерді және жабдықтарды анықтайды, олар қызметтің күрделі түрлерін орындауға тәуелді болады.</p> <p>Қызметтің күрделі түрлерін қолдауға қажетті ресурс ретінде қаржылық ресурстарды анықтау үшін күлпеген жағдайлар туындаған жағдайда банк</p>		
--	--	--	--	--	--

10.1.2.4	<p>Банк күтпеген жағдайлардың күтпеген жағдайлардың тәуекелдерін талдауды жүзеге асырады</p>	<p>Банктің директорлар кеңесі, УАО, банк басқармасы</p>	<p>Күтпеген жағдайлардың тәуекелін талдау қызметінің күрделі түрлерінде және олар пайдаланатын ресурстарда қауіпі мен әлсіздігін бағалауға мүмкіндік береді.</p> <p>Ресурстарға жағымсыз әсерін тигізетін қауіпі ретінде банк кемінде мыналарды қарайды:</p> <ul style="list-style-type: none"> қызметкерлердің тапшылығын; технологиялардың, оның ішінде ақпараттық және коммуникациялық технологиялардың (компьютерлік вирустары, компьютерлік аппараттық құралдары, байланыс залалы) тапшылығын; жабдықтың тапшылығын (су, электр); үйге/үй жайларға кіру рұқсаты болмауы; негізгі жеткізушілердің, қарсы агенттің тапшылығы; негізгі ақпараттың қол жетімсіздігі; қаржы ресурстарын қол жетімсіздігі. 	Банктің ішкі құжаттары
10.1.2.5	<p>Банк кемінде мынадай негізгі ресурстарды қамтитын күтпеген жағдайлардың тәуекелдерін басқару шараларын анықтайды:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) қызметкер; 2) үй-жай; 3) технологиялар; 4) ақпарат; 5) жеткізушілер, қарсы агенттерді және жабдық каналдарын. 	<p>Банктің директорлар кеңесі, УАО, банк басқармасы</p>	<p>Күтпеген жағдайлардың тәуекелдерді басқару шараларын тандаған кезде банк қызметіне әсерін талдау нәтижелерін, оның ішінде қалпына келтіру жұмыстарында қатысатын ішкі жеткізушілермен, ішкі қарсы агенттерімен (салымшылармен, кредиторлармен), банк акционерлерімен, уәкілетті органмен және өзге де өкімет органдарымен, сондай-ақ бұқаралық ақпарат құралдарымен және басқа да мүдделі тараптармен өзара іс-әрекет жасау</p>	Банктің ішкі құжаттары

			<p>тәртібін банк ескереді және анықтайды. Күтпеген жағдайлардың тәуекелдерін басқару шараларын таңдаған кезде банк кемінде мынадай факторларды ескереді: қызметтің күрделі түрінің тұруының барынша қолайлы кезеңі; қызметтің үздіксіздігін және қалпына келтіруін қамтамасыз ету жоспарын іске асыруға шығындары; әрекетсіздігінің салдары; іске асырудан тәуекелінің шынайылығы және шығын шамасы; үздік қызметін басқару жүйесінің белгіленген мақсаттарымен келісілушілігі; банк тәуекелдерін басқару бойынша саясатымен және рәсімдерімен келісілушілігі.</p> <p>Банк өз қызметінің үздіксіздігін қамтамасыз ету үшін негізгі білімдері мен құзыреттілігін қолдау бойынша шараларды анықтайды. Бұл шаралар кемінде мынадай нұсқаларды қамтиды:</p> <p>қызметтің күрделі түрлерін жүзеге асыру тәртібін регламенттеу;</p> <p>қызметкерлер жетпеген жағдайда функцияларын қайта бөлу үшін күнделікті қызметте пайдаланбайтын қызметкердің қосымша құзыретінің тізімін енгізу;</p> <p>қызметкерді кросс-функционалдық тренингтерді жүргізуді қоса алғанда қосымша кәсіби дағдыларға оқыту;</p> <p>қызметкердің қажетті санын қалпына келтіру .</p> <p>Банк негізгі үй-жайлардың жоқ болуына байланысты күрделі өнімдері мен қызметтерді ұсынуға әсерін төмендету</p>		
--	--	--	---	--	--

			<p>бойынша шараларды анықтайды. Бұл шаралар кемінде мынадай нұсқаларды қамтиды:</p> <ul style="list-style-type: none"> баламалы үй-жайларды ұсыну; банктің басқа да үй-жайларға қызметкерді ауыстыру; күрделі емес жұмысты орындайтын қызметкерлердің жұмыс орындарын пайдалану; үйдегі немесе қашықтағы үй-жайлардағы жұмыс. <p>Барабар үй-жайды таңдаған кезде банк кемінде мынадай ерекшеліктерді ескереді:</p> <ul style="list-style-type: none"> үй-жайдың қорғалуы; үй-жайға кіру рұқсаты; негізгі үй-жайға жақындығы; қажетті коммуникациялардың болуы. <p>Банк мыналарды қамтитын, бірақ олармен шектелмейтін қызметтің үздіксіздігін қамтамасыз ету үшін қажетті ақпараттық-технологиялық және коммуникациялық қызметтерде жұмыс істеу қабілеттігін қолдау бойынша шараларды анықтайды:</p> <ul style="list-style-type: none"> банк ішінде ақпараттық-технологиялық және коммуникациялық қызметтерді ұсыну; барабар үй-жайдан ақпараттық-технологиялық және коммуникациялық қызметтерді ұсыну; бөгде ұйымдардың ақпараттық-технологиялық және коммуникациялық қызметтерді ұсыну. <p>Ақпараттық-технологиялық және коммуникациялық қызметтерді қалпына келтіру бойынша шаралар негізгі</p>	
--	--	--	---	--

			<p>ақпараттық-технологиялық және коммуникациялық қызметтерді қалпына келтірудің мақсатты уақытына сәйкес келеді және мыналарды қамтиды:</p> <p>«Негізгі резерв» - технологиялық шешімдерді бөлу және резервтеу, бұл негізгі бұзылған жағдайда қосалқы алаңында ақпараттық-технологиялық және телекоммуникациялық қызметін үздіксіз беруді қамтамасыз етеді;</p> <p>«Қалыпты резерв» - ақпараттық-технологиялық және телекоммуникациялық инфрақұрылымымен жартылай жабдықталған қосалқы алаңында технологиялық шешімін қалпына келтіру;</p> <p>«Бастапқы резерв» - қосалқы алаңда «нөлден бастап» ақпараттық-технологиялық және телекоммуникациялық инфрақұрылымын қалпына келтіру;</p> <p>«Жедел жеткізулер» - қосымша жабдықты жедел жеткізуге сыртқы жеткізушімен шарт жасау;</p> <p>«Құрамды стратегия» - жоғарыда көрсетілген нұсқалардан тұратын стратегия.</p> <p>Банк күрделі оқиға болған жағдайда қызметтің үздіксіздігін қамтамасыз ету үшін қажетті ақпараттың бүтіндігін, қол жетімділігін және конфиденциалдылығын қамтамасыз етеді.</p> <p>Ақпаратты сақтау және қалпына келтіру тәсілі қызметке әсерін талдау нәтижесінде келісіледі және мыналарды ескереді:</p>		
--	--	--	--	--	--

			<p>қалпына келтірілетін ақпараттың көлеміне қойылатын талаптарды, мақсатты нүктелерін және ақпаратты қалпына келтіру мерзімдерін;</p> <p>ақпараттың сақталуы мен ұсынуды қорғау;</p> <p>қалпына келтіру механизмнің тәсілі мен сенімділігі;</p> <p>резервтелетін ақпараттың жиілігі мен көлемі.</p> <p>Банк пайдаланылатын ресурстардың тізбесін (материалдық жабдықты, қаржы ресурстарын) және олардың болуын, оның ішінде мыналарды:</p> <p>қойма үй-жайларда қосымша ресурстарды, оның ішінде технологиялық және телекоммуникациялық жабдықты сақтауды;</p> <p>қоймада ресурстарды мерзімді жеткізу/ауыстыру туралы жеткізушімен келісуді;</p> <p>ресурстардың барабар жеткізушілердің болуын қамтитын күрделі оқиғалар болған жағдайда сыртқы жеткізушілерден және қарсы агенттерден және өзге де мүдделі тұлғалардан қамтамасыз ету бойынша іс-шараларды анықтайды.</p>	Банктің ішкі құжаттары	
10.1.2.6	<p>Банк қызмет үздіксіздігін қамтамасыз ету бойынша жоспардың/жоспарлардың болуын қамтамасыз етеді, олар:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) жауапты тұлғаларға түсінікті болу; 2) жауапты тұлғалары пайдалану үшін қол жетімді орында болу; 3) қызметтің үздіксіздігін басқару 	Банктің директорлар кеңесі, УАО, банк басқармасы	<p>Үздіксіз қызметін қамтамасыз ету бойынша жоспар – қысқа (апат) деңгейінде бұрын келісілген банк қызметінің күрделі түрлерін жедел жаңарту және беру үшін сыни оқиғалар уақытында және немесе одан кейін қолданылатын іс-шаралар кешенін жүзеге асыру мақсатын, міндетін, тәртібін және мерзімдерін анықтайтын жоспар (жоспарлар).</p>	Банктің ішкі құжаттары	-

					<p>саясатына сәйкес келетін мақсаты және қолдану саласы, мыналарды:</p> <p>банк қызметінің күрделі түрлерінің тізімін, сондай-ақ оның ішінде қалпына келтіруді талап ететін тұрудың барынша шекті уақытын;</p> <p>осы қызмет түрлерінің, оның ішінде ақпарат технологиялары және телекоммуникациялар үшін мақсатты қалпына келтіру уақыты;</p> <p>бөделінен айырылу тәуекелін азайту бойынша шараларын қоса алғанда болу;</p> <p>4) сыртқы ұйымдармен іс-әрекеттерімен келіседі;</p> <p>5) қызметтің үздіксіздігін қамтамасыз етуінде және қалпына келтіруінде қатысатын қызметкердің жауаптылығын және функциясын сипаттауды қамту;</p> <p>6) активтендіру схемасы болу, оның ішінде:</p> <p>активтендіруді және жоспарды активтендіру талап етілетін жағдайларды растауға жауапты қызметкердің тізімін қоса алғанда активтендіру туралы шешімді қабылдау рәсімі;</p> <p>жоспарды активтендіру туралы ақпараттандырылатын қызметкердің тізімі;</p> <p>7) сыртқы және ішкі коммуникациялардың схемасы мыналарға назар аударатын болу:</p> <p>күрделі өнімдерді және қызметтерді қалпына келтіруде және ақпараттық беруде қатысатын қызметкерлердің командасы</p>
--	--	--	--	--	--

	<p>ішіндегі коммуникацияларға; үздіксіз қызметті қамтамасыз етуге қатысатын ішкі ұйымдармен коммуникацияларға; уәкілетті органдармен коммуникацияларға; БАҚ және клиенттермен коммуникацияларға; қалпына келтіру барсында қарсы агенттермен және мүдделі тараптармен коммуникацияларға; коммуникация әдісіне; 8) қызметтің күрделі түрлерін қалпына келтіру және апагтық беру үшін уақыттың түрлі сәтте қажетті ресурстардың және жеткізушілердің ең аз көлеміне қойылатын талаптарды қамту; 9) қызметтің күрделі түрлерін қалпына келтіру және үздіксіз беру бойынша іс-әрекеттердің жүйелілігін қамту, оның ішінде: қалпына келтіру барысында бөгде ұйымдарды тарту схемасы; банк қызметін қалпына келтіру барысында қарсы агенттерді және банктің мүдделі тұлғаларды тарту схемасы; банк қызметінің күрделі түрлерінің жүйелілігі және қалпына келтіру орны; күрделі ақпараттық-технологиялық қызметтердің мерзімдері мен қалпына келтіру орындары, сондай-ақ оларды қалпына келтіру бойынша іс-әрекеттердің жүйелілігі, оның ішінде жаңа ғимаратта желілік</p>			
--	---	--	--	--

	<p>инфрақұрылым қалпына келтіру, негізгі функционалдылықты қалпына келтіру, қосымшалары және деректер базасы, синхрондау, резервтік көшіру, телекоммуникация;</p> <p>қажетті ресурстардың мерзімі және жұмылдыру орындары.</p> <p>10) барлық қажетті бөлшектерді, оның ішінде қосымша үй-жайларды орналастыруын, жол жүру бағытын, уәкілетті органның және өкімет органдарының банк қызметін қалпына келтіруде қатысатын ұйымдардың байланысуын, сондай-ақ олармен байланыс тәсілдерін қамту;</p> <p>11) жұмыс барысы, қабылданған шешімдері және қабылданған шаралары туралы негізгі ақпаратты құжаттау әдісі қамту;</p> <p>12) мына схемаларды: апат режимінде жұмысты аяқтау туралы шешім қабылдауға мүмкіндік беретін критерийлерді қоса алғанда жұмыстың апат тәртібін жою; күн сайын жұмыс істеу режиміне көшу; күтпеген жағдайлар салдарынан таратудан кейін ішкі банктік процесстерді бұзылуын қалпына келтіру;</p> <p>13) қолдауға және қайта қарауға жауапты жоспардың жалғыз иесі болу тиіс.</p>			
--	--	--	--	--

10.1.2.6.1	<p>Банк қызметтің үздіксіздігін қамтамасыз ету бойынша жоспарды мерзімді тестілеуді жүзеге асырады.</p>	<p>Банктің директорлар кеңесі, УАО, банк басқармасы</p>	<p>Банк анықтау мақсатында қызметтің үздіксіздігін қамтамасыз ету бойынша жоспарларды тестілейді, : қызметтің күрделі түрлері сыни оқиғаның күрделілігінен байланыссыз қорғалу; осы жоспарлар банк қызметін қамтамасыз етеді. Банк: банк қызметінде тестілеуді маңызды өзгерістер болған жағдайда жүзеге асырады; жалпы жүйе сенімділігін тексеру мақсатында сол сияқты жиынтығында да қызметтің үздіксіздігін басқару жүйесінің жеке элементтері сияқты тестілеуді жүзеге асыру; сынақ жүргізу барысында туындайтын сыни оқиғалар әсерін азайтылатын тестілеуді жоспарлау жүзеге асырады; әрбір тестілеудің мақсаты мен міндетін анықтайды; қызметтің үздіксіздігін қамтамасыз ету бойынша жоспарларды әзірлеуге жауапты банк қызметкерлерінің, ішкі бақылауды жүзеге асыратын қызметкерлер және қажеттілігі болған жағдайда банк қызметінің үздіксіздігін және ақпараттық қауіпсіздігін қамтамасыз ету саласында консультациялық қызмет көрсетуінде мамандандырылатын ұйымның тәуелсіз мамандары арасынан бақылаушылар тобын анықтайды. Бақылаушылар (тестілеу бақылаушылар) тобы мыналарды жүзеге асырады: әрбір тесттің орындалуын бақылау;</p>	<p>Банктің директорлар кеңесінің хаттамасы/ шешімі</p>	<p>жылына кемінде 1 рет</p>
------------	---	---	--	--	-----------------------------

			<p>тестілеу нәтижелерін бағалау; тесттерді жүргізу, оның нәтижесі және қажетті түзету іс-әрекеттерін қоса алғанда пікірлері туралы хаттама жасау; қызметтің үздіксіздігін қамтамасыз ету бойынша жоспарларды тестілеуде жұмылдырылған банк бөлімшесінің басшыларымен хаттаманы келісуді. тексерудің келісілген хаттамасының негізінде, оның ішінде тестілеу нәтижелерін талдауды қамтиды, оның ішінде тестілеу нәтижелерін талдауды, анықталған кемшіліктерді жою бойынша ұсыныстарды және банк қызметінің үздіксіздігін басқару жүйесінің басқа да элементтерін жою бойынша ұсыныстарды қамтиды. Қызмет үздіксіздігін қамтамасыз ету бойынша жоспарларды жетілдіру бойынша қажеттілігі болған кезде ұсыныстармен тестілеу нәтижелері банк басқармасына және УАО қарау үшін және банктің директорлар кеңесіне – бекіту үшін жібереді.</p>	Банктің ішкі құжаттары	
10.1.3	<p>Банк мыналарды анықтайтын, бірақ олармен шектелмейтін тәртіпті белгілеу қамтитын басқарушылық ақпарат жүйесінің болуын қамтамасыз етеді: түрлі алушыларға ұсынылатын банк қызметінің үздіксіздігін басқару бойынша есептіліктің критерийлерін, құрамын және жиілігін, тиісті алушыларға дейін ақпаратты дайындауға және жеткізуге жауапты тұлғаларды/бөлімшелерді.</p>	Банктің директорлар кеңесі, УАО, банк басқармасы	Банк ішкі құжатты әзірлейді.		

10.1.3.1	Банк басқарушылық есептіліктің нысанын әзірлейді, олар мынадай ақпаратты қамтитын, бірақ олармен шектелмейтін: банк қызметіне әсерін талдау нәтижелері туралы; күпеген жағдайлар тәуекелдерін талдау нәтижелері туралы; банк қызметінің үздіксіздігін қамтамасыз ету бойынша жоспарларды тестілеу нәтижелері туралы; қабылданатын түзету шаралары және/немесе қабылданған шаралардың тиімділігін бағалау туралы; аудиторлық тексеру нәтижелері туралы – бар болса.	Банктің директорлар кеңесі, УАО, банк басқармасы	Банк ішкі құжатқа сәйкес тиісті алушыларға дейін ақпарат жібереді. Ішкі құжатты әзірлеген кезде банк ақпаратты банктің директорлар кеңесіне, УАО және банк басқармасына осы тармақтың талаптарына сәйкес толық көлемде беруді анықтайды.	Банктің директорлар кеңесіне, УАО, банк басқармасын а, уәкілетті бөлімшелерге ақпарат	Жылына кемінде бір рет
11. Ақпараттық технология тәуекелдерін басқару ерекшеліктері					
11.1	Банк сыртқы операциялық ортаға сәйкес келетін ақпараттық технологиялар тәуекелдерін басқару жүйесін, стратегияны, ұйымдастыру құрылымын, мөлшерін, банк операциясының сипатын және күрделілік деңгейінің болуын және мыналарды қамтамасыз етеді: ақпараттың тиімділігін, конфиденциалдылығын, бүтіндігін, қол жетімділігін, ақпараттың шынайылығын және оның Қазақстан Республикасының заңнамалық талаптарына сәйкестігін; қосымшаларды, ақпаратты, инфрақұрылымды және қызметкерлерді қоса алғандағы, ресурстардың	Банктің директорлар кеңесі, УАО, банктің басқармасы	Ақпараттық технологиялар тәуекелдерін басқару жүйесін ұйымдастыру кезінде банк өзі жұмыс жасап тұрған сыртқы операциялық органы талдайды, стратегиясын, банктің ұйымдық құрылымын қарайды, банктік операциялардың мөлшеріне, сипатына, күрделілік деңгейіне баға береді және ақпараттық технологиялардың тәуекелдерін басқару жүйесінің компоненттерін қамтитын ішкі құжаттарды әзірлейді.	-	-

	жеткіліктілігін; банк қызметінде ақпараттық технологиялармен байланысты тәуекелдерді барынша төмендетуді. Ақпараттық технологиялар тәуекелдерін басқару жүйесіне мыналар қосылады, бірақ онымен шектелмейді: 1) ақпараттық технологиялар тәуекелдерін басқару саясаты; 2) ақпараттық технологиялардың тәуекелдерді басқару рәсімдері; 3) ақпаратты басқару жүйесі; 4) ішкі бақылау; 5) ақпараттық технологиялардың тәуекелдерді басқару жүйесінің тиімділігін ішкі аудит бөлімшесінің бағалауы.				
11.2	Банк ақпараттық технологиялардың тәуекелдерін басқару жүйесінің мынадай қатысушыларын анықтайды (бірақ олармен шектелмейді): ақпараттық технологиялардың тәуекелдерді басқару жөніндегі бөлімшесі немесе банктің ақпараттық технологиялар тәуекелдерін басқаруды басқару және үйлестіру үшін жауапты қызметкері; ақпараттық технологиялар бөлімшесі.	Банктің директорлар кеңесі, УАО, банктің басқармасы	Банк ішкі құжаттарды әзірлейді.	Банктің ішкі құжаттары	-
11.2.1	Банк мынадай функцияларды атқару үшін ақпараттық технологиялар тәуекелдерін басқару жөніндегі құрылымдық бөлімшені құрады немесе банктің ақпараттық технологиялар тәуекелдерін басқаруды ұйымдастыруға	Банктің директорлар кеңесі, УАО, банктің басқармасы	Банк ақпараттық технологиялар тәуекелдерін басқару жөніндегі құрылымдық бөлімшені құру кезінде немесе банктің ақпараттық технологиялар тәуекелдерін басқаруды ұйымдастыруға және үйлестіруге жауапты қызметкерді	Банктің ішкі құжаттары	-

	<p>және үйлестіруге жауапты қызметкерін тағайындайды:</p> <p>ақпараттық технологиялар тәуекелдерін басқару жүйесін әзірлеу, енгізу және тұрақты дамыту;</p> <p>ақпараттық технологиялар тәуекелдерін басқару жөніндегі рәсімдерді әзірлеу;</p> <p>банк стратегиясын іске асырудың ақпараттық технологияларды дамыту бөлігі бойынша іс-шаралар жоспарларын әзірлеуге қатысу;</p> <p>ақпараттық технологиялар саласындағы процестерді талдау;</p> <p>ақпараттық технологиялар тәуекелдері деңгейін мониторингтеу және бағалау;</p> <p>ақпараттық технологиялар тәуекелдерін басқару мәселелері бойынша банктің құрылымдық бөлімшелерімен өзара қарым-қатынас жасау және кеңес беру;</p> <p>ақпараттық технологиялар тәуекелдерінің өзін-өзі бағалау қорытындыларын өткізуін және талдауын жоспарлау;</p> <p>тәуекелдер карталарын әзірлеу және қалыптастыру;</p> <p>ақпараттық технологиялар тәуекелдерінің оқиғалары туралы жиынтық есептілікті қалыптастыруды жүзеге асыру және оларды жою жөніндегі іс-шаралар жоспарын атқару мониторингі;</p> <p>ақпараттық технологиялар тәуекелдерін басқару жөнінде</p>	<p>тағайындау кезінде ақпараттық технологиялар тәуекелдерін басқару жөніндегі құрылымдық бөлімшенің немесе банктің ақпараттық технологиялар тәуекелдерін басқаруды ұйымдастыруға және үйлестіруге жауапты қызметкерінің банктің ақпараттық технологиялар жөніндегі құрылымдық бөлімшелерінен және ақпараттық қауіпсіздік бөлімшелерінен тәуелсіздігін қамтамасыз етеді.</p>		
--	---	---	--	--

	есептілікті немесе өзге ақпаратты қалыптастыру және Директорлар Кеңесіне, УАО және/немесе банк Басқармасына ұсыну; ішкі аудитпен өзара қарым-қатынас жасау.	Банктің директорлар кеңесі, УАО, банктің басқармасы	Банк ішкі құжаттарды әзірлейді.	Банктің ішкі құжаттары	-
11.2.2	Банк ақпараттық технологиялар бойынша мынадай функцияларды орындайтын, бірақ онымен шектелмейтін құрылымдық бөлімшені құрады: ақпараттық технологиялар тәуекелдерін басқару жөніндегі рәсімдерін іске асыратын; ақпараттық технологияларды дамыту бөлігіндегі банк стратегиясын іске асыру бойынша іс-шаралар жоспарын әзірлейтін; ақпараттық технологиялар саласындағы процестерді анықтайтын; автоматтандыру және қолдау көрсету жөніндегі рәсімдерді әзірлейтін.	Банктің директорлар кеңесі, УАО, банктің басқармасы	Банк ақпараттық технологиялар тәуекелдерін басқару саясатын әзірлеу кезінде мыналарды ескереді, бірақ онымен шектелмейді: банк қызметінің барлық түрі; банк қызметінің ерекшелігі, мөлшері, сипаты және күрделілігі; банктің ұйымдық құрылымы.	Банктің ішкі құжаттары	-
11.3	Банк мыналар құрамында бар ақпараттық технологиялар тәуекелдерін басқару саясатын әзірлейді, бірақ онымен шектелмейді: 1) ақпараттық технологиялар тәуекелдерін басқару мақсаттары, міндеттері және принциптері; 2) ақпараттық технологиялар тәуекелдерін басқарудың негізгі салалары (тәуекелді бейімдеу тәсілі); 3) ақпараттық технологиялар тәуекелдерімен байланысты қауіп-қағердің негізгі түрлері;	Банктің директорлар кеңесі, УАО, банктің басқармасы	Банк ақпараттық технологиялар тәуекелдерін басқару саясатын әзірлеу кезінде мыналарды ескереді, бірақ онымен шектелмейді: банк қызметінің барлық түрі; банк қызметінің ерекшелігі, мөлшері, сипаты және күрделілігі; банктің ұйымдық құрылымы.	Банктің ішкі құжаттары	-

	<p>4) ақпараттық технологиялар тәуекелдерін басқару жүйесінің есептілік құрылымын нақты айқындай отырып, қатысушыларын, олардың өкілеттіктерін, жауапкершіліктерін анықтау;</p> <p>5) ақпараттық технологиялар тәуекелдерін басқару тәртібі мен рәсімдері;</p> <p>6) ақпараттық технологиялар тәуекелдерін басқару функцияларын жүзеге асыратын бөлімше қызметкерлерінің кәсіби сапасына қойылатын талаптар.</p>				
11.4	<p>Банк ақпараттық технологиялар тәуекелдерін мыналар арқылы анықтайды, өлшем жасайды, мониторинг пен бақылауды жүзеге асырады (бірақ олармен шектелмейді):</p> <p>ақпараттық технологиялар саласында тәуекелдерді басқару методологиясын қолдану;</p> <p>тәуекелдерді басқару методологиясының жобаларын қолдану;</p> <p>ақпараттық технологияларды дамыту бөлігіндегі банктің стратегиясын іске асыру жөніндегі іс-шаралар жоспарын әзірлеу.</p>	Банктің директорлар кеңесі, УАО, банктің басқармасы	<p>Ақпараттық технологиялар тәуекелдерін басқару рәсімдерін әзірлеу кезінде банк мынадай факторларды ескереді, бірақ онымен шектелмейді:</p> <p>1) банк бизнесінің мөлшерін, сипатын және күрделілігін;</p> <p>2) ақпараттық жүйенің, технологиялардың және олардың мүмкіндіктерін, оның ішінде бизнесті дамытуды ескергендегі жай-күйлерін;</p> <p>3) ақпараттық технологиялар тәуекелдерін басқару процесіне қамтылған қызметкердің біліктілігін және тәжірибесін.</p>	Банктің ішкі құжаттары	-
11.4.1	<p>Банк ақпараттық технологиялар тәуекелдерін басқарады және стратегияға сәйкес келетін ақпараттық технологиялар саласындағы тәуекелдерді басқару методологиясын әзірлейді және мыналарды енгізеді және</p>	Банктің директорлар кеңесі, УАО, банктің басқармасы	Банк ішкі құжаттарды әзірлейді.	Банктің ішкі құжаттары	-

	<p>онымен шектелмейді:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ақпараттық технологиялар тәуекелдерінің әрқайсысын бағалаудың ішкі және сыртқы факторларын анықтау; 2) ақпараттық технологиялар тәуекелдерінің ішкі оқиғалары туралы мәліметтерді жинау, тіркеу және сақтау; 3) оқиғаларды сәйкестендірудің корпоративті, нормативтік, технологияларлық, шарттық, кадрлық және операциялық аспектілерін қоса алғанда, мақсатқа әлеуеттік теріс ықпал ету тұрғысынан немесе банктің ағымдық қызметіне (мейлінше осал учаскелерде іске асуы мүмкін мәнді шынайы қауіп-қатерлерді) оқиғаларды сәйкестендіру; 4) оқиғаларды сәйкестендіру және тәуекел карталарын қалыптастыру жөніндегі жыл сайынғы тәуекелдерді бағалау; 5) бағалаудың сапалық және(немесе) сандық тәсілдерін қолдана отырып, барлық анықталған тәуекелдердің ықтималдығы мен салдарларын тұрақты түрде бағалау. Ішкі (процестің табиғатына қатысты) және қалдық тәуекелдеріне байланысты санаттар бойынша және агрегирленген негізде жеке анықталады; 6) мерзімдер мен жауапты орындаушыларды көрсете отырып, оның ішінде тәуекелдерді қарастыру, барынша төмендету, тәуекелдерді бөлу 				
--	--	--	--	--	--

	немесе тәуекелдерді қабылдау жөніндегі іс-шараларды қоса алғандағы тәуекелдерге ықпал ету рәсімдері; 7) тәуекелдерге ықпал ету жөніндегі іс-шараларды орындау мониторингі.				
11.4.2	Банк ақпараттық технологиялар тәуекелдерін басқарады және стратегияға сәйкес келетін ақпараттық технологиялар жобалары бойынша тәуекелді басқару методологиясын әзірлейді және мыналарды қосады, бірақ онымен шектелмейді: 1) жобаларды жоспарлау тәртібін; 2) ресурстарды бағалау тәртібін; 3) мақсаткерлік қорытындысын анықтау тәртібін; 4) жобаларға қатысушылармен келісу тәртібін; 5) кезеңдер бойынша қорытындыларды бақылау тәртібін; 6) тесілеуді жоспарлау тәртібін; 7) тест қорытындысы туралы есепті қалыптастыруды; 8) енгізгеннен кейін жоба қорытындыларына талдау жүргізу.	Банктің директорлар кеңесі, УАО, банктің басқармасы	Банк ішкі құжаттарды әзірлейді.	Банктің ішкі құжаттары	-
11.4.3	Банк мыналарды ашып көрсететін ақпараттық технологияларды дамыту бөлігі бойынша банк стратегиясын іске асыру жөніндегі іс-шаралар жоспарын әзірлейді, бірақ онымен шектелмейді: ресурстардағы қажеттілікті анықтау, оның ішінде ақпараттық технологияларды дамытуға байланысты бюджетті анықтау; мерзімдерді және оларды іске асыруға жауап беретіндерді көрсете	Банктің директорлар кеңесі, УАО, банктің басқармасы	Банк стратегиясы негізінде ақпараттық технологиялар бөлімшесі ақпараттық технологияларды дамыту бөлігі бойынша банк стратегиясын іске асыру жөніндегі іс-шаралардың жыл сайынғы жоспарын әзірлейді және ақпараттық технологияларды дамыту бөлігі бойынша банк стратегиясын іске асыру жөніндегі іс-шаралардың жыл сайынғы жоспарын Басқармада бекітеді.	Банктің ішкі құжаттары	-

	отырып, ақпараттық технологиялар саласындағы талап етілетін іс-шараларды сипаттау.		Банктің ақпараттық технологиялар тәуекелдерін басқару жөніндегі құрылымдық бөлімшесі немесе банктің ақпараттық технологиялар тәуекелдерін басқаруды ұйымдастыруға және үйлестіруге жауапты қызметкері іс-шаралар жоспарын әзірлеу процесіне қатысу барысында: ақпараттық жүйелер мен ақпараттық технологиялармен байланысты болуы мүмкін тәуекелдерді анықтау бойынша талдау жасайды; қажет болған кезде ақпараттық технологияларды дамыту бөлігінде банк стратегиясын іске асыру бойынша іс-шаралар жоспарын түзетуге ұсынымдар әзірлейді.	Банктің ішкі құжаттары	-
11.5	Банк мыналарды анықтайтын тәртіп белгілеуді қосатын, бірақ онымен шектелмейтін басқару апараты жүйесінің болуын қамтамасыз етеді: тиісті алушыларға ақпаратты жеткізетін және әр түрлі алушыларға, жауапты тұлғаларға/ бөлімшелерге ұсынылатын банктің ақпараттық технологиялар тәуекелдерін басқару жөніндегі критерийлерді, құрамды және есептіліктің жиілігін.	Банктің директорлар кеңесі, УАО, банктің басқармасы	Банк ішкі құжатты әзірлейді.		
11.5.1	Банк мынадай ақпаратты енгізетін, бірақ онымен шектелмейтін басқару есептілігінің нысандарын әзірлейді: ақпараттық технологиялар тәуекелдерінің ішкі оқиғалары туралы; тәуекелдерді бағалау қорытындысы және тәуекелдер карталарын қалыптастыру;	Банктің директорлар кеңесі, УАО, банктің басқармасы	Банк ішкі құжатқа сәйкес тиісті алушыларға ақпаратты жеткізеді. Банк ішкі құжатты әзірлеу кезінде ақпараттың банктің директорлар кеңесіне, УАО және банк басқармасына осы тармақтың талаптарына сәйкес толық көлемде ұсынылуын анықтайды.	банктің директорлар кеңесіне, УАО, банктің басқармасын а ақпарат	Жылына 1 реттен сирек емес

	<p>ақпараттық технологиялар тәуекелдерін басқару жөніндегі іс-шараларды орындау мониторингінің қорытындысы туралы;</p> <p>аудиторлық тексерулер қорытындысы туралы – бар болса.</p> <p>Банк мынадай ақпаратты енгізетін, бірақ онымен шектелмейтін басқару есептілігінің нысандарын әзірлейді:</p> <p>ақпараттық технологиялар тәуекелдерінің ішкі оқиғалары туралы; тәуекелдерді бағалау қорытындысы және тәуекелдер карталарын қалыптастыру;</p> <p>ақпараттық технологиялар тәуекелдерін басқару жөніндегі іс-шараларды орындау мониторингінің қорытындысы туралы;</p> <p>аудиторлық тексерулер қорытындысы туралы – бар болса.</p>			<p>ақпарат технологиялар а-ры тәуекелдерін басқару жөніндегі бөлімшеге ақпарат (ақпарат технологиялар а-ры тәуекелдерін басқаруды ұйымдастыру және үйлестіру мәселелері бойынша жауапты қызметкері)</p>	<p>тоқсанына 1 реттен кем емес</p>
<p>12. Ақпараттық қауіпсіздік тәуекелін басқару ерекшеліктері</p>					
<p>12.1</p>	<p>Банк сыртқы операциялық ортаға, стратегияға, ұйымдық құрылымға, мөлшеріне, сипатына және банк операциясының күрделілік деңгейіне сәйкес келетін ақпараттық қауіпсіздік тәуекелдерін басқару жүйесінің болуын қамтамасыз етеді және банктің және(немесе) үшінші тұлғалардың тарапынан қасақана бұзу үшін ықпал ету салдарынан туындаған ақпараттық активтердің бүтіндігінің, конфиденциалдылығының және қол</p>	<p>Банктің директорлар кеңесі, УАО, банктің басқармасы</p>	<p>Банк ақпараттық қауіпсіздік тәуекелдерін басқару жүйесін ұйымдастыру кезінде банктің жұмыс істеп отырған сыртқы операциялық ортасын талдайды, стратегиясын, банктің ұйымдық құрылымын қарайды, банк операцияларының мөлшерін, сипатын, күрделілік деңгейін бағалайды және ақпараттық қауіпсіздік тәуекелдерін басқару жүйесінің компоненттерін қамтушы ішкі құжаттарды әзірлейді.</p>	<p>-</p>	<p>-</p>

	<p>жетімділігінің бұзылуына байланысты банк қызметіндегі тәуекелдерді барынша төмендетуге бағыттайды.</p> <p>Ақпараттық қауіпсіздік тәуекелдерін басқару жүйесіне мыналар кіреді, бірақ онымен шектелмейді:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ақпараттық қауіпсіздік тәуекелдерін басқару саясаты; 2) ақпараттық қауіпсіздік тәуекелдерін басқару рәсімдері; 3) ақпараттық басқару жүйесі; 4) ішкі бақылау; 5) ішкі аудит бөлімшесінің ақпараттық қауіпсіздік тәуекелдерін басқару жүйесінің тиімділігін бағалауы. 				
12.2	<p>Банк ақпараттық қауіпсіздік тәуекелдерін басқару жүйесінің мынадай қатысушыларын анықтайды (бірақ олармен шектелмейді):</p> <p>ақпараттық қауіпсіздік тәуекелдерін басқару жүйесінің тәуекелдерін басқару жөніндегі бөлімшесі немесе банктің ақпараттық қауіпсіздік тәуекелдерін басқару процесін ұйымдастыруға және үйлестіруге жауапты қызметкер;</p> <p>ақпараттық қауіпсіздік бөлімшесі</p>	Банктің директорлар кеңесі, УАО, банктің басқармасы	Банк ішкі құжаттарды әзірлейді.	Банктің ішкі құжаттары	-
12.2.1	<p>Банк мынадай функцияларды атқару үшін банктің ақпараттық қауіпсіздік тәуекелдерін басқару жөніндегі құрылымдық бөлімшесін құрады немесе банктің ақпараттық қауіпсіздік тәуекелдерін басқару процесін ұйымдастыруға және үйлестіруге жауапты қызметкерді тағайындайды:</p> <p>ақпараттық қауіпсіздік тәуекелдерін басқару жүйесін әзірлеу, енгізу және</p>	Банктің директорлар кеңесі, УАО, банктің басқармасы	Банк банктің ақпараттық қауіпсіздік тәуекелдерін басқару жөніндегі құрылымдық бөлімшесін құру кезінде немесе банктің ақпараттық қауіпсіздік тәуекелдерін басқаруды ұйымдастыруға және үйлестіруге жауапты қызметкерді тағайындау кезінде ақпараттық қауіпсіздік тәуекелдерін басқару жөніндегі құрылымдық бөлімшені немесе банктің ақпараттық қауіпсіздік тәуекелдерін	Банктің ішкі құжаттары	-

	<p>тұрақты дамыту;</p> <p>ақпараттық қауіпсіздік тәуекелдерін басқару рәсімдерін әзірлеу;</p> <p>банкнің ақпараттық қауіпсіздікті дамыту бөлігіндегі стратегиясын іске асыру іс-шаралар жоспарларын әзірлеуге қатысу;</p> <p>ақпараттық қауіпсіздік саласындағы процестерді талдау;</p> <p>ақпараттық қауіпсіздік тәуекелінің мониторингі және ақпараттық қауіпсіздік тәуекелдері деңгейін бағалау;</p> <p>ақпараттық қауіпсіздік тәуекелдерін басқару мәселелері бойынша банкнің құрылымдық бөлімшелерімен өзара қарым-қатынас жасау және кеңес беру;</p> <p>ақпараттық қауіпсіздік тәуекелдерін өзіндік бағалау қорытындыларын өткізуді жоспарлау және талдау;</p> <p>тәуекелдердің карталарын әзірлеу және қалыптастыру;</p> <p>ақпараттық қауіпсіздік тәуекелдерінің оқиғалары туралы жиынтық есептілікті қалыптастыруды жүзеге асыру және оларды жою жөніндегі іс-шаралар жоспарын орындау мониторингі;</p> <p>ақпараттық қауіпсіздік тәуекелдерін басқару жөніндегі есептілікті немесе өзге ақпаратты қалыптастыру және оны Директорлар кеңесіне, УКО және/немесе банк Басқармасына ұсыну; ішкі аудитпен өзара қарым-қатынас.</p>			<p>басқаруды ұйымдастыруға және үйлестіруге жауапты қызметкерді банктің ақпараттық технологиялар жөніндегі құрылымдық бөлімшелерінен және ақпараттық қауіпсіздік бөлімшелерінен тәуелсіздігін қамтамасыз етеді.</p>
--	---	--	--	---

12.2.2	<p>Банк мынадай функцияларды атқаратын, бірақ онымен шектелмейтін ақпараттық қауіпсіздік құрылымдық бөлімшелерін құрады:</p> <p>ақпараттық қауіпсіздік тәуекелдерін басқару жөніндегі рәсімдерді іске асыратын;</p> <p>тәуекелдер картасында көрсетілген ақпараттық қауіпсіздік тәуекелдерін басқаруға бағытталған іс-шаралар жоспарларын әзірлеу;</p> <p>ақпараттық қауіпсіздікті қамтамасыз ету саласындағы процестерді анықтау.</p>	Банктің директорлар кеңесі, УАО, банктің басқармасы	Банк ішкі құжаттарды әзірлейді.	Банктің ішкі құжаттары	-
12.3	<p>Банк мыналар енгізілетін, бірақ онымен шектелмейтін ақпараттық қауіпсіздік тәуекелдерін басқару жөніндегі саясат әзірлейді:</p> <p>ақпараттық қауіпсіздік тәуекелдерін басқарудың мақсаты, міндеттері және принциптері;</p> <p>ақпараттық қауіпсіздік тәуекелдерін басқарудың негізгі салалары (тәуекелді бейімдеу тәсілі);</p> <p>ақпараттық қауіпсіздік тәуекелдерін басқару жүйесіне қатысушыларды, олардың өкілеттігін, есептілік құрылымын нақты анықтау арқылы жауапкершіліктерін айқындау;</p> <p>ақпараттық қауіпсіздіктің әлеуетті бұзушыларының қауіптерінің және моделдерінің негізгі түрлері;</p> <p>ақпараттық қауіпсіздік тәуекелдерін басқарудың тәртібі мен рәсімдері.</p>	Банктің директорлар кеңесі, УАО, банктің басқармасы	Банк ақпараттық қауіпсіздік тәуекелдерін басқару саясатын әзірлеу кезінде мыналарды ескереді, бірақ олармен шектелмейді: <p>банк қызметінің барлық түрлерін;</p> <p>банк қызметінің ерекшеліктерін, мөлшерін, сипатын және күрделілік деңгейін;</p> <p>банктің ұйымдық құрылымын;</p> <p>Қазақстан Республикасының заңнамасын.</p>	Банктің ішкі құжаттары	-
12.4	<p>Банк ақпараттық қауіпсіздік тәуекелдерін анықтайды, өлшем жасайды және мониторинг және</p>	Банктің директорлар кеңесі, УАО,	Ақпараттық қауіпсіздік тәуекелдері рәсімдерін әзірлеу кезінде банктің ақпараттық қауіпсіздік тәуекелдерін	Банктің ішкі құжаттары	-

	<p>бақылау жүргізеді және мыналарды әзірлейді (бірақ олармен шектелмейді):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ақпараттық қауіпсіздік тәуекелдері рәсімдерін анықтайтын ішкі құжат; 2) тәуекелдер картасында көрсетілген ақпараттық қауіпсіздік тәуекелдерін басқаруға бағытталған іс-шаралар жоспары. 	<p>Банктің басқармасы</p>	<p>басқару жөніндегі құрылымдық бөлімшесі немесе банктің ақпараттық қауіпсіздік тәуекелдерін басқаруды ұйымдастыруға және үйлестіруге жауапты қызметкер мынадай факторларды ескереді, бірақ олармен шектелмейді:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) банк бизнесінің мөлшерін, сипатын және күрделілігін; 2) ақпараттық жүйенің, технологиялардың жай-күйін және олардың мүмкіндіктерін; 3) ақпараттық қауіпсіздік тәуекелдерін басқару процесіне қамтылған қызметкерлердің біліктілігін және тәжірибесін; 4) Қазақстан Республикасының заңнамасын. 	<p>Банктің ішкі құжаттары</p>	<p>-</p>
<p>12.4.1</p>	<p>Банк ақпараттық қауіпсіздік тәуекелдерін басқарады және тәртіпті анықтайтын мынадай ішкі құжаттарды әзірлейді:</p> <p>ақпараттық қауіпсіздік тәуекелдерін анықтау, өлшем жасау, бақылау және мониторинг жүргізу;</p> <p>ақпараттық қауіпсіздік тәуекелдерінің ішкі оқиғалары туралы мәліметтерді жинау, тіркеу және сақтау;</p> <p>банкнің және оның иеленушілерінің активтер тобын, сыни ақпараттық жүйесін сәйкестендіру және жіктеу;</p> <p>сыни ақпараттық жүйенің активтер тобына қатысты әлеуеттік қауіпті анықтау;</p> <p>қауіп-қатердің болу ықтималдығын өсіретін осалдықтарды сәйкестендіру;</p> <p>ақпараттық активтер мен</p>	<p>Банктің директорлар кеңесі, УАО, банктің басқармасы</p>	<p>Банк ішкі құжатты әзірлейді.</p>	<p>Банктің ішкі құжаттары</p>	<p>-</p>

	<p>ресурстардың конфиденциалдылығының, бүтіндігінің және қол жетімділігінің бұзылу салдарларын болжау; тәуекелдер мен тәуекелдер картасын қалыптастыруды жыл сайын бағалау; бағалаудың сапалық және/немесе сандық әдістерін қолдана отырып, барлық анықталған тәуекелдердің болжалдығы мен салдарларын тұрақты бағалау. Мерзімі мен жауапты орындаушыларын көрсете отырып, ақпараттық қауіпсіздік тәуекелдерін қабылдау немесе бөлу, барынша төмендету, оның ішінде тәуекелдер барысындағы іс-шараларды қоса алаптың ақпараттық қауіпсіздік тәуекелдеріне ықпал ету; ақпараттық қауіпсіздік тәуекелдеріне ықпал ететін іс-шараларды орындау мониторингі.</p>				
12.4.2	<p>Банк тәуекел карталарында көрсетілген және кем дегенде мыналарды ашатын тәуекелдерді басқаруға бағытталған іс-шаралар жоспарын әзірлейді: ресурстардағы, оның ішінде ақпараттық қауіпсіздікті дамыту және ақпараттық қауіпсіздік тәуекелдерін басқаруға байланысты бюджетті айқындау жөніндегі қажеттілікті анықтау; ақпараттық қауіпсіздік саласындағы талап етілетін іс-шараларды оларды іске асыру мерзімдері мен жауапты</p>	Банктің директорлар кеңесі, УАО, банктің басқармасы	<p>Ақпараттық қауіпсіздік бөлімшесі ақпараттық қауіпсіздік тәуекелдері картасы негізінде сәйкестендірілген тәуекелдерді басқаруға бағытталған жыл сайынғы іс-шаралар жоспарларын әзірлейді және оны банктің Басқармасы бекітеді. Банктің ақпараттық қауіпсіздік тәуекелдерін басқару жөніндегі құрылымдық бөлімшесі немесе банктің ақпараттық қауіпсіздік тәуекелдерін басқаруды ұйымдастыруға және үйлестіруге жауапты қызметкер іс-шаралар жоспарларын әзірлеу процесіне қатысу</p>	Банктің ішкі құжаттары	-

	орындаушыларды көрсете отырып, сипаттау.		барысында: ақпараттық қауіпсіздік тәуекелдерін басқару іс-шараларының жеткіліктілігіне, қажетті ресурстарға және оларды іске асыру мерзімдеріне талдау жасайды; қажет болған кезде тәуекел карталарында көрсетілген ақпараттық қауіпсіздік тәуекелдерін басқаруға бағытталған іс-шаралар жоспарларын түзету жөніндегі ұсынымдарды әзірлейді.		
12.5	Банк мыналарды анықтайтын, бірақ онымен шектелмейтін тәртіпті белгілеуші ақпаратты басқару жүйесінің болуын қамтамасыз етеді: ақпаратты әзірлеу және ақпаратты тиісті алушыларға жеткізу үшін түрлі алушыларға, жауапты тұлғаларға/бөлімшелерге ұсынылатын банктің ақпараттық қауіпсіздік тәуекелдерін басқару жөніндегі критерийлері, құрамы және есептіліктің жиілігі.	Банктің директорлар кеңесі, УАО, банктің басқармасы	Банк ішкі құжатты әзірлейді.	Банктің ішкі құжаттары	-
12.5.1	Банк құрамында мынадай ақпарат болатын, бірақ онымен шектелмейтін есептілікті басқару нысандарын әзірлейді: ақпараттық қауіпсіздіктің ішкі инциденттері туралы; тәуекелдерді бағалау қорытындысы	Банктің директорлар кеңесі, УАО, банктің басқармасы	Банк тиісті ішкі құжатқа сәйкес ақпаратты тиісті алушыларға жеткізеді. Банк ішкі құжатты әзірлеу кезінде ақпараттың банктің директорлар кеңесіне, УАО және банктің басқармасына толық көлемде осы тармақтың талаптарына сәйкес ұсынылуын анықтайды.	банктің директорлар кеңесі, УАО, банктің басқармасын а ақпарат	жылына 1 реттен кем емес

	<p>және ақпараттық қауіпсіздіктің қалыптасқан тәуекелдер картасы туралы;</p> <p>ақпараттық қауіпсіздік тәуекелдерін басқару жөніндегі іс-шаралар жоспарларын орындау мониторингі қорытындысы туралы;</p> <p>аудиторлық тексеру қорытындылары туралы – бар болса.</p>			<p>ақпараттық қауіпсіздік тәуекелдерін басқару жөніндегі бөлімшеге (банктің ақпараттық қауіпсіздік тәуекелдерін басқару процесін ұйымдастыру және үйлестіру мәселелері бойынша банктің жауапты қызметкерін е)</p>	<p>тоқсанына 1 реттен кем емес</p>
<p>13. Комплаенс-тәуекелді басқару ерекшеліктері</p>					
<p>13.1</p>	<p>Банк ағымдағы нарықтық жағдайға, банк операциясының мөлшеріне, күрделілік деңгейіне сәйкес келетін комплаенс-тәуекелді басқару жүйесінің болуын қамтамасыз етеді.</p> <p>Комплаенс-тәуекелді басқару жүйесіне мыналар енеді, бірақ онымен шектелмейді:</p> <p>1) комплаенс-тәуекелді басқару саясаты;</p> <p>2) комплаенс-тәуекелді басқару рәсімдері;</p>	<p>Банктің директорлар кеңесі, УАО, банктің басқармасы</p>	<p>Банк комплаенс-тәуекелді басқару жүйесін ұйымдастыру кезінде ағымдағы нарықтық жағдайды талдайды, банктің стратегиясын қарайды, банк операцияларының мөлшерін, күрделілік деңгейін бағалайды және комплаенс-тәуекелді басқару жүйесінің компоненттерін қамтитын ішкі құжаттарды әзірлейді.</p>	<p>-</p>	<p>-</p>

13.1.1	<p>3) ақпараттық басқару жүйесі; 4) ішкі бақылау; 5) ішкі аудит бөлімшесінің комплаенс-тәуекелді басқару жүйесінің тиімділігіне баға беруі.</p> <p>Комплаенс-тәуекелді басқару жүйесі қорғаудың үш желісіне негізделеді: 1) банктің барлық қызметкерлері; 2) комплаенс-бақылау жөніндегі бөлімше; 3) ішкі аудит бөлімшесінің комплаенс-тәуекелді басқару жүйесінің тиімділігіне тәуелсіз тексеру жүргізуі.</p> <p>Банк мыналарды енгізетін, бірақ олармен шектелмейтін комплаенс-тәуекелді басқару саясатын әзірлейді:</p> <p>1) комплаенс-тәуекелді басқарудың мақсаты мен міндеттерін; 2) комплаенс-тәуекелді басқару принциптерін, оның ішінде банктегі комплаенс-мәдениетті құру принциптерін (банктің және оның қызметкерлерінің Қазақстан Республикасының заңнамасының, банк қызметіне ықпал ететін шет мемлекеттер заңнамасының және банктің қызметін реттеуші ішкі құжаттарды талаптарын сақтау мәдениетін); 3) комплаенс-тәуекелді басқарудың тәртібі, оның ішінде бейімделген тәуекел тәсіліне негізделген тәсілдері мен рәсімдері; 4) заңсыз жолмен алынған кірістерді заңдастыру (жылыстау) және терроризмді қаржыландыру процесіне немесе өзге қылмыстық қызметке</p>	Банктің директорлар кеңесі, УАО, банктің басқармасы	<p>Банк комплаенс-тәуекелді басқару саясатын әзірлеу кезінде мынадай факторларды ескереді, бірақ онымен шектелмейді:</p> <p>Банктің стратегиясын және банкті комплаенс-тәуекелге душар ететін қызмет түрлерін; банктің жол беретін тәуекел деңгейі; банк бизнесінің мөлшері, сипаты және күрделілігі; банктің ұйымдық құрылымының күрделілігі; банк қызметіне тән тәуекелдер деңгейі және олардың түрлері; өткенде банк қолданған комплаенс-тәуекелді басқару рәсімдерінің тиімділігі; нарықтық талаптардың кез-келген әлеуеттік ішкі ұйымдастыруға қатысты өзгерістерін және (немесе) сыртқы өзгерістерді күту;</p> <p>банктің қаржы нарығында банктік қызмет көрсету және операциялар жасау жөніндегі мәселелерін реттейтін Қазақстан Республикасының заңнамасы, сондай-ақ</p>	Банктің ішкі құжаттары	-
--------	--	---	--	------------------------	---

	<p>(заңсыз жолмен алынған кірістерді заңдастыру (жылыстату) тәуекелі, және терроризмді қаржыландыру) банкті тәуекелдерге қасақана немесе қасақана тартпау арқылы басқару тәртібі, тәсілдері мен рәсімдері;</p> <p>5) Үш жүйелі қорғаныс негізіндегі өкілеттіліктері, есептілік құрылымын нақты айқындап, жауапкершілік алған компания-тәуекелді басқару жүйесінің қатысушылары;</p> <p>6) бас компания-бақылаушының, компания-бақылау жөніндегі бөлімше басшысының өкілеттіліктері мен жауапкершіліктері;</p> <p>7) компания-бақылау бойынша бөлімше қызметкерлерінің кәсіби сапасына қоятын талаптары;</p> <p>8) компания-тәуекелді басқару жүйесіне қатысушылардың арасындағы өзара қарым-қатынас және ақпарат алмасу тәртібі.</p>				
13.1.2	<p>Банк компания-тәуекелді басқару жүйесінің қатысушыларын қорғаныстың үш желісі негізінде анықтайды.</p>	<p>Банктің директорлар кеңесі, УАО, банктің басқармасы</p>	<p>Қорғаныстың бірінші желісін банктің барлық қызметкерлері қамтамасыз етеді. Құрылымдық бөлімшелердің қызметкерлері банкте анықталған компания-тәуекелдің туындауына алып келуі мүмкін бұзушылықтар туралы компания-бақылау бойынша ақпаратты бөлімшеге уақтылы жеткізуге жауапкершілік алады.</p> <p>Құрылымдық бөлімшелердің басшылары құрылымдық бөлімшелерде компания-тәуекелді басқаруды ұйымдастыру және жүзеге асыру, оның ішінде анықталған бұзушылықтар</p>	<p>Банктің ішкі құжаттары</p>	-

			<p>бойынша іс-шараларды жүзеге асыру жөніндегі жауапкершілікті алады.</p> <p>Қорғаныстың екінші желісі комплаенс-бақылау бөлімшесімен қамтамасыз етіледі.</p> <p>Қорғаныстың екінші желісінің жекелеген функциялары банктің ішкі құжаттарына сәйкес мүдделер дауының болмау талабымен банктің өзге құрылымдық бөлімшесіне табысталуы мүмкін.</p> <p>Комплаенс-бақылау бөлімшесінің басшысы комплаенс-бақылау бөлімшесінің қызметі үшін жауап береді.</p> <p>Қорғаныстың үшінші желісін ішкі аудит бөлімшесі комплаенс-тәуекелді басқару жүйесінің тиімділігін тәуелсіз бағалау арқылы қамтамасыз етеді.</p>		
13.1.2.1	<p>Банк оның басқармасының мүшесі болып табылатын, бизнес-бөлімшелерді басқаруға байланысты функцияларды жүзеге асырмайтын немесе директорлар кеңесіне тікелей есепті (банк басқармасының төрағасы) банктің бизнес-бөлімшесіне тікелей жетекшілік жасамайтын адамды комплаенс-тәуекелді басқаруды ұйымдастыруға және үйлестіруге жауапты қызметкер ретінде тағайындайды (Бас комплаенс-бақылаушы).</p> <p>Бас комплаенс-бақылаушы комплаенс-бақылау бойынша бөлімше басшысы функциясын қоса атқара алады.</p>	Банктің директорлар кеңесі, УАО, банктің басқармасы	<p>Бас комплаенс-бақылаушы кезеңдік негізде басқарма төрағасын және банктің басқармасын анықталған комплаенс-тәуекелдерді бұзушылық туралы ақпаратты, банктің және (немесе) оның қызметкерлерінің бұзушылықтары немесе комплаенс-тәуекелдерді басқару мәселелері бойынша банктің ішкі құжаттарының талаптарын сақтамауларын қоса алғанда, банктегі комплаенс-тәуекелдерді басқару жүйесінің жай-күйі туралы хабардар етіп отырады.</p> <p>Басқарма Төрағасы және банк басқармасы комплаенс-бақылау процесінде анықталған бұзушылықтар мен кемшіліктерді жою жөнінде шаралар қабылдамаған жағдайда Бас комплаенс-бақылаушы директорлар кеңесіне өтініш жасайды.</p>	Директорлар кеңесінің хаттамасы/ шешімі	-

13.1.2.2	Банк мынадай функцияларды жүзеге асыратын, бірақ онымен шектелмейтін компания-тәуекел бөлімшесін құрады: банктің компания-тәуекелін, оның ішінде шоғырланған негізде анықтау, өлшем жасау, мониторинг және бақылауды әзірлейтін тәртіпті, тәсілдерді және рәсімдерді дайындау; компания-тәуекел бөлімшесінің жоспарлап отырған қызметін айқындайтын компания-бағдарлама (жоспарды) қалыптастыру, оның ішінде:	Банктің директорлар кеңесі, УАО, банктің басқармасы	Компания-бақылау жөніндегі бөлімше асыру және банктің компания-тәуекелді басқару жөніндегі қызметін үйлестіру үшін жауапты болып табылады. Компания-бақылау жөніндегі бөлімше қорғаныстың бірінші желісін құрайтын банктің құрылымдық бөлімшесінің қандай да бір қызметіне тәуелсіз банктің құрылымдық бөлімшесі болып табылады. Тәуелсіздік мынадай факторлармен қамтамасыз етіледі: компания-бақылау бойынша бөлімшеде дербес құрылымдық бөлімшесінің ресми мәртебесі бар; компания-бақылау бойынша бөлімшені Бас компания-бақылаушыға есепті басшы басқарады; компания-бақылау бойынша бөлімшенің қызметкерлері банктің өзге бөлімшелеріндегі қызметті қоса атқара алмайды; компания-бақылау бойынша бөлімшенің басшысы және қызметкерлері компания-тәуекелді басқару жөніндегі және оған жүктелген кез-келген басқа міндеттер арасында мүдделер дауы пайда болатын жағдайда қалмауы тиіс; компания-бақылау бөлімшесінің қызметкерлері өз қызметтері аясында банктің құрылымдық бөлімшелерінен, еншілес ұйымдарынан кез-келген ақпаратты талап етуге және банктен және	Банктің ішкі құжаттары	-
----------	---	---	---	------------------------	---

	<p>реттеушілік талаптарға сәйкес келу мониторингін өткізу;</p> <p>Банк клиенттерінің шағым талаптарын (өтініштерін) қарау жөніндегі банктің жұмысын ұйымдастыруына бақылау жасау;</p> <p>Банкке қолданылатын және комплаенс-тәуекелді басқаруға қатысы бар, оның ішінде оларға енгізілген соңғы өзгерістер туралы заңдар, қағидалар және стандарттар туралы басшылыққа және банк қызметкерлеріне кеңестер беру;</p> <p>Банктің қызмет көрсету және қаржы нарығында операциялар жүргізу тәртібін реттейтін банктің ішкі құжаттарының талаптарымен банктің барлық қызметкерлерін таныстыру жөніндегі банктегі жұмысты ұйымдастыруға бақылау жасау;</p> <p>комплаенс-бақылау мәселелері бойынша банк қызметкерлерін оқытуды ұйымдастыру;</p> <p>комплаенс-тәуекелді басқару, оның ішінде заңсыз жолмен алынған кірістерді заңдастыру (жылыстауға) және терроризмді қаржыландыру тәуекелдері мәселелері бойынша банктің еншілес ұйымдарының қызметін үйлестіру;</p> <p>жаңа банктік өнімдер және қызметтер енгізу процесіне міндетті түрде қатысу;</p> <p>инсайдерлік және конфиденциалды ақпаратты пайдалануды бақылау жөніндегі іс-шараларды әзірлеу және</p>		<p>оның еншілес ұйымдарынан кез-келген қызметкерді комплаенс-бақылау функциясын орындауға ықпал етуге тартуға құқылы.</p>	
--	---	--	---	--

	<p>жүзеге асыру;</p> <p>мүдделер дауларын анықтау, бағалау және бақылау жөніндегі іс-шараларды әзірлеу және жүзеге асыру; жеке немесе құрылымдық бөлімшелермен және банктің лауазымды тұлғаларымен компаенс-тәуекелді басқаруға байланысты банк жұмысындағы анықталған бұзушылықтар мен кемшіліктерді жою жөнінде ұсынымдар әзірлеу және тиісті ақпаратты банктің директорлар кеңесіне (УАО, банк басқармасына) ұсыну;</p> <p>банктің және оның қызметкерлерінің компаенс-тәуекелді басқару саясатын және рәсімдерін сақтау мониторингі;</p> <p>компаенс-тәуекел бойынша есептілік жүйесін әзірлеу және енгізу және банктің директорлар кеңесіне(УАО, банк басқармасына) кезеңдік негізде банктің компаенс-тәуекелді басқару мәселелері бойынша ақпаратты ұсыну;</p> <p>банктің құрылымдық бөлімшелерімен, оның ішінде ішкі аудит бөлімшесімен компаенс-тәуекелді басқару бойынша өзара қарым-қатынас жасау жұмысын және үйлестіру тәртібін әзірлеу.</p>			
13.1.3	<p>Банк компаенс-тәуекелді анықтайды, өлшем жасайды, мониторингті жүзеге асырады және компаенс-тәуекелді бақылайды және мыналар енгізілетін, бірақ олармен</p>	Банктің директорлар кеңесі, УАО, банктің басқармасы	Банк компаенс-тәуекелге мониторинг жасау және бақылауды анықтау, өлшем жасауды әзірлеу кезінде мынадай факторларды ескереді, бірақ онымен шектелмейді:	Банктің ішкі құжаттары -

	<p>шектелмейтін комплаенс-тәуекелді басқару рәсімдерін әзірлейді:</p> <p>комплаенс-тәуекелді басқару, оның ішінде заңсыз жолмен алынған кірістерді заңдастыру (жылыстату) және терроризмді қаржыландыру тәуекелдері мәселелері бойынша ішкі құжаттарды дайындау арқылы</p> <p>банк қызметкерлері үшін ішкі басшылық (нұсқаулықтарды) әзірлейді; банктің және оның қызметкерлерінің комплаенс-тәуекелді басқару саясаты мен рәсімдерін сақтау мониторингі;</p> <p>комплаенс-тәуекел оқиғалары туралы деректер жинау;</p> <p>комплаенс-тәуекелдің болу мәніне орай банктің немесе оның қызметкерлерінің іс-қимылдарына клиенттердің/қарсы агенттердің шағымдарын/шағым-талаптарын талдау және оны жою(алдын алу) бойынша шаралар қабылдау;</p> <p>банктің комплаенс-тәуекелге душар болу дәрежесін сипаттайтын сандық және сапалық көрсеткіштерді әзірлеу және талдау;</p> <p>дербес түрде немесе құрылымдық бөлімшелермен бірлесіп және (немесе) банктің лауазымды тұлғаларымен банктің ішкі құжатымен анықталатын тәртіпке сәйкес банк қызметкерлерінің банктің қаржы нарығында банктік қызмет көрсету және операциялар жасау жөніндегі мәселелерін реттейтін Қазақстан Республикасының</p>	<p>1) банк бизнесінің мөлшері, сипаты және күрделілігі;</p> <p>2) бастапқы ақпарат ретінде пайдалану үшін деректердің қол жетімділігі;</p> <p>3) ақпараттық жүйенің жай-күйі және оның мүмкіндіктері;</p> <p>4) комплаенс-тәуекелді басқару процесіне қамтылған қызметкерлердің біліктілігі мен тәжірибесі.</p>		
--	---	---	--	--

	<p>заңнамасын, сондай-ақ банк қызметіне ықпал ететін шет мемлекеттердің заңнамасын сақтауын бұзу фактілеріне зерттеулер(тексерулер) жүргізу;</p> <p>банктің нақты операциясының (мәмілесінің) немесе оның бөлігінің банк қызметкерлерінің банктің қаржы нарығында банктік қызмет көрсету және операциялар жасау жөніндегі мәселелерін реттейтін Қазақстан Республикасының заңнамасына, сондай-ақ банк қызметіне ықпал ететін шет мемлекеттердің заңнамасына сәйкестігіне қатысты сұрағуларға орай кеңестер беру.</p>	<p>Банктің директорлар кеңесі, УАО, банктің басқармасы</p>	<p>Банктің комплаенс-бақылау бөлімшесі банктің клиенттерінің шағымдарын (өтініштерін) қарау жөніндегі банктің жұмысын ұйымдастыруға бақылау жасау мақсатында:</p> <p>клиенттерінің шағымдарының (өтініштерінің) болу себебін анықтау және жою үшін келіп түсіп жатқан клиенттер шағымдарын (өтініштерін) жүйелі түрде талдайды және кезеңдік негізде олардың қорытындыларын банктің директорлар кеңесіне (УАО, банктің басқармасына) ұсынады;</p> <p>банк жұмысында, оның ішінде банк қызметіндегі кемшіліктерді анықтау қорытындысы бойынша банктің ішкі құжаттарына өзгерістер мен толықтырулар енгізу кезінде және (немесе) банктің комплаенс-тәуекелге душар болу дәрежесіне және банктің беделіне ықпал ететін талаптар туындаған жағдайдағы</p>	<p>Банктің директорлар кеңесінің Хаттамасы/Шешімі</p>	<p>-</p>
<p>13.1.4</p>	<p>Банк оның клиенттерінің шағымдарын (өтініштерін) қарау жөніндегі банк жұмысын ұйымдастыруды бақылауды жүзеге асырады.</p>	<p>Банктің директорлар кеңесі, УАО, банктің басқармасы</p>	<p>Банктің комплаенс-бақылау бөлімшесі банктің клиенттерінің шағымдарын (өтініштерін) қарау жөніндегі банктің жұмысын ұйымдастыруға бақылау жасау мақсатында:</p> <p>клиенттерінің шағымдарының (өтініштерінің) болу себебін анықтау және жою үшін келіп түсіп жатқан клиенттер шағымдарын (өтініштерін) жүйелі түрде талдайды және кезеңдік негізде олардың қорытындыларын банктің директорлар кеңесіне (УАО, банктің басқармасына) ұсынады;</p> <p>банк жұмысында, оның ішінде банк қызметіндегі кемшіліктерді анықтау қорытындысы бойынша банктің ішкі құжаттарына өзгерістер мен толықтырулар енгізу кезінде және (немесе) банктің комплаенс-тәуекелге душар болу дәрежесіне және банктің беделіне ықпал ететін талаптар туындаған жағдайдағы</p>	<p>Банктің директорлар кеңесінің Хаттамасы/Шешімі</p>	<p>-</p>

			<p>бұзушылықтар мен кемшіліктерді жою жөнінде ұсынымдар әзірлейді; клиенттерінің шағымдарын (өтініштерін) талдау қорытындысы бойынша анықталған бұзушылықтар мен кемшіліктерді жою бойынша бақылауды жүзеге асырады және банктің директорлар кеңесіне (УАО, банктің басқармасына) тиісті ақпарат ұсынады.</p>		
13.1.5	<p>Банк заңсыз жолмен алынған кірістерді заңдастыру (жылыстату) және терроризмді қаржыландыруға қарсы іс-қимыл жасау мақсатындағы банктің тәуекелдерді басқару және қаржы мониторингін жүзеге асыру тәртібін реттеуші ішкі құжаттарды әзірлейді.</p>	<p>Банктің директорлар кеңесі, УАО, банктің басқармасы</p>	<p>Заңсыз жолмен алынған кірістерді заңдастыру (жылыстату) және терроризмді қаржыландыру тәуекелдерін басқару тәртібі, тәсілдері және рәсімдері банк қызметінің ұйымдық құрылымына, ерекшеліктеріне, сипатына және оның күрделілік деңгейіне, банктің клиенттік базасының ауқымына және құрылымына, заңсыз жолмен алынған кірістерді заңдастыру (жылыстату) және терроризмді қаржыландыруға қарсы іс-қимыл саласындағы заңнама талаптарына сәйкес келеді.</p> <p>Заңсыз жолмен алынған кірістерді заңдастыру (жылыстату) және терроризмді қаржыландыруға қарсы іс-қимыл жасау мақсатындағы банктің тәуекелдерді басқару және қаржы мониторингін жүзеге асыру жөніндегі ішкі құжаттарын әзірлеу және іске асыру бойынша негізгі принциптері мыналарды қамтамасыз ету болып табылады:</p> <p>банк қызметкерлерінің (олардың құзыреті шегінде) тәуекел-бейімделген тәсіл негізінде клиенттерді сәйкестендіру және зерттеуді (тиісінше тексеруді) жүзеге асыруы;</p>	<p>Банктің ішкі құжаттары</p>	-

			<p>банк қызметкерлерінің (олардың құзыреті шегінде) заңсыз жолмен алынған кірістерді заңдастыру (жылыстату) және терроризмді қаржыландыру мақсатында (күмәнді операциялар) қаржылық мониторинг жасалуы тиіс операцияларды, сондай-ақ олардың жасалғандығына (жасау әрекеті) қатысты күмән туындайтын операцияларды анықтауы.</p> <p>Заңсыз жолмен алынған кірістерді заңдастыру (жылыстату) және терроризмді қаржыландыруға қарсы іс-қимыл мәселелері бойынша банктің жауапты құрылымдық бөлімшелеріне қаржы мониторингін жүзеге асыру тәртібін реттеуші банктің ішкі құжаттары шектеулі рұқсат берілетін құжаттар болып табылады.</p>		
13.1.5.1	<p>Банк заңсыз жолмен алынған кірістерді заңдастыру (жылыстату) және терроризмді қаржыландыруға қарсы іс-қимыл жасау мақсатында автоматтандырылған ақпараттық жүйені және қаржы мониторингі жасалуы тиіс операцияларды, оның ішінде күмәнді операцияларды анықтауға мүмкіндік беретін рәсімдерді пайдаланады, және тиісті мәліметтер мен ақпаратты ҚМК-не уақтылы жіберіп отыру үшін пайдаланады.</p> <p>Автоматтандырылған ақпараттық жүйеде мыналар болады (бірақ олармен шектелмейді):</p> <p>терроризмді және экстремизмді қаржыландыруға байланысты ұйымдар мен тұлғалар тізбесі;</p>	<p>Банктің директорлар кеңесі, УАО, банктің басқармасы</p>	<p>Банктің автоматтандырылған ақпараттық жүйесі мыналарды қамтамасыз етеді:</p> <p>банктің және онымен байланысы бар тұлғалардың оларға енгізілген өзгерістерді (толықтыруларды) қоса алғандағы банк клиенттерінің анықтамасын жүргізу;</p> <p>клиентке тиесілі шоттарды және клиенттің өзі жасайтын не оның пайдасына жасалатын операцияларды анықтау;</p> <p>банктегі заңсыз жолмен алынған кірістерді заңдастыру (жылыстату) және терроризмді қаржыландыру тәуекелдеріне баға беру қорытындыларын ескере келіп, клиенттің тәуекел деңгейін белгілеуді және сигналдарды (дабылдарды) басқаруды қоса алғанда, ақпаратты агрегирлеу (клиенттер, өнімдер (қызметтер), уақытша кезеңдер,</p>	-	-

	<p>тәуекелдерді бағалау Бағдарламасына сәйкес клиенттер тәуекелдерінің деңгейлерін анықтау үшін қажетті критерийлер мен көрсеткіштер;</p> <p>заңсыз жолмен алынған кірістерді заңдастыру (жылыстату) және терроризмді қаржыландыру тәуекелдеріне бағалау жүргізу үшін кіріс (шығыс) деректері және ақпараттық дереккөздер;</p> <p>тәуекелдерді бағалау</p> <p>Бағдарламасына сәйкес заңсыз жолмен алынған кірістерді заңдастыру (жылыстату) және терроризмді қаржыландыру тәуекелдеріне бағалау жүргізудің алгоритмі (модель).</p>	<p>ақпараттық байланыстың болуы бойынша); шекті сомалар, осының алдында тапсырылған критерийлер (сценарийлер) бойынша оқыс және күмәнді операциялар бойынша банктегі заңсыз жолмен алынған кірістерді заңдастыру (жылыстату) және терроризмді қаржыландыру тәуекелдерін бағалау қорытындыларын, сондай-ақ заңсыз жолмен алынған кірістерді заңдастыруға (жылыстатуға) және терроризмді қаржыландыруға қарсы іс-қимыл саласындағы Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарын ескере келіп, қаржы мониторингіне тиесілі операцияларды анықтау;</p> <p>ҚМК-не жіберілген клиенттер атауларын, шекті сомаларды, операциялар түрлерін, операцияларлар жүргізген күндер және өзге критерийлер бойынша хабарламаларды сүзгіден өткізу;</p> <p>ҚМК-не жіберілген хабарламалар, жүргізілген операциялар, клиенттердің анкеталары бойынша банктің деректер базасынан ақпаратты алып тастау мүмкіндігінің болмауы;</p> <p>заңсыз жолмен алынған кірістерді заңдастыруға (жылыстатуға) және терроризмді қаржыландыруға қарсы іс-қимыл саласындағы Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарын және заңсыз жолмен алынған кірістерді заңдастыруға (жылыстатуға) және терроризмді қаржыландыруға қарсы іс-қимыл жүргізу мақсатында қаржы мониторингін жүзеге асыру мәселелері бойынша банктің ішкі құжаттарының</p>	
--	--	--	--

13.1.5.2	Банк заңсыз жолмен алынған кірістерді заңдастыру (жылыстату) және терроризмді қаржыландыру тәуекелдерін басқаруды ұйымдастыру мақсатында, бірақ мыналармен шектелмейді: 1) заңсыз жолмен алынған кірістерді заңдастыруға (жылыстатуға) және терроризмді қаржыландыруға қарсы іс-қимыл бөлігінде оның құрылымдық бөлімшелері бөлігінде банктің тәуекелдерін басқаруды ұйымдастыру тәртібін; 2) заңсыз жолмен алынған кірістерді заңдастыру (жылыстату) және терроризмді қаржыландыру үшін клиенттердің тәуекелдерін (қызмет көрсетудің барлық кезеңдерінде) және банктің қызметін пайдалану тәуекелдерін бағалау ерекшеліктерін ескере отырып, клиенттерге қызмет көрсету барысында банк қызметінің барлық бағыттары бойынша қызметкерлердің құрылымын және функционалдық міндеттерін анықтауды (тәуекелге бағытталған тәсіл); 2) клиент тәуекелінің деңгейіне; банк өнімдерінің (қызметтерінің) заңсыз жолмен алынған кірістерді заңдастыру (жылыстату) және	Банк заңсыз жолмен алынған кірістерді заңдастыру (жылыстату) және терроризмді қаржыландыру тәуекелдерін басқару мақсатында Тәуекелдерді бағалау бағдарламасын пайдаланады.	Банктің директорлар кеңесі, УАО, банктің басқармасы	талалтарын іске асыру; резервтік көшірме жасау және ақпаратты сақтау жүйесінің болуы; модификациядан қорғалған әрбір пайдаланушының жұмысына хаттама жасау.	Банктің ішкі құжаттары	-			

	<p>терроризмді қаржыландыру тәуекелдеріне ұшырағыштық деңгейіне қатысты тәуекелдің негізгі құрамдас бөлігін (клиенттің түрі, қызметтің тәуекелі және географиялық тәуекел бойынша) ескере отырып, заңсыз жолмен алынған кірістерді заңдастыру (жылыстату) және терроризмді қаржыландыру тәуекелдерін бағалау әдістемесін;</p> <p>3) клиент тәуекеліне және банк өнімдерінің (қызметтерінің):</p> <p>а) ескерту іс-шараларының (тиісті іс-шаралардың) тізбесін, оларды жүзгізу тәртібі мен мерзімдерін, қабылданған шараларға сәйкес нәтижелерді бақылауды;</p> <p>б) Тәуекелдерді бағалау бағдарламасын тәжірибе жүзінде іске асыруға қатысты қызметкерлерді оқығуды жүзгізу тәртібін көздейтін заңсыз жолмен алынған кірістерді заңдастыру (жылыстату) және терроризмді қаржыландыру тәуекелдеріне ұшырағыштық деңгейіне мониторинг жүзгізуді, талдауды және бақылауды жүзеге асыру (тоқсанына 1 реттен сирек емес) тәртібін;</p> <p>4) клиенттердің тәуекелдері деңгейлерін қайта қарау үшін иемдену тәртібін, мерзімдері мен негіздемесін;</p> <p>5) банк басшылығы (дамыту стратегияларын анықтау, жана өнімдерді (қызметтерді) енгізу, қызметкерлерді оқыту, тәуекелдерді барынша азайту бойынша қабылданған</p>			
--	---	--	--	--

	<p>шешімдерді іс жүзінде іске асыру кезінде заңсыз жолмен алынған кірістерді заңдастыру (жылыстату) және терроризмді қаржыландыру тәуекелдерін барынша азайту бойынша іс-шаралар) шешімдер қабылдау кезінде банк өнімдерінің (қызметтерінің) заңсыз жолмен алынған кірістерді заңдастыру (жылыстату) және терроризмді қаржыландыру тәуекелдеріне ұшырағыштық деңгейі бөлігінде заңсыз жолмен алынған кірістерді заңдастыру (жылыстату) және терроризмді қаржыландыру тәуекелдерін бағалау нәтижелерін тіркесуді және есепке алууды;</p> <p>б) заңсыз жолмен алынған кірістерді заңдастыру (жылыстату) және терроризмді қаржыландыру тәуекелдерін бағалау нәтижелерін ішкі аудит бөлімшесі және/немесе уәкілетті орган жүргізген заңсыз жолмен алынған кірістерді заңдастыруға (жылыстатуға) және терроризмді қаржыландыруға қарсы іс-қимыл мәселелері бойынша банктің тексерулері нәтижелерімен салыстыру арқылы Тәуекелдерді бағалау бағдарламасының тиімділігін тексеру (жылына 1 реттен сирек емес) тәртібін қамтитын Тәуекелдерді бағалау бағдарламасын әзірлейді.</p>			
--	--	--	--	--

13.1.6	<p>Банк: әртүрлі алушыларға ұсынылатын комплаенс-тәуекелді басқару бойынша есептіліктің критерийін, құрамын және жиілігін, ақпаратты дайындауға және оны тиісті алушыларға жеткізуге жауапты адамдарды/бөлімшелерді анықтайтын тәртіпті белгілеумен шектелмейтін басқару ақпараты жүйесінің болуын қамтамасыз етеді.</p>	Банктің директорлар кеңесі, УАО, банктің басқармасы	Банк ішкі құжатты әзірлейді.	Банктің ішкі құжаты	-
13.1.6.1	<p>Банк: анықталған комплаенс-тәуекелдер туралы, бұзушылықтар немесе банктің және/немесе оның қызметкерлерінің банктің қызмет көрсету және қаржы нарығында операцияларды жүргізу мәселелерін реттейтін Қазақстан Республикасының заңнама талаптарын, сондай-ақ банктің қызметіне ықпал ететін шетел мемлекеттерінің заңнамасын, комплаенс-тәуекелдерді басқару мәселелері бойынша банктің ішкі құжаттарын сақтамауы туралы; комплаенс-тәуекелдің болу мәніне банктің немесе оның қызметкерлерінің іс-әрекетіне клиенттердің (қарсы агенттердің) шағымдарын (арыздарын) талдау нәтижелері туралы; банктің комплаенс-тәуекелге ұшырағыштығы деңгейін сипаттайтын сандық және сапалық көрсеткіштерді бағалау туралы; банк қызметкерлерінің банктің қызмет көрсету және қаржы нарығында операцияларды жүргізу мәселелерін</p>	Банктің директорлар кеңесі, УАО, банктің басқармасы	<p>Банк ақпаратты тиісті алушыларға ішкі құжаттарға сәйкес жеткізеді. Ішкі құжатты әзірлеу кезінде банк ақпаратты банктің директорлар кеңесіне, УАО-ға және банктің басқармасына осы тармақтың талаптарына сәйкес толық көлемде ұсынылуын анықтайды.</p>	<p>банктің директорлар кеңесі, УАО-ға ақпарат</p> <hr/> <p>банктің басқармасын а ақпарат</p> <hr/> <p>Бас комплеанс-бақылаушыға және комплеанс-бақылау бөлімшесіне ақпарат</p>	<p>тоқсанына I реттен кем емес</p> <hr/> <p>айына I реттен кем емес</p> <hr/> <p>айына I реттен кем емес</p>

	<p>реттейтін Қазақстан Республикасының заңнама талаптарын, сондай-ақ банктің қызметіне ықпал ететін шетел мемлекеттерінің заңнамасын бұзушылық фактілерін тергеулерінің (тексерулерінің) нәтижелері туралы; клиенттердің тәуекелдеріне мониторинг жүргізу және банк деңгейінде (жалпы) және оның құрылымдық бөлімшелері бөлігінде (Қазақстан Республикасының аумағында сондай-ақ оның шегінен тысқары) банк өнімдерінің (қызметтерінің) заңсыз жолмен алынған кірістерді жылыстату және терроризмді қаржыландыру тәуекелдеріне ұшырағыштық деңгейін бағалау туралы об анализе результатов мониторинга, ұсынылған іс-шараларды орындау мерзімдерін қоса, тәуекелдерді барынша азайту, заңсыз жолмен алынған кірістерді жылыстату және терроризмді қаржыландыру бойынша ескерту іс-шараларына қатысты ұсынымдар туралы;</p> <p>заңсыз жолмен алынған кірістерді заңдастыруға (жылыстатуға) және терроризмді қаржыландыруға қарсы іс-қимыл мәселесін қоса, комплаенс-бақылау барысында анықталған банк жұмысындағы бұзушылықтар мен кемшіліктерді жою жөніндегі ұсыныстар туралы;</p> <p>заңсыз жолмен алынған кірістерді заңдастыруға (жылыстатуға) және терроризмді қаржыландыруға қарсы іс-</p>			
--	---	--	--	--

	<p>қимыл мәселесін қоса, банктің комплаенс-тәуекелдерін басқару жүйесінің тиімдігін тексеру нәтижелері бойынша ішкі аудит бөлімшесі және (немесе) уәкілетті орган анықтаған жіберілген бұзушылықтарды жою жөніндегі қабылданған шаралар және олардың нәтижелері туралы не мұндай шараларды қабылдамау туралы - бар болғанда;</p> <p>аудиторлық тексерулердің нәтижелері туралы – ақпаратты қамтитын, бірақ осы ақпараттармен шектелмейтін басқарушылық есептілік нысанын әзірлейді.</p>				
<p>14. Ішкі бақылау жүйесі</p>					
14.1	<p>Банк ағымдағы нарықтық жағдайға, стратегияға, банк операцияларының күрделілік көлеміне, даңгейіне сәйкес келетін ішкі бақылау жүйесінің болуын қамтамасыз етеді.</p> <p>Ішкі бақылау жүйесі қорғаудың үш желісіне негізделеді:</p> <p>1) банктің барлық құрылымдық бөлімшелері;</p> <p>2) бақылау функцияларын жүзеге асыратын банктің құрылымдық бөлімшелері;</p> <p>3) ішкі аудит бөлімшесінің ішкі бақылау жүйесінің тиімділігін теуелсіз тексеру.</p> <p>Ішкі бақылау жүйесі мыналарды қамтиды, бірақ мұнымен шектелмейді:</p> <p>1) ішкі бақылау саясатын;</p>	<p>Банктің ректорлар кеңесі, УАО, банктің басқармасы</p>	<p>Ішкі бақылау жүйесін ұйымдастыру кезінде банк ағымдағы нарықтық жағдайды талдайды, стратегияны қарастырады және банк операцияларының күрделілік көлемін, деңгейін бағалайды және ішкі бақылау жүйесінің компоненттерін қамтитын ішкі құжаттарды әзірлейді.</p> <p>Басқару органдары, құрылымдық бөлімшелер және банктің барлық қызметкерлері өздерінің міндеттерін орындау кезінде жүзеге асырылатын күнделікті қызметке енгізілген және мынадай мақсаттарды орындауға бағытталған ішкі бақылау - барысы:</p> <p>банк тәуекелдерін, активтерін және пассивтерін басқарудың тиімділігін қоса, банк қызметінің тиімділігін қамтамасыз</p>	-	-

	<p>2) ішкі бақылау рәсімін; 3) басқарушылық ақпарат жүйесін; 4) ішкі аудит бөлімшесінің ішкі бақылау жүйесінің тиімділігін бағалауды.</p>		<p>ету, активтердің сақталуын қамтамасыз ету; ішкі және сыртқы пайдаланушылар үшін қаржылық, реттеушілік және басқа есептіліктің толықтығын, дұрыстығын және уақтылылығын, сондай-ақ ақпараттық қауіпсіздікті қамтамасыз ету; банктің Қазақстан Республикасының заңнамасын, банктің ішкі құжаттарын, оның ішінде заңсыз жолмен алынған кірістерді заңдастыруға (жылыстатуға) және терроризмді қаржыландыруға қарсы іс-қимыл мәселелері бойынша құжаттарды сақтауын қамтамасыз ету. Тіімді ішкі бақылау тиісті басқарушылық бақылауды және бақылау мәдениетін (бақылау ортасын) қалыптастыру жолымен қамтамасыз етілді. Басқарушылық бақылау және бақылау мәдениеті (бақылау ортасы) банктің директорлар кеңесі мен банктің басқармасының ішкі бақылау жүйесін құруына және тиімді жұмыс істеуіне бағытталған жалпы қатынасты, хабардар болуды және тәжірибелік іс-әрекеттерді сипаттайды. Банктің директорлар кеңесі және банктің басқармасы этикалық принциптерді, кәсіби қызметтің және корпоративті басқарудың стандарттарын қолданудың негізінде басқарушылық бақылауды және бақылау мәдениетін (бақылау ортасын) қалыптастырады, бұл олардың заңнамалық белгіленген міндеттерімен және жауапкершілігімен жиынтығында банктің басқару органдары</p>	
--	---	--	--	--

			<p>тарашынан барабар бақылауды қамтамасыз етеді, мыналарды бақылауды қоса алғанда: банктің стратегиясын, банктің ішкі құжаттарын әзірлеуді және оларды іске асыруды қоса алғанда, банк қызметін ұйымдастыруды;</p> <p>банк тәуекелдерін басқару жүйелерінің жұмыс істеуін және банк тәуекелдерін бағалауды;</p> <p>банк операцияларын және басқа мәмілелерді (ұйымдастырушылық құрылым) жасау кезінде өкілеттігерді бөлуді;</p> <p>ақпараттық ағындарды басқаруды (ақпаратты алу және беру) және ақпараттық қауіпсіздікті қамтамасыз етуді; ішкі бақылау жүйесін құруды және оның жұмыс істеуін.</p>		
14.1.1	<p>Банк:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ішкі бақылау жүйесінің мақсаттары мен міндеттерін; 2) ішкі бақылау жүйесін ұйымдастыру принциптерін; 3) құрылымдық бөлімшелерде ішкі бақылау функциясын жүзеге асыратын қызметкерлердің кәсіби қасиеттеріне қойылатын талаптарды; 4) ішкі бақылауды жүзеге асырудың тәртібі мен рәсімдерін; 5) қорғаудың үш желісі негізінде ішкі бақылау жүйесінің қатысушыларын, олардың өкілеттігерін, есеп берушілік құрылымын нақты анықтаумен жауапкершілігін анықтауды; 6) қорғаудың үш желісі бойынша 	Банктің директорлар кеңесі, УАО, банктің басқармасы	<p>Банк ішкі бақылау саясатын әзірлеу кезінде мынадай факторларды ескереді, бірақ мұнымен шектелмейді:</p> <p>банк стратегиясын және қызмет түрлерін;</p> <p>банктің рұқсат етілген тәуекел деңгейін;</p> <p>банк бизнесінің көлемін, сипатын және қиынтығын;</p> <p>банктің ұйымдастырушылық құрылымының қиындығын;</p> <p>банк қызметінің өзіне тән деңгейін және тәуекелдерінің түрлерін;</p> <p>банктің алдында қолданған ішкі бақылау рәсімінің тиімділігін;</p> <p>Қазақстан Республикасының заңнамасын.</p> <p>Банк ішкі бақылау саясатын әзірлеу</p>	Банктің ішкі құжаттары	-

	<p>ішкі бақылау жүйесінің қатысушылары арасында өзара іс-әрекет пен ақпаратпен алмасу тәртібін;</p> <p>7) ішкі бақылауды жүзеге асыру барысында кемшіліктер анықталған жағдайда банктің ішкі құжаттарына өзгерістер енгізу рәсімдерін қамтитын банктің ішкі бақылау саясатын әзірлейді, бірақ мұнымен шектелмейді.</p>		<p>кезінде мынадай принциптерді басшылыққа алады:</p> <p>басқарудың барлық деңгейінде күнделікті қызмет ретінде барлық құрылымдық бөлімшелерді және банк қызметкерлерін және ішкі бақылау ұйымын ішкі бақылау барысына қатысу; банктің барлық бағаттары мен бизнес-процестері бойынша ішкі қабылау қызметінің және бизнес-процестердің және рәсімдерді регламенттеудің барлық бағыттарын ішкі бақылаудың қамтуы; ішкі бақылауды тұрақты негізде (үздіксіздік) жүзеге асыру.</p>		
14.1.2	<p>Банк ішкі бақылау жүйесінің қатысушыларын қорғаудың үш желісі негізінде анықтайды.</p>	<p>Банктің директорлар кеңесі, УАО, банктің басқармасы</p>	<p>Қорғаудың бірінші желісі банктің өз құрылымдық бөлімшелерімен қамтамасыз етіледі. Бұл құрылымдық бөлімшелер басшыларының құрылымдық бөлімшелерде ішкі бақылауды ұйымдастыруға және оны жүзеге асыруға жауапкершілік атқаратынын білдіреді.</p> <p>Қорғаудың екінші желісі банктің тәуекелдерді, комплаенс-бақылауды басқару жөніндегі бөлімшелермен, заң бөлімшесімен, қызметкерлермен жұмыс жүргізу бөлімшесімен, қаржылық бақылау бөлімшесімен және бақылау функцияларын жүзеге асыратын өзге құрылымдық бөлімшелерімен қамтамасыз етіледі.</p> <p>Ішкі бақылау мәселелері бойынша қызметті үйлестіру мен әдістемелік қолдауды жүзеге асыру үшін банк УАО/құрылымдық бөлімшелерді анықтауға құқылы.</p>	<p>Банктің ішкі құжаттары</p>	-

14.1.2.1	<p>Банк қорғаудың бірінші желісінде ішкі бақылауды жүзеге асыру үшін қызметіне мыналар:</p> <p>1) құрылымдық бөлімше қызметінің Қазақстан Республикасының заңнамасы мен банктің ішкі құжаттарының талаптарына сәйкестігін тексеруді жүзеге асыру;</p> <p>2) құрылымдық бөлімшенің ішкі бақылау жөніндегі саясаттарды, рәсімдерді және банктің ішкі құжаттарының талаптарын сақтауы бойынша бақылауды жүзеге асыруда құрылымдық бөлімшенің басшысына көмектесу;</p> <p>3) қорғаудың екінші және үшінші желілерін қамтитын құрылымдық бөлімшелермен өзара іс-әрекеттесу;</p> <p>4) құрылымдық бөлімшенің қызметкерлерін ішкі бақылау жөніндегі саясаттардың, рәсімдердің және банктің құрылымдық бөлімшенің қызметін реттейтін өзге ішкі құжаттарының талаптары туралы оқыту және хабарлар болуын қамтамасыз ету мәселелерін үйлестіру;</p> <p>5) ішкі бақылауды жүзеге асыру барысында анықталған бұзушылықтар мен кемшіліктер туралы ақпараттарды, сондай-ақ оларды жою бойынша ұсынымдарды толық және уақытылы жинауды әрі оларды құрылымдық</p>	Банктің директорлар кеңесі, УАО, банктің басқармасы	<p>Қорғаудың үшінші желісі ішкі бақылау жүйесінің тиімділігін тәуелсіз бағалау арқылы ішкі аудит бөлімшесімен қамтамасыз етіледі.</p> <p>Қорғаудың бірінші желісінде ішкі бақылау жүйесінің тиімді жұмыс істеуін қамтамасыз ету үшін әрбір құрылымдық бөлімшенің басшысы ішкі бақылау функциясын жүзеге асырады және (немесе) құрылымдық бөлімшеде тәуекел-үйлестірушінің функциясын қатарынан атқара алатын ішкі бақылаушыны (ішкі бақылаушыларды) тағайындайды.</p> <p>Ішкі бақылаушыны тағайындау кезінде банктің құрылымдық бөлімшесінің көлемі, қызмет түрлері және бизнес-процесстердің қиындығы ескеріледі.</p>	Банктің ішкі құжаттары	-
----------	---	---	--	------------------------	---

14.1.3	<p>бөлімшенің басшысына ұсынуды қамтамасыз ету кіретін ішкі бақылаушыны (ішкі бақылаушыларды) (бірақ мұнымен шектелмей) анықтайды.</p> <p>Банк мынадай өзара байланысты элементтерге негізделген ішкі бақылауды жүзеге асыру рәсімдерін әзірлейді:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) тәуекелдерді басқаруды бақылау; 2) бақылау іс-әрекеттері және өкілеттіліктерді бөлу; 3) ақпарат және өзара іс-әрекет; 4) мониторинг және кемшіліктерді түзету. 	Банктің директорлар кеңесі, УАО, банктің басқармасы	<p>1) Ішкі бақылау жүйесі тұрақты негізде банктің өзіне гән тәуекелдерін уақтылы анықтау мен бағалауды және банктің ішкі құжаттарына сәйкес оларды барынша азайту бойынша уақтылы шараларды қабылдауды бақылауды қамтамасыз етеді.</p> <p>Ішкі бақылау позицияларынан мыналар тексеріледі, бірақ мұнымен шектелмейді:</p> <ul style="list-style-type: none"> банктің алға қойған мақсаттарына қол жеткізуіне теріс әсер етуі мүмкін ішкі факторлардың (банктің ұйымдастырушылық құрылымының қиындығы, оның қызметінің сипаты, қызметкердің сапалы мінездемелері, ұйымдастырушылық өзгерістер, кадрлардың тұрақтамауы), сондай-ақ сыртқы факторлардың (банк саласында экономикалық жағдайлардың және ахуалдың өзгеруі, технологиялық жаңалықтар) тәуекелдерін бағалау барысында қарауды және есепке алуды қамтамасыз ету; тәуекелдерді банк қызметінің бөлек бағыттары ретінде, сондай-ақ банкке қатысты еншілестер немесе тәуелсіздер болып табылатын барлық ұйымдарды ескергенде жалпы ретінде бағалауды қамтамасыз ету; банктің жаңа операциялар мен қызмет көрсетулерді жүзеге асыру бойынша бекітілген тиісті саясаттар мен рәсімдер болған жағдайда жаңа операциялар мен 	Банктің ішкі құжаттары	-
--------	---	---	--	------------------------	---

			<p>қызмет көрсетулерді жүргізуін қамтамасыз ету;</p> <p>банктің тиісті ішкі құжаттарда белгіленген адамдарды (банктің бөлімшелеріне, органдарына) банктің тәуекелдерге ұшырағыштық деңгейіне әсер ететін факторлар туралы уақтылы хабарлануын қамтамасыз ету.</p> <p>Ішкі бақылау жүйесі кез келген жаңа немесе бақыланбайтын, оның ішінде жаңа қаржы құралдары мен өнімдерін енгізуге байланысты тәуекелдерді анықтау шамасы бойынша түзетуге ұшырауы тиіс.</p> <p>2) Бақылау іс-әрекеттеріне мыналарды кіреді, бірақ мұнымен шектелмейді:</p> <p>банктің директорлар кеңесі, банктің басқармасы және УАО ішкі бақылаудың кемшіліктерін, бұзушылықтарын, қателерін анықтау және оларды жою мақсатында жүзеге асыратын бақылау; құрылымдық бөлімшелердің басшылары жүзеге асыратын бақылау; материалдық құндылықтардың қолда болуын және оған қол жеткізуді, материалдық құндылықтарды сақтау үшін Ұй-жайдың қорғалуын қамтамасыз етуді бақылау;</p> <p>белгіленген лимиттердің сақталуын тексеру;</p> <p>құқықтар мен өкілеттіліктерді келісу және беру жүйесі;</p> <p>банк операцияларының және мәмілелерінің бухгалтерлік есепте және есептілікте уақтылы және орынды көрінуін тексеру;</p> <p>операциялар мен мәмілелерді жасау</p>		
--	--	--	---	--	--

			<p>кезінде банктің саясаттары мен рәсімдерінің сақтауын тексеру.</p> <p>Міндеттерді бөлу шеңберінде бақылау іс-әрекеттері мүдделердің қақтығысын және оның пайда болу жағдайларын, құқыққа қарсы іс-әрекеттерді жасауды, сондай-ақ сол бір құрылымдық бөлімшеге және (немесе) қызметкерге:</p> <ul style="list-style-type: none"> банк операциялары мен басқа мәмілелерді жасауға және бір мезгілде олардың есепте көрінуін жүзеге асыруға; ақшаны төлеуге санкция беруге және банктің ішкі құжаттарында белгіленген лимиттерді ескере отырып, оларды нақты төледі жүзеге асыруға; банк клиенттерінің шоттары бойынша және банктің меншікті қаржылық-шаруашылық қызметін көрсететін шоттар бойынша операциялар жүргізуге; кредит беру кезінде ұсынылатын құжаттардың дұрыстығын және толықтығын бағалауға және кредитті қайтаруға мониторингті жүзеге асыруға; мүдделер қақтығысы туындауы мүмкін қызметтің кез келген басқа салаларында іс-әрекет жасауға мүмкіндік беруді болдырмауды жоюға мүмкіндік туғызуы тиіс. <p>Банктің операцияларына байланысты бақылаудың мынадай әдістері қолданылады:</p> <ul style="list-style-type: none"> қос бақылау («төрт көз» және «бірлесіп қол жеткізу» принципі). «Төрт көз» принципі бір қызметкердің жұмысы басқа қызметкермен операцияны есептеудің, санкция берудің және 		
--	--	--	---	--	--

			<p>құжаттаудың дұрыстығын тексеруге екінші қызметкерді тарту мақсатында тексерілуін (мақұддануын) талап етеді.</p> <p>«Бірлесіп қол жеткізу» принципі екі немесе одан аса қызметкерлер құндылықтардың және құжаттардың физикалық қорғалуына бірдей шамада жауапкершілікте болатын кездегі рәсімді жорамалдайды.</p> <p>операцияларды талдау.</p> <p>Операцияның дұрыс емес немесе санкция берілмеген операцияны ескерту мәніне алдын ала талдау жасау.</p> <p>Санкция берілмеген операцияны өткізу фактісін ашу мақсатында оны жасаған соң кейінгі талдау жасау.</p> <p>Талдаудың тиімділігін қамтамасыз ету үшін талдауды жүзеге асырушы адам осы операцияны жасайтын қызметкерлерден тәуелсіз болуы қажет;</p> <p>банк басшылығын операцияларды жүргізудің сол фактісін растау және тиісті басқарушылық шешімдерді орындау үшін банк жұмысының көрсеткіштері, қаржылық жағдайлары және бюджеттен ауытқулар туралы ақпаратпен қамтамасыз етуге арналған операциялардың нәтижелері туралы есептер;</p> <p>банк қызметкерін бақылаудың тәсілдеріне және қателерді анықтауға оқыту;</p> <p>деректердің қорғалуын қамтамасыз ету; қызметкерді қателерден қорғаумен қамтамасыз ету;</p> <p>қателерді уақтылы анықтау мақсатында олардың болуын тексеру.</p>	
--	--	--	---	--

			<p>3) ішкі бақылау позициясынан қаржылық, операциялық сипаттағы дәйекті және толық ақпараттың және белгіленген нормативтік талаптардың сақталуы туралы, сондай-ақ нарықтық ақпараттан тыс келіп түсетін шешімдер қабылдауға қатысы бар оқиғалар мен жағдайлар туралы мәліметтердің болуы қамтамасыз етіледі.</p> <p>Ақпаратты жинау, талдау және оны мақсаты бойынша талсыру:</p> <p>1) банктің директорлар кеңесін, банктің басқармасын және тиісті ішкі құжаттарда белгіленген адамдарды (банктің бөлімшелерін, органдарын) шешімдер қабылдау және өздерінің міндеттерін орындау үшін ақпаратпен;</p> <p>2) банк ішінде және одан тыс ақпараттың тұтастығын, қауіпсіздігін және қол жетімділігін қамтамасыз ететін ақпараттық ағындардың болуын;</p> <p>3) банктің ақпараттық ағындарының және ақпараттық қауіпсіздігінің басқарылуын барабар бақылауды қамтамасыз етуді жорамалдайды.</p> <p>Ақпараттық жүйелердің және техникалық құралдардың жұмыс істеуін ішкі бақылау олардың қорғалғандығын, үзіліссіз және үздіксіз жұмысын қамтамасыз ету мақсатында жүргізілетін ақпараттық-технологиялық жүйелерді бақылауды көздейді.</p> <p>Ішкі бақылау позициясынан банктің барлық операцияларын және мәмілелерін міндетті есепке алу қамтамасыз етіледі.</p> <p>Банктің қаржылық ақпаратының</p>		
--	--	--	---	--	--

			<p>уақтылылығын, дәйектілігін және жеткіліктілігін қамтамасыз етуді бақылау мыналарды тексеруді талап етеді (бірақ мұнымен шектелмейді):</p> <ul style="list-style-type: none"> банктегі бухгалтерлік есеп жүйесінің ХКЕС сәйкес келу мәніне; банкте бухгалтерлік жазбаларды жүргізу бойынша ішкі құжаттың болуы; күн сайынғы негізде бухгалтерлік жазбаларды жүзеге асыру және банктің әрбір операциясын көрсету; банктің күн сайынғы қаржылық жағдайын көрсететін есептілікті құруды қамтамасыз ету; жеке шоттар жөніндегі мәліметтердің банктің бас кітабының деректерімен сәйкес келуі; санкция беру немесе операцияларды қаржылық есептілікте көрсету барысына тартылмаған қызметкерлердің бухгалтерлік жазбаларын тұрақты тексеруді жүзеге асыру; банктің барлық операцияларын бастапқы құжаттармен растаудың және операцияны жүргізудегі кез келген өзгерістерді тиісті жазбалармен растаудың болуы. <p>4) банктің ішкі бақылау жүйесіне мониторинг жүргізуді тұрақты негізде:</p> <ul style="list-style-type: none"> банктің басқармасы/УАО және құрылымдық бөлімшелердің қызметкерлері; ішкі аудиттің бөлімшесі жүзеге асырады; <p>Қорғау желісінің барлық деңгейлерінде анықталған ішкі бақылаудың кемшіліктері</p>		
--	--	--	--	--	--

				құрылымдық бөлімшелердің басшыларына уақытылы жеткізілуі және жедел жойылуы тиіс. Ішкі бақылаудың маңызды кемшіліктері туралы банктің басқармасына (УАО-ға) және банктің директорлар кеңесіне хабарлау қажет.			
14.1.4	Банк: <p>ертүрлі алушыларға ұсынылатын ішкі бақылау бойынша есептіліктің критерийін, құрамын және жиілігін; ақпаратты дайындауға және оны тиісті алушыларға жеткізуге жауапты адамдарды/бөлімшелерді анықтайтын тәртіпті белгілеумен шектелмейтін басқарушылық ақпарат жүйесінің болуын қамтамасыз етеді.</p> <p>Банк басқарушылық есептіліктің нысанын әзірлейді, олар мынадай ақпаратты қамтиды, бірақ мұнымен шектелмейді: ішкі бақылауды жүзеге асыру барысында анықталған бұзушылықтар мен кемшіліктер туралы, сондай-ақ қабылданған шешімдердің нәтижелері және оларды жою жөніндегі шаралар туралы; ішкі бақылау жүйесінің тиімділігін бағалау, оның ішінде ішкі аудит бөлімшесі жүзеге асырған негіжелер туралы.</p>	Банктің директорлар кеңесі, УАО, банктің басқармасы	Банк ішкі құжатты әзірлейді.	Банктің ішкі құжаты	-		
14.1.4.1	Банк басқарушылық есептіліктің нысанын әзірлейді, олар мынадай ақпаратты қамтиды, бірақ мұнымен шектелмейді: ішкі бақылауды жүзеге асыру барысында анықталған бұзушылықтар мен кемшіліктер туралы, сондай-ақ қабылданған шешімдердің нәтижелері және оларды жою жөніндегі шаралар туралы; ішкі бақылау жүйесінің тиімділігін бағалау, оның ішінде ішкі аудит бөлімшесі жүзеге асырған негіжелер туралы.	Банктің директорлар кеңесі, УАО, банктің басқармасы	Банк ақпаратты тиісті алушыларға ішкі құжаттарға сәйкес жеткізеді. Банк ішкі құжатты әзірлеу ақпаратты банктің директорлар кеңесіне, УАО-ға және банктің басқармасына толық көлемде осы тармақтың талаптарына сәйкес ұсынылуын анықтайды.	Банктің директорлар кеңесі, УАО, банктің басқармасы	тоқсанына 1 реттен кем емес		

15. Ішкі аудит жүйесі					
15.1	<p>Банк банк операцияларының стратегиясына, ұйымдастырушылық құрылымына, көлеміне, сипатына және күрделілік деңгейіне сәйкес келетін ішкі аудит жүйесінің болуын қамтамасыз етеді.</p> <p>Ішкі аудит жүйесі мынадай элементтерді қамтиды, бірақ мұнымен шектелмейді:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ішкі аудит саясатын; 2) ішкі аудит бөлімшесін; 3) ішкі аудитті жүзеге асыру рәсімдерін; 4) басқарушылық ақпарат жүйесін; 5) банктің директорлар кеңесінің ішкі аудиттің тиімділігін, оның ішінде сырттан аудит тарту жолымен бағалауын. 	Банктің директорлар кеңесі, УАО	<p>Ішкі аудит жүйесін ұйымдастыру кезінде банк операцияларының стратегиясын, ұйымдастырушылық құрылымын, көлемін, сипатын және күрделілік деңгейін ескереді.</p> <p>Тиімді ішкі аудит банктің директорлар кеңесіне және банктің басқармасына жалпы банкті және оның беделін қорғауды қамтамасыз етуге бағытталған ішкі бақылау жүйесінің, тәуекелдерді басқару жүйесінің жұмыс істеуінің сапасы мен тиімділігіне қатысты тәуелсіз, қисынды кепілдік береді.</p>	-	
15.2	<p>Банк ішкі аудит саясатын әзірлейді, олар мыналардан тұрады, бірақ мұнымен шектелмейді:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ішкі аудиттің мақсаттары мен міндеттері; 2) ішкі аудит қызметін жүзеге асырушы қызметкерлердің кәсіби сапасына, олардың өкілеттігі мен жауапкершілігіне қойылатын талаптар; 3) аудиторлық тексерулерді жүргізу үшін операцияларды, просеяларды, транзакцияларды және т.б. іріктеудің анықтамасына қойылатын талаптар; 4) ішкі аудитті жүзеге асырудың, оның ішінде бағалау критерийлерін көрсетумен ішкі бақылау, тәуекелдерді 	Банктің директорлар кеңесі, УАО	<p>Банк ішкі аудит саясатын әзірлеу кезінде мынадай факторды ескереді, бірақ мұнымен шектелмейді:</p> <p>банк стратегиясын және банк қызметінің түрлерін;</p> <p>банк қызметінің көлемін, сипатын және күрделілігін;</p> <p>банктің ұйымдастырушылық құрылымын;</p> <p>банк қызметіне тән тәуекелдердің деңгейі мен түрлерін.</p> <p>Банк ішкі аудит саясатын әзірлеу кезінде ішкі аудитті ұйымдастырудың негізгі принциптерін басшылыққа алады.</p> <p>Ішкі аудитті ұйымдастырудың негізгі принциптері:</p>	Банктің ішкі құжаттары	-

	<p>басқару және корпоративті басқару жүйелерінің тиімділігін бағалау әдістемесін қоса тәуекелге бағытталған тәсілге негізделген тәртіп және рсімдер;</p> <p>5) банктің құрылымдық бөлімшелерімен және еншілес ұйымдарымен өзара іс-әрекетінің және ақпаратпен алмасуының тәртібі.</p>		<p>1. Тәуелсіздік және әділдік.</p> <p>Банктің ішкі аудиті банктің ағымдағы қызметінен тәуелсіз болып табылады.</p> <p>Ішкі аудиторлар өз жұмысында тәуелсіз, алаламайды, қасана емес және мүдделер қақтығысына жол бермейді.</p> <p>Алаламауды қамтамасыз ету үшін ішкі аудиторлар саулауға және ішкі бақылау және тәуекелдерді басқару шараларын жүзеге асыруға тартылмауы тиіс.</p> <p>Ішкі аудиторлар қызметке және олар соңғы он екі ай ішінде осы банкте және оның еншілес ұйымдарында жүзеге асырған функцияларға аудит жүргізуге қатыспайды.</p> <p>Ішкі аудит қызметкерлеріне сыйақы беру банктің қаржылық көрсеткіштеріне байланысты болмауы тиіс. Ішкі аудит бөлімшесінің басшысына сыйақы беру саясатқа сәйкес анықталады. Ішкі аудит бөлімшесінің басшысына немесе қызметкерлеріне жұмысы үшін сыйақы беру аудит мәндерін тәуелсіз бағалау үшін мүдделер қақтығысын туғызбауы және зиянын тигізбеуі тиіс.</p> <p>2. Кәсібилік және құзыреттілік</p> <p>Банктің ішкі аудит бөлімшесі қызметкерлерінің кәсіби құзыреттілігі банктің тиімді ішкі аудитінің негізі болып табылады.</p> <p>Ішкі аудит бөлімшесінің қызметкерлері банк қызметі және ішкі аудит әдістері туралы жеткілікті білімдерге ие болуы, қажетті және жеткілікті ақпаратты жинау, өздерінің лауазымдық міндеттерін орындау үшін оны талдау мен бағалау</p>		
--	---	--	---	--	--

			<p>дағдыларына ие болуы тиіс.</p> <p>3. Кәсіби этика</p> <p>Ішкі аудиторлар өз қызметтерінде этика кодексін және Қазақстан Республикасының заңнама талаптарын сақтайды, ішкі аудиттің халықаралық стандарттарын басшылыққа алады.</p>		
15.3	<p>Банк ішкі аудит бөлімшесін құрады, ол мынадай функцияларды жүзеге асырады, бірақ мұнымен шектелмейді:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ішкі бақылау жүйесінің барабарлығын және тиімділігін бағалау; 2) банктің тәуекелдерін басқару жүйелерінің тиімділігін бағалау (кредит тәуекелі, өтімділік тәуекелі, нарық тәуекелі, операциялық тәуекелдер, комплаенс-тәуекел, ақпараттық технологиялар, ақпараттық қауіпсіздік тәуекелдері, және басқа тәуекелдер); 3) банк саясатының және рәсімдерінің тиімділігін бағалау; 4) бухгалтерлік есеп жүйесінің және ақпараттардың және олардың негізінде құрылған қаржылық және реттеуіш есептіліктердің сенімділігін бағалау. 	<p>Банктің директорлар кеңесі, УАО</p>	<p>Банк ішкі аудит бөлімшесін құру кезінде мынадай факторларды ескереді, бірақ мұнымен шектелмейді:</p> <ul style="list-style-type: none"> банк стратегиясын және банк қызметінің түрлерін; банк қызметінің көлемін, сипатын және күрделілігін; банктің ұйымдастырушылық құрылымын; банк қызметіне тән тәуекелдердің деңгейі мен түрлерін. <p>Ішкі аудит бөлімшесі банктің, сондай-ақ оның еншілес ұйымдарының ішкі аудит функциясын жүзеге асыруға және ішкі және сыртқы аудит мәселелері бойынша қызметін үйлестіруге жауапты болып табылады.</p> <p>Банктің ішкі аудит бөлімшесі банктің ішкі аудиті бөлімшесінің банктің еншілес ұйымдарының ішкі аудит бөлімшелерімен өзара іс-әрекетінің тәртібін әзірлейді.</p> <p>Ішкі аудит бөлімшесінің басшысы және қызметкерлері:</p> <ul style="list-style-type: none"> жиісті жоғары білімінің болуы, оған талапты банк белгілейді; банк қызметін реттейтін Қазақстан Республикасының заңнама білімдеріне ие болуы; кәсіби біліктілікке ие болуы; 	Банктің ішкі құжаттары	-

			<p>қаржылық қызметтерді көрсету және (немесе) реттеу саласында кемінде бір жыл жұмыс өтлінің (тәжірибесінің) болуы тиіс.</p> <p>Ішкі аудит бөлімшесінің тәуелсіздігі мынадай факторлармен қамтамасыз етіледі:</p> <ul style="list-style-type: none"> ішкі аудит бөлімшесі банктің дербес құрылымдық бөлімшесі мәртебесіне ие (банктің ішкі құжаты ішкі аудит бөлімшесінің өкілеттігі мен міндеттерін, оның қорғаудың екінші желісінде басқылау функциясын жүзеге асырушы банктің басқа бөлімшелерімен, банктің басқармасымен, УАО-мен өзара іс-әрекетінің тәртібін, ішкі аудит бөлімшесі басшысының есеп берушілігін анықтайды); банктің директорлар кеңесі тағайындаған басшы ішкі аудит бөлімшесін басқарады және банктің директорлар кеңесіне есеп береді; ішкі аудит бөлімшесінің қызметкерлері банктің өзге құрылымдық бөлімшелерінде (еншілес ұйымдарында) қосымша жұмыс істеу қызметін атқара алмайды; ішкі аудит бөлімшесінің басшысы және қызметкерлері банктің басқа бөлімшелеріне (еншілес ұйымдарына) бір мезгілде басшылық ете алмайды (жетекшілік ете алмайды), сондай-ақ УАО-ның және банктің басқа органдарының мүшелері бола алмайды; ішкі аудит бөлімшесінің қызметкерлері өз құзреті шегінде банктің құрылымдық бөлімшелерінен, еншілес ұйымдарынан кез келген ақпаратты талап етуге құқылы және 		
--	--	--	--	--	--

	<p>Банктің және оның еншілес ұйымдарының кез келген қызметкерлерін ішкі аудит функцияларын орындауға көмек көрсету үшін тартуға құжылы.</p> <p>Ішкі аудит бөлімшесінің басшысы ішкі аудит бөлімшесінің қызметіне жауапкершілік атқарады.</p>		<p>Банктің және оның еншілес ұйымдарының кез келген қызметкерлерін ішкі аудит функцияларын орындауға көмек көрсету үшін тартуға құжылы.</p> <p>Ішкі аудит бөлімшесінің басшысы ішкі аудит бөлімшесінің қызметіне жауапкершілік атқарады.</p>	
15.4	<p>Банк ішкі аудиттің жылдық жоспарын әзірлейді, ол мыналардан тұрады, бірақ мұнымен шектелмейді: аудиттің мақсаты және ауқымы; ұйымдастырушылық және функционалдық бөлімшелерді, процесстерді, аудитке жататын банк қызметкерлерін анықтауды қоса аудитке жататын бағыттар; аудиті жүргізу мерзімдері; қажетті кадр және өзге ресурстар.</p>	Банктің директорлар кеңесі, УАО	<p>Ішкі аудит бөлімшесінің басшысы ішкі аудиттің жылдық жоспарының жобасын дайындайды.</p> <p>Ішкі аудиттің жылдық жоспары ішкі аудиттің қызметін реттейтін банктің ішкі құжаттарына сәйкес тәуекелге бағытталған тәсіл негізінде әзірленеді және оған ішкі аудит бойынша жоспарланып отырған жұмыс кестесі қосылады.</p>	Банктің ішкі құжаты
15.5	<p>Банк әрбір аудиторлық тапсырмаға арналған ішкі аудиттің бағдарламасын әзірлейді және мыналардан тұрады, бірақ мұнымен шектелмейді: мақсаттар мен міндеттер; аудит объектілері; ақпарат көздері; аудиторлық тапсырманы орындау мерзімдері; қажетті ресурстар, оның ішінде аудиторлар құрамы; аудиторлық іс-шаралар тізбесі және аудиторлық тапсырманы іске асыру аясында қарауды талап ететін мәселелер.</p>	Ішкі аудит бөлімшесі	<p>Ішкі аудиттің жылдық жоспарын іске асыру үшін ішкі аудиттің бағдарламасы әзірленеді.</p> <p>Ішкі аудиттің бағдарламасы ішкі аудит бөлімшесімен әзірленеді және ішкі аудит бөлімшесінің басшысымен бекітіледі.</p>	Банктің ішкі құжаты

15.6	Банк тәуекелдерді басқару жүйелерінің ішкі аудитін жүзеге асырады.	Ішкі аудит бөлімшесі	<p>Ішкі аудит шеңберінде:</p> <p>құрылымдық бөлімшелердің міндеттерін қоса тәуекелдерді басқару барысын ұйымдастыруды (кредит тәуекелі, өтімділік тәуекелі, нарық тәуекелі, операциялық тәуекелдер, комплаенс-тәуекел, ақпараттық технологиялар, ақпараттық қауіпсіздік тәуекелдері);</p> <p>банктің өзіне тән барлық тәуекелдеріне қатысты ден қоюды және есептілікті анықтау, өлшеу, бағалау, бақылау рәсімдерін;</p> <p>дәйектілікті, толықтықты және уақытылықты қоса тәуекелдерді басқару мәселелері бойынша басқару ақпаратын, осыдай үлгілерде</p> <p>пайдаланылатын деректер көздерінің келісушілігін, уақтылығын, тәуелсіздігін және сенімділігін тексеруді қоса тәуекелдерді бағалау үлгілерін;</p> <p>осыдай үлгілерде пайдаланылатын деректер көздерінің келісушілігін, уақтылығын, тәуелсіздігін және сенімділігін тексеруді қоса баға белгілеу үлгілерін;</p> <p>банктің тәуекелге ұшырағыштығын және белгіленген ең төменгі меншікті капитал жеткіліктігі коэффициенттерін ескере отырып, банктің капиталдың барабарлығын бағалау жөніндегі рәсімдерін;</p> <p>стресс-тестілеу рәсімдерін;</p> <p>трейдингтегі бұзушылықтарды болдырмау және анықтау үшін бақылау рәсімдерін;</p> <p>банктің тәуекел-профиліне, сырқы</p>	Банктің ішкі құжаты	-
------	--	----------------------	--	---------------------	---

			<p>ортасына және ең төменгі реттеуіш талаптарға сәйкес келу мәніне өтімділік, валюта және пайыздық мөлшерлеме бойынша банк позицияларын өлшеу және мониторинг жүргізу жөніндегі банктің рәсімдерін;</p> <p>банк транзакцияларының саясаттарға, рәсімдерге және осы транзакцияларға қатысты ішкі бақылау шараларының тиімділігін бағалауға сәйкес келу мәніне банк транзакцияларын тестілеуді тексеруді қоса тәуекелдерді басқару жүйесінің тиімділігі тексеріледі.</p>		
15.7	<p>Банк бухгалтерлік есепті жүргізу, жасау және қаржылық және реттеушілік есептіліктің тұтастығын қамтамасыз ету тәртібінің ішкі аудитін жүзеге асырады.</p>	Ішкі аудит бөлімшесі	<p>Ішкі аудит шеңберінде басшылық пен уәкілетті орган үшін уақтылы, толық, дәйекті есептілікті қамтамасыз ету үшін бухгалтерлік есеп тәртібінің және процесстерінің, оның ішінде банктің құрылымдық бөлімшелері арасындағы өзара іс-әрекет процесстерінің тиімділігі тексеріледі.</p>	Банктің ішкі құжаты	-
15.8	<p>Банк комплаенс-тәуекелдерді басқару жүйесінің ішкі аудитін жүзеге асырады.</p>	Ішкі аудит бөлімшесі	<p>Ішкі аудит шеңберінде: комплаенс-тәуекелдерді басқару жүйесін ұйымдастыруды; комплаенс-тәуекелдерге қатысты анықтау, өлшеу, бағалау, бақылау, ден қою және есептілік процесстерінің және рәсімдерінің тиімділігін; дәйектілігін, толықтығын және уақтылылығын қоса комплаенс-тәуекелдерді басқару мәселелері бойынша басқарушылық ақпаратты тексеруді қоса комплаенс-тәуекелдерді басқару жүйесінің тиімділігі тексеріледі. Ішкі аудит шеңберінде жыл сайынғы</p>	Банктің ішкі құжаты	-

		негізде:	<p>заңсыз жолмен алынған кірістерді заңдастыру (жылыстату) және терроризмді қаржыландыру тәуекелдерін басқару процесстерін және рәсімдерін ұйымдастыруды;</p> <p>заңсыз жолмен алынған кірістерді заңдастыру (жылыстату) және терроризмді қаржыландыру тәуекелдеріне қапысты анықтау, өлшеу, бағалау, бақылау, ден қою және есептілік процесстерінің және рәсімдерінің тиімділігін;</p> <p>банктің ішкі құжаттарының талаптарын және заңсыз жолмен алынған кірістерді заңдастыруға (жылыстауға) және терроризмді қаржыландыруға қарсы іс-қимыл саласындағы Қазақстан Республикасының заңнамасын сақтау бойынша бақылау рәсімдерінің тиімділігін; дәйектілігін, толықтығын және уақтылылығын қоса заңсыз жолмен алынған кірістерді заңдастыру (жылыстау) және терроризмді қаржыландыру тәуекелдерін басқару мәселелері бойынша басқарушылық ақпаратты қоса заңсыз жолмен алынған кірістерді заңдастыру (жылыстату) және терроризмді қаржыландыру тәуекелдерін басқару процесстерінің және рәсімдерінің тиімділігі тексеріледі.</p>					-
15.9	Банк ішкі бақылау жүйесінің ішкі аудитін жүзеге асырады.	Ішкі аудит бөлімшесі	Ішкі аудит шеңберінде: ішкі бақылау жүйесін ұйымдастыруды; ішкі бақылау процесстерін және рәсімдерін; дәйектілігін, толықтығын және уақтылылығын қоса ішкі бақылау	Банктің ішкі құжаты				

15.10	Банк ішкі аудиттің нәтижелері туралы есепті қалыптастырады.	Банктің директорлар кеңесі, УАО, ішкі аудит бөлімшесі	бойынша басқарушылық ақпаратты тексеруді қоса ішкі бақылау жүйесінің тиімділігі тексеріледі.	Аудиторлық тексерулердің нәтижелері бойынша ішкі аудиттің нәтижелері туралы есеп құрылады, ол мыналарды қамтиды, бірақ мұнымен шектелмейді: аудиторлық тексеруді жүргізудің мақсатын, көлемін, мерзімдерін қоса жалпы ақпаратты, тексеруші топтың құрамы туралы мәліметті; бұзушылық пен кемшілікті туындатқан себептерді және олардың банк қызметіне әсерін көрсетумен тексеру барысында анықталған бұзушылықтардың және кемшіліктердің тізбесін; анықталған бұзушылықтар мен кемшіліктерді жою бойынша ұсынымды; аудиторлық есеп жіберілетін адамдар тізбесін. Ішкі аудиттің нәтижелері туралы есеп тексерілген бөлімшеге жіберіледі және ішкі құжатта белгіленген тәртіпте және мерзімде келісіледі. Келіспеушіліктер туралы ақпарат болған кезде ішкі аудиттің нәтижелері туралы есеп қосымшасымен банктің басқармасына жіберіледі. Банктің басқармасы ішкі аудиттің нәтижелері туралы есеппен танысқаннан кейін ішкі аудиттің нәтижелері туралы есеп/қысқаша есеп банктің директорлар кеңесіне жіберіледі.	Банктің ішкі құжаты	-
-------	---	---	--	--	---------------------	---

15.11	Банк аудиторлық тексеру нәтижесінде анықталған бұзушылықтар мен кемшіліктерді жою жөніндегі іс-шаралардың жоспарын іске асыруға мониторинг жүргізеді.	Ішкі аудит бөлімшесі	Ішкі аудиттің ұсынымдарын орындауға мониторинг жүргізуді жүзеге асыру мақсатында ішкі аудит бөлімшесі: ішкі аудиттің нәтижелері бойынша анықталған бұзушылықтарды және кемшіліктерді жою бойынша іс-шаралар жоспарының іске асырылуын бақылауды жүзеге асырады; ішкі аудиттің нәтижелері бойынша анықталған бұзушылықтарды және кемшіліктерді жою бойынша іс-шаралар жоспарының іске асырылуын бақылаудың нәтижелері туралы ақпаратты банктің директорлар кеңесіне және банктің басқармасына жеткізуді қамтамасыз етеді.	Банктің ішкі құжаты	-
15.12	Банк: өртүрлі алушыларға ұсынылатын ішкі аудит бойынша есептіліктің критерийін, құрамын және жиілігін; ақпаратты дайындауға және оны тиісті алушыларға жеткізуге жауапты адамдарды/бөлімшелерді анықтайтын тәртіпті белгілеуді шектемейтін басқарушылық ақпарат жүйесінің болуын қамтамасыз етеді.	Банктің директорлар кеңесі, УАО, ішкі аудит бөлімшесі	Банк ішкі құжатты әзірлейді.	Банктің ішкі құжаты	-
15.12.1	Банк: ішкі аудиттің жылдық жоспарын, оның ішінде: а) аудит объектілерінің өзіне тән тәуекелдерді басқарудың тиімділігін бағалауды;	Банктің директорлар кеңесі, УАО, ішкі аудит бөлімшесі	Банк ақпаратты тиісті алушыларға банктің ішкі құжаттарына сәйкес жеткізеді.	Банктің директорлар кеңесіне, УАО-ға ақпарат	тоқсанына 1 реттен кем емес

	<p>б) бухгалтерлік есепті жүргізуге, қаржылық және реттеуіш есептілікті жасауға байланысты маңызды мәселелерді;</p> <p>в) ішкі аудитті жүзеге асыру процессінде анықталған бұзушылықтар мен кемшіліктерді;</p> <p>г) ішкі аудит барысында туындаған кедергілер туралы ақпаратты;</p> <p>д) банк басқармасы қабылдаған шешімдердің немесе бұзушылықтарды және кемшіліктерді жою бойынша шаралардың нәтижелері және/немесе банк басқармасымен келіспеушіліктер туралы ақпаратты орындау туралы; ішкі аудит бөлімшесінің қызметкерлерін оқыту қорытындылары туралы ақпараттан тұратын басқарушылық есептілік нысанын әзірлейді. Бірақ мұнымен шектелмейді; ішкі аудит жүйесі тиімділігінің өзін-өзі бағалауы туралы;</p>	<p>Банктің директорлар кеңесі, УАО, ішкі аудит бөлімшесі</p> <p>Банктің директорлар кеңесі, УАО, ішкі аудит бөлімшесі</p>	<p>Банк ақпаратты тиісті алушыларға банктің ішкі құжаттарына сәйкес жеткізеді.</p> <p>Банк ақпаратты тиісті алушыларға банктің ішкі құжаттарына сәйкес жеткізеді.</p>	<p>Банктің директорлар кеңесіне, УАО-ға ақпарат</p> <p>Банктің директорлар кеңесіне, УАО-ға ақпарат</p>	<p>жылына бір реттен кем емес</p> <p>бес жылда бір реттен кем емес</p>
--	---	---	---	---	--

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ
ҰЛТТЫҚ БАНКІ БАСҚАРМАСЫНЫҢ ҚАУЛЫСЫ**

Алматы

2014 жылғы 18 наурыз

№ 53

*Мемлекеттік бағалы қағаздарға ұлттық сәйкестендіру нөмірлерін
беру қағидаларын бекіту туралы*

«Бағалы қағаздар рыногы туралы» 2003 жылғы 2 шілдедегі Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің Басқармасы **ҚАУЛЫ ЕТЕДІ:**

1. Қоса беріліп отырған Мемлекеттік бағалы қағаздарға ұлттық сәйкестендіру нөмірлерін беру қағидалары бекітілсін.

2. Қазақстан Республикасы Қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын реттеу мен қадағалау агенттігі Басқармасының «Мемлекеттік бағалы қағаздарға ұлттық сәйкестендіру нөмірлерін беру ережесін бекіту туралы» 2008 жылғы 29 қазандағы № 158 қаулысының (Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерін мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 5393 тіркелген) күші жойылды деп танылсын.

3. Осы қаулы алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі.

Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 05.06.2014 жылы 3327 нөмірімен тіркелген

*Мемлекеттік бағалы қағаздарға ұлттық сәйкестендіру
нөмірлерін беру қағидалары*

1. Осы Мемлекеттік бағалы қағаздарға ұлттық сәйкестендіру нөмірлерін беру қағидалары (бұдан әрі - Қағидалар) қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын реттеу, бақылау мен қадағалау жөніндегі уәкілетті органның (бұдан әрі - уәкілетті орган) Қазақстан Республикасының Қаржы министрлігі, Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі және республикалық маңызы бар қаланың, астананың жергілікті атқарушы органдары шығаратын мемлекеттік бағалы қағаздарға ұлттық сәйкестендіру нөмірлерін беру және мемлекеттік бағалы қағаздарға берілген ұлттық сәйкестендіру нөмірлерін есепке алу тәртібін айқындайды.

2. Қағидаларда мынадай ұғымдар пайдаланылады:

1) жауапты қызметкер - уәкілетті органның ұлттық сәйкестендіру нөмірін (ұлттық сәйкестендіру нөмірлерін) беруге жауапты қызметкері;

2) ұлттық сәйкестендіру нөмірі (бұдан әрі - ҰСН) – уәкілетті орган эмиссиялық бағалы қағаздарға оларды сәйкестендіру және есепке алуды жүйелеу мақсатында беретін әріпті-цифрлық код;

3) эмитент - Қазақстан Республикасының Қаржы министрлігі, Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі және республикалық маңызы бар қаланың, астананың жергілікті атқарушы органы.

3. Уәкілетті орган эмитент Қазақстан Республикасының азаматтық заңнамасына сәйкес шығарған мемлекеттік бағалы қағаздарға ҰСН береді.

4. Қазақстан Республикасының Қаржы министрлігі және Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі шығарған мемлекеттік бағалы қағаздарға ҰСН беруді уәкілетті орган шығарылым туралы мынадай мәліметтер бар ҰСН беру туралы электрондық сұраныс негізінде жүргізеді:

1) мемлекеттік бағалы қағаздардың түрі - олардың толық атауы (қысқаша атауы, аббревиатурасы);

2) шығарылым валютасы;

3) айналыс мерзімі;

4) эмитент пайдаланатын нөмірлеуге сәйкес мемлекеттік бағалы қағаздар шығарылымының реттік нөмірі;

5) болжанған орналастыру күні;

6) орналастыру көлемі;

7) өтеу күні.

5. Жергілікті атқарушы органдар шығарған мемлекеттік бағалы қағаздарға ҰСН беруді уәкілетті орган эмитенттің еркін нысанда жасалған және осы шығарылым туралы Қағидалардың 4-тармағының 1), 2), 3), 4), 5), 6), 7) тармақшаларында көрсетілген мәліметтер бар жазбаша сұранысы негізінде жүргізеді.

6. Эмитент болжап отырған біреуден астам шығарылымға, оның ішінде белгілі бір уақыт кезеңінен бұрын Қағидалардың 4 және 5-тармақтарына сәйкес мемлекеттік бағалы қағаздарға ҰСН беруге бір сұраныс жасауға рұқсат беріледі.

7. Жауапты қызметкер эмитенттің сұранысын алғаннан кейін оның мына бөліктерде жасалуының дұрыстығын тексереді:

1) Қағидалардың 4-тармағына сәйкес сұраныста көрсетілуге тиісті мәліметтердің толықтығын;

2) мемлекеттік бағалы қағаздардың тиісті шығарылымын көздейтін Қазақстан Республикасы Үкіметінің немесе Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің нормативтік құқықтық актілеріне сәйкес мемлекеттік бағалы қағаздар түріне белгілеу көрсетудің дұрыстығын;

3) мемлекеттік бағалы қағаздардың болжанған шығарылымының реттік нөмірінің мемлекеттік бағалы қағаздардың осы түрінің алдыңғы шығарылымдары туралы уәкілетті органда бар ақпаратқа сәйкес келуін.

8. Эмитенттің сұранысында көрсетілген мәліметтер Қағидалардың 4, 7-тармақтарының талаптарына сәйкес келген кезде уәкілетті орган ҰСН береді және сұранысқа электрондық не жазбаша жауап жібереді, онда мыналар болады:

эмитент пайдаланатын нөмірлеуге сәйкес мемлекеттік бағалы қағаздар шығарылымының реттік нөмірі;

ҰСН (егер ол берілсе);

бас тарту себебі (егер ҰСН беруден бас тартылса).

9. Уәкілетті орган эмитенттің ҰСН беруге сұранысын оны алған күннен бастап екі жұмыс күні ішінде

қарайды (осы тармақтың екінші бөлігінде белгіленген жағдайды қоспағанда).

Егер эмитент мемлекеттік бағалы қағаздарға алты және одан астам болжанған шығарылымдарына ҰСН беруге сұраныс жасалса, уәкілетті орган эмитенттің сұранысын алған күннен бастап үш жұмыс күні ішінде ҰСН береді.

Уәкілетті орган мемлекеттік бағалы қағаздарға ҰСН беруді Қағидалардың 1-қосымшасында көзделген мемлекеттік бағалы қағаздарға ҰСН беру үлгісінде жүзеге асырады.

Мемлекеттік бағалы қағаздардың ҰСН құру Қағидалардың 2-қосымшасына сәйкес жүзеге асырылады.

Мемлекеттік бағалы қағаздардың ҰСН төртінші позициясын толған кезде мемлекеттік бағалы қағаздардың жекелеген түрлерінің кодтары пайдаланылады.

Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес Қазақстан Республикасының Қаржы министрлігі шығарған мемлекеттік бағалы қағаздардың кодтары Қағидалардың 3-қосымшасындағы 1-кестеде берілген.

Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі шығарған мемлекеттік бағалы қағаздардың кодтары Қағидалардың 3-қосымшасындағы 2-кестеде берілген.

Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес Қазақстан Республикасының жергілікті атқарушы органдары шығарған мемлекеттік бағалы қағаздардың кодтары Қағидалардың 3-қосымшасындағы 3-кестеде берілген.

ҰСН құру кезінде әріптік символдарды санмен ауыстыру Қағидалардың 4-қосымшасындағы кестеге сәйкес жүзеге асырылады.

10. Мемлекеттік бағалы қағаздарға берілген ҰСН-нің есебін жүргізу мыналарды:

1) эмитенттердің мемлекеттік бағалы қағаздарына берілген ҰСН тіркеудің электрондық деректер базасы түріндегі электрондық журналын (бұдан әрі - электрондық журнал);

2) республикалық маңызы бар қаланың, астананың жергілікті атқарушы органдарының мемлекеттік бағалы қағаздарына ҰСН беру мәселелері бойынша хат-хабар алмасу файлдарын (бұдан әрі – хат-хабар алмасу файлдары) жүргізу жолымен жүзеге асырылады.

11. Электрондық журналға мынадай мәліметтер енгізіледі:

1) ҰСН беру туралы өтінімді тіркеу күні;

2) ҰСН берілген мемлекеттік бағалы қағаздар эмитентінің атауы;

3) ҰСН беруге сұрату нөмірі;

4) ҰСН беруге сұрату күні;

5) ҰСН берілген мемлекеттік бағалы қағаздар шығарылымының реттік нөмірін эмитент қолданатын нөмірлеуге сәйкес сандық белгілеуі;

6) ҰСН берілген мемлекеттік бағалы қағаздардың түрі;

7) берілген ҰСН;

8) жауапты қызметкердің тегі, аты, бар болса әкесінің аты.

12. ҰСН иелену күні электрондық журналға енгізілетін берілген мемлекеттік бағалы қағаздардың ҰСН туралы ақпарат.

13. Жергілікті атқарушы органдардың мемлекеттік бағалы қағаздарына ҰСН беру бойынша құжаттар хат-хабар алмасу файлдарына хронологиялық тәртіппен тігіледі. Хат-хабар алмасу файлдарына енгізілген құжаттардың барлық парақтары төменгі оң жақ бұрышында нөмірленеді. Хат-хабар алмасу файлдары аяқталғаннан кейін онда бар құжаттардың тізімдемесі енгізіледі.

*Мемлекеттік бағалы қағаздарға
ұлттық сәйкестендіру нөмірін
беру үлгісі*

Берілді (үлгінің шарттары):

Қазақстан Республикасының Қаржы министрлігі алты ай айналыс мерзімімен мемлекеттік қысқа мерзімді қазыналық міндеттемелерін (бұдан әрі - МЕККАМ) айналысқа шығарады; шығарылымның реттік нөмірі – 123.

1-қадам:

ҰСН позициясы нөмірлері	Символдар	Түсініктемелер
1-2	KZ	Эмитент елінің таңбалануы (1-тармақша) Қағидалардың 2-қосымшасының 2-тармағы)
3	K	Мемлекеттік бағалы қағаздар эмитентінің таңбалануы: Қазақстан Республикасының Қаржы министрлігіне мемлекеттік бағалы қағаздар эмитенті ретінде «K» символы сәйкес келеді (Қағидалардың 2-қосымшасының 3-тармағы)
4	1	Мемлекеттік бағалы қағаздар кодының таңбалануы: МЕККАМ-ға «1» символы сәйкес келеді (Қағидалардың 2-қосымшасының 4-тармағы және 3-қосымшасының 1-кестесі)
5	K	Шығарылым валютасын таңбалау: МЕККАМ номиналдық құны «K» символы сәйкес келетін қазақстандық теңгеде көрсетіледі (Қағидалардың 2-қосымшасының 6-тармағы)
6	M	Мемлекеттік бағалы қағаздардың айналыс мерзімін өлшеу бірліктерін таңбалау: МЕККАМ айналыс мерзімі «M» символы сәйкес келетін айлармен өлшенеді (Қағидалардың 2-қосымшасының 7-тармағы)
7-8	06	Мемлекеттік бағалы қағаздардың айналыс мерзімі айлармен таңбаланады: осы шығарылымдағы МЕККАМ-ның айналыс мерзімі 10 айдан кемді құрайтындықтан, ҰСН жетінші позициясында «0» (нөл) символы көрсетіледі (Қағидалардың 2-қосымшасының 8-тармағы)
9-11	123	Мемлекеттік бағалы қағаздар шығарылымын реттік нөмірін таңбалау (Қағидалардың 2-қосымшасының 9-тармағы)

Нәтижесінде осы эмиссияның МЕККАМ ұлттық сәйкестендіру нөмірі (ҰСН он екінші позициясындағы бақылаусыз цифрлар) былайша көрініс табады:

K	Z	K	1	K	M	0	6	1	2	3
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

2-қадам:

Қағидалардың 4-қосымшасындағы кестеге сәйкес әріптік символдарды күндермен ауыстыру:

1	9	3	3	1	9	1	1	9	2	1	0	6	1	2	3
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

3-қадам:

Алынған күндік қатар цифрларын (оның оң жағынан бастап) коэффициентке көбейту: «2» - ҰСН реттік емес позициясында тұрған цифрлар үшін, немесе «1» - ҰСН реттік позициясында тұрған цифрлар үшін:

Күндік қатар (3-қадамның орындалу нәтижесі):

1	9	3	3	1	9	1	1	9	2	1	0	6	1	2	3
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

көбейту коэффициенттері:

1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

көбейту нәтижесі:

1	1	8	3	6	1	1	8	1	2	9	4	1	0	6	2	2	6
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

4-қадам:

3-қадамды орындау нәтижесінде алынған қатардың цифрларын қосу:

$1 + 1 + 8 + 3 + 6 + 1 + 1 + 8 + 1 + 2 + 9 + 4 + 1 + 0 + 6 + 2 + 2 + 6 = 62$
--

5-қадам:

4-қадамды орындау нәтижесінде алынған сома «0»-ге аяқталмайтындықтан, осы сомадан асып отырған және он есенің барынша төменгісі болып табылатын күн анықталады. 62 сомасы үшін осындай күн 70 болып табылады. Тиісінше, бақылау цифры 8-ге тең (70 - 62).

Осы эмиссияның мемлекеттік бағалы қағаздарының толық ұлттық сәйкестендіру нөмірі мынаған тең:

К	З	К	1	К	М	0	6	1	2	3	8
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

*Мемлекеттік бағалы қағаздардың ұлттық
сәйкестендіру нөмірін құру*

1. Қазақстан Республикасының мемлекеттік бағалы қағаздарының ҰСН құру үшін араб цифрлары және латын әліпбиінің жазба (бас) әріптері («I» және «O» әріптерінен басқа) пайдаланылады.

2. ҰСН-ға қандай да болмасын тыныс белгісімен бөлінбеген, қатарынан он екі символ (солдан оңға санаумен) кіреді және мына үш бөліктен тұрады:

1) ҰСН-ның бірінші және екінші позицияларында орналасқан символдар эмитент елінің екі әріпті кодын білдіреді (Қазақстан Республикасы үшін «KZ» коды пайдаланылады);

2) ҰСН-ның үшінші, төртінші, бесінші, алтыншы, жетінші, сегізінші тоғызыншы оныншы және он бірінші позицияларында орналасқан символдар осы қосымшаның 3, 4, 5, 6, 7, 8 және 9-тармақтарына сәйкес жасалған негізгі нөмірлер болып табылады;

3) ҰСН-ның он екінші позицияда орналасқан символ осы қосымшаның 10-тармағына сәйкес есептелетін бақылау цифры болып табылады.

3. ҰСН-ның үшінші позициясында орналасқан символ мемлекеттік бағалы қағаздардың эмитентін білдіреді:

1) «K» - Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігі;

2) «W» - Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі;

3) «A» - Алматы қаласының жергілікті атқарушы органы;

4) «Z» - Астана қаласының жергілікті атқарушы органы.

4. ҰСН-ның төртінші позициясында орналасқан символ мемлекеттік бағалы қағаздардың кодын білдіреді:

1) «1» символы - шығарылым талаптарында олардың номиналды құнын және олар бойынша сыйақыларды индекстеу көзделмейтін құжатсыздандырылған дисконттық және дисконттық-купондық бағалы қағаздар;

2) «2» символы - шығарылым талаптарында олардың номиналды құнын және олар бойынша сыйақыларды индекстеу көзделмейтін құжатсыздандырылған купондық бағалы қағаздар;

3) «3» символы - шығарылым талаптарында олардың номиналды құнын және олар бойынша қандай да болмасын көрсеткішке төленетін сыйақыларды ішінара немесе толық индекстеу көзделетін құжатсыздандырылған дисконттық және дисконттық-купондық бағалы қағаздар;

4) «4» символы - шығарылым талаптарында олардың номиналды құнын және олар бойынша қандай да болмасын көрсеткішке төленетін сыйақыларды ішінара немесе толық индекстеу көзделетін құжатсыздандырылған купондық бағалы қағаздар;

5) «5» символы - шығарылым талаптарында олардың номиналды құнын және олар бойынша сыйақыларды индекстеу көзделмейтін құжаттандырылған дисконттық және дисконттық-купондық бағалы қағаздар;

6) «6» символы - шығарылым талаптарында олардың номиналды құнын және олар бойынша сыйақыларды индекстеу көзделмейтін құжаттандырылған купондық бағалы қағаздар;

7) «7» символы - шығарылым талаптарында олардың номиналды құнын және олар бойынша қандай да болмасын көрсеткішке төленетін сыйақыларды ішінара немесе толық индекстеу көзделетін құжаттандырылған дисконттық және дисконттық-купондық бағалы қағаздар;

8) «8» символы - шығарылым талаптарында олардың номиналды құнын және олар бойынша қандай да болмасын көрсеткішке төленетін сыйақыларды ішінара немесе толық индекстеу көзделетін құжаттандырылған купондық бағалы қағаздар;

9) «9» символы - Қазақстан Республикасы азаматтарының салымдарына өтемақы төлеу мақсатында шығарылған құжатсыздандырылған купондық бағалы қағаздар;

10) «А» символы - орналастырылуы мен өтелуі номиналды құны бойынша жүзеге асырылатын құжатсыздандырылған купондық бағалы қағаздар, бұл ретте айналыс мерзімі ішінде индекстелген купон деп аталатын сыйақы төленеді;

11) «В» символы - орналастырылуы мен өтелуі номиналды құны бойынша жүзеге асырылатын құжатсыздандырылған купондық бағалы қағаздар, бұл ретте айналыс мерзімі ішінде индекстелген купон деп аталатын сыйақы төленеді;

12) «С» символы - орналастырылуы мен өтелуі номиналды құны бойынша жүзеге асырылатын құжатсыздандырылған купондық бағалы қағаздар, бұл ретте айналыс мерзімі ішінде индекстелген купон деп аталатын сыйақы төленеді;

13) «D» символы - орналастырылуы мен өтелуі номиналды құны бойынша жүзеге асырылатын құжатсыздандырылған купондық бағалы қағаздар, бұл ретте айналыс мерзімі ішінде орналастыру кезінде айқындалатын, купон деп аталатын сыйақы төленеді;

14) «E» символы - республикалық маңызы бар қаланың, астананың жергілікті атқарушы органдарының орта мерзімді бағалы қағаздары;

15) «F» символы - республикалық маңызы бар қаланың, астананың жергілікті атқарушы органдарының ұзақ мерзімді бағалы қағаздары;

16) «G» символы - республикалық маңызы бар қаланың, астананың жергілікті атқарушы органдарының орта мерзімді индекстелген бағалы қағаздары;

17) «H» символы - республикалық маңызы бар қаланың, астананың жергілікті атқарушы органдарының ұзақ мерзімді индекстелген бағалы қағаздары.

5. ҰСН төртінші позициясын толтыру кезінде пайдаланылатын мемлекеттік бағалы қағаздардың жекелеген түрлерінің кодтары Қағидалардың 3-қосымшасындағы 1, 2, 3-кестелерде берілген.

Мемлекеттік бағалы қағаздардың жаңа түрі шығарылған жағдайда жауапты қызметкер мемлекетті бағалы қағаздар түрлерінің анықтамалығына тиісті өзгерістерді енгізеді. Бұл ретте ҰСН төртінші позициясының коды болып символ – алдыңғылардан кейінгі латын әліпбиінің жазба (бас) әріптері («I» және «O» әріптерінен басқа) пайдаланылады.

6. ҰСН-ның бесінші позициясында орналасқан символ шығарылымның валютасын білдіреді:

1) «K» символы - қазақстандық теңге;

2) U» символы - АҚШ доллары;

3) «E» символы - еуро.

7. ҰСН-ның алтыншы позициясында орналасқан символ мемлекеттік бағалы қағаздардың айналыс мерзімінің өлшем бірлігін білдіреді:

1) «Y» символы - жылдар;

2) «M» символы - айлар;

3) «W» символы - апталар;

4) «D» символы - күндер.

8. ҰСН-ның жетінші және сегізінші позицияларында орналасқан символдар мемлекеттік бағалы қағаздардың тиісті өлшем бірлігіндегі айналыс мерзімін білдіреді.

Егер айналыс мерзімі оннан төмен тиісті өлшем бірлігін құраса, ҰСН-ның жетінші позициясында «0» (нөл) символы көрсетіледі.

9. ҰСН-ның тоғызыншы, оныншы және он бірінші позицияларында орналасқан символдар мемлекеттік бағалы қағаздар шығарылымының олардың эмитенттері пайдаланатын нөмірлеуге сәйкес реттік нөмірін білдіреді.

Егер шығарылымның реттік нөмірі жүзден төмен болып құралса, ҰСН-ның тоғызыншы позициясында «0» (нөл) символы көрсетіледі.

Егер шығарылымның реттік нөмірі оннан төмен болып құралса, оныншы позицияда (ҰСН-нің тоғызыншы позициясындағы «0» символына қосымша) «0» (нөл) символы көрсетіледі.

Егер шығарылымның реттік нөмірі тоғыз жүз тоқсан тоғыздан асып кетсе, оның бірінші саны көрсетілмейді.

10. Бақылау цифры мынадай түрде есептеледі:

1) 1-қадам: осы қосымшаның 2-тармағы 1) тармақшасына және 3, 4, 5, 6, 7, 8 және 9-тармақтарына сәйкес ҰСН-ның бастапқы он бір позициялары толтырылады;

2) 2-қадам: ҰСН-ның позицияларында орналасқан әріптік символдар Қағидалардың 4-қосымшасындағы

кестеге сәйкес сандармен ауыстырылады;

3) 3-қадам: құрылған сандық қатардағы (оның оң жақ шетінен бастап) әрбір цифры мына коэффициентке көбейтіледі: «2» - ҰСН-ның тақ позицияларында орналасқан цифрлар үшін немесе «1» - ҰСН-ның жұп позицияларында орналасқан цифрлар үшін;

4) 4-қадам: 3-қадамды орындау нәтижесінде құрылған цифрлар қатары қосылады;

5) 5-қадам: егер 4-қадамды орындау нәтижесінде алынған сома «0-мен» аяқталса, онда бақылау цифры «0» болып табылады. Керісінше жағдайда, 4-қадамды орындау нәтижесінде алынған соманы осы сомадан асатын және он еседен төмен болып табылатын саннан алып тастау нәтижесі бақылау цифры болып табылады.

*Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес
Қазақстан Республикасының Қаржы министрлігі шығарған
мемлекеттік бағалы қағаздар кодтары*

Бағалы қағаздың түрі	Код
Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігі шығаратын, Қазақстан Республикасының мемлекеттік қысқа мерзімді қазынашылық міндеттемелері (МЕККАМ)	1
Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігі шығарған, Қазақстан Республикасының мемлекеттік орта мерзімді қазынашылық міндеттемелері (МЕОКАМ) Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігі шығарған, Қазақстан Республикасының мемлекеттік ішкі займның ұлттық жинақ облигациялары (НСО)	2
Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігі шығарған, Қазақстан Республикасының мемлекеттік қысқа мерзімді қазынашылық валюталық міндеттемелері (МЕКАВМ)	3
Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігі шығарған, Қазақстан Республикасының мемлекеттік қысқа мерзімді қазынашылық валюталық міндеттемелері (МЕКАВМ) Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігі шығарған, Қазақстан Республикасының мемлекеттік индекстелген қазынашылық міндеттемелері (МЕИКАМ)	4
Мемлекеттік арнаулы өтем қазынашылық облигация (МАОКО)	9
Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігі шығарған, Қазақстан Республикасының мемлекеттік ұзақ мерзімді жинақ қазынашылық міндеттемелері (МЕУЖКАМ)	А
Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігі шығарған, Қазақстан Республикасының мемлекеттік ұзақ мерзімді индекстелген қазынашылық міндеттемелері (МУИКАМ)	В
Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігі шығарған, Қазақстан Республикасының мемлекеттік орта мерзімді индекстелген қазынашылық міндеттемелері (МОИКАМ)	С
Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігі шығарған, Қазақстан Республикасының мемлекеттік ұзақ мерзімді қазынашылық міндеттемелері (МЕУКАМ)	Д
Қазақстан Республикасының арнайы орта мерзімді қазынашылық міндеттемелері (МАОКАМ)	Н

*Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес
Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі шығарған
мемлекеттік бағалы қағаздар кодтары*

Бағалы қағаздың түрі	Код
Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің теңгеде номинирленген қысқа мерзімді ноты	1
Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің шетелдік валютада номинирленген қысқа мерзімді ноты	3

*Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес
Қазақстан Республикасының жергілікті атқарушы органдары шығарған мемлекеттік бағалы
қағаздар кодтары*

Бағалы қағаздың түрі	Код
Жергілікті атқару органдарының орта мерзімді бағалы қағаздары	Е
Жергілікті атқару органдарының ұзақ мерзімді бағалы қағаздары	F
Жергілікті атқару органдарының орта мерзімді индекстелген бағалы қағаздары	G
Жергілікті атқару органдарының ұзақ мерзімді индекстелген бағалы қағаздары	H

Мемлекеттік бағалы қағаздарға
ұлттық сәйкестендіру нөмірлерін
беру қағидаларына
4-қосымша

кесте

Әріптік символдарды сандармен ауыстыру

A	10	F	15	L	20	R	25	W	30
B	11	G	16	M	21	S	26	X	31
C	12	H	17	N	22	T	27	Y	32
D	13	J	18	P	23	U	28	Z	33
E	14	K	19	Q	24	V	29		

